

แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

GUIDELINES FOR ENHANCING SCHOOL ADMINISTRATION
IN MORAL SCHOOLS UNDER PATHUM THANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

เกรียงไกร ผาดโสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

เกรียงไกร ผาดไธสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

Guidelines for Enhancing School Administration in Moral Schools
under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office

ชื่อ - นามสกุล

นายเกรียงไกร ผาตไธสง

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

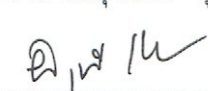
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ต้องลักษณ์ บุญธรรม, ประ.ด.

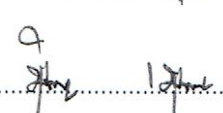
ปีการศึกษา

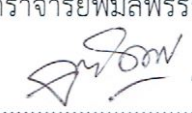
2562

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

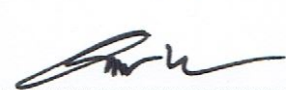

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, ค.ด.)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์พรพรรณ เพชรสมบัติ, ประ.ด.)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ต้องลักษณ์ บุญธรรม, ประ.ด.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท


..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล, ค.อ.ม.)
วันที่..22.. เดือน..ตุลาคม.. พ.ศ. 2562..

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ชื่อ – นามสกุล	นายเกรียงไกร ผาดไธสง
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ต้องลักษณะ บุญธรรม, ประ.ด.
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 2) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 359 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดตอบสนองคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI Modified)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ (1) ด้านการปฏิบัติงานตามแผน (2) ด้านการติดตามนิเทศงาน (3) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน (4) ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (4.1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ (4.2) การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ (4.3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน (4.4) การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารโรงเรียน โรงเรียนคุณธรรม ประถมศึกษา

Thesis Title	Guidelines for Enhancing School Administration in Moral Schools under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office
Name – Surname	Mr. Kreangkrai Phadthaisong
Program	Educational Administration
Thesis Advisor	Assistant Professor Tongluck Boontham, Ph.D.
Academic Year	2019

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the current state and the desired state of school administration in moral schools under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, and 2) propose school administration guidelines for enhancing moral schools under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office.

The sample of this research, selected using multi-stage sampling, consisted of 359 administrators and teachers in primary schools in Pathum Thani province. The research instrument used for collecting data was a dual-response questionnaire ($r=0.82$). The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Need Index (PNI_{Modified})

The research results revealed that 1) the current state of school administration in moral schools under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office was at a moderate level, and the desired state was at a high level. 2) The proposed school administration guidelines for enhancing moral schools under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office were categorized according to the needs as follows: (1) the implementation process of strategic plans, (2) the supervision on the Implementation of the plans, (3) performance evaluation, and (4) the school moral development planning that includes (4.1) the awareness and acceptance of the plans, (4.2) development of teacher leaders and student leaders, (4.3) the enhancement of school moral identity, and (4.4) the development of strategic plans to complete the school moral identity, respectively.

Keywords: school administration, moral school, primary education

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณะ บุญธรรม และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ศรีสงคราม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ ดร.สุกัญญา บุญศรี ว่าที่ร้อยตรีอรรณสิทธิ์ เนตรทิพย์วัลย์ และ ดร.สมชาย สังข์สี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกท่านในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนผู้วิจัยได้นำเอาหลักการวิชาความรู้มาประยุกต์ใช้และอ้างอิงในการวิจัยในครั้งนี้ คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และครอบครัว ตลอดจนผู้เขียนหนังสือและบทความต่างๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยจนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เกรียงไกร ผาดไธสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(11)
บทที่ 1 บทนำ.....	12
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	12
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	14
1.3 คำถามของการวิจัย.....	15
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	15
1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	15
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	16
1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	18
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม.....	19
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณธรรม.....	25
2.3 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น.....	49
2.4 สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม.....	54
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	55
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	63
3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	63
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
3.8 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็น ของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาปทุมธานี.....	70
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพการดำเนินงานที่เป็น อยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้แบบการเรียงลำดับ ความสำคัญของข้อมูล Modified Priority Index (PNI _{Modified}).....	87
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.....	99
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	139
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	139
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	145
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	149
บรรณานุกรม.....	151
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	158
รายนามผู้สัมภาษณ์ข้อมูลในการวิจัย.....	159
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	161
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	166
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	167
ภาคผนวก ง การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	183
ภาคผนวก จ รายชื่อสถานศึกษาที่เก็บข้อมูล.....	192
ประวัติผู้เขียน.....	200

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2561 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และอำเภอ.....	62
ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และสังกัด.....	69
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการ บริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี	70
ตารางที่ 4.3 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวาง แผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ.....	71
ตารางที่ 4.4 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวาง แผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ.....	72
ตารางที่ 4.5 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวาง แผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน.....	74
ตารางที่ 4.6 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวาง แผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	75
ตารางที่ 4.7 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการลงมือ ปฏิบัติ.....	76
ตารางที่ 4.8 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการติดตาม นิเทศงาน.....	77
ตารางที่ 4.9 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการประเมิน ผลการปฏิบัติงาน.....	78
ตารางที่ 4.10 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ.....	79
ตารางที่ 4.11 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ.....	81
ตารางที่ 4.12 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน.....	83
ตารางที่ 4.14 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการลงมือปฏิบัติ.....	84
ตารางที่ 4.15 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการติดตามนิเทศงาน.....	85
ตารางที่ 4.16 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงาน.....	86
ตารางที่ 4.17 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในแต่ละด้าน.....	87
ตารางที่ 4.18 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ.....	88
ตารางที่ 4.19 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ.....	90
ตารางที่ 4.20 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของ โรงเรียน.....	92
ตารางที่ 4.21 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน.....	93
ตารางที่ 4.22 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการปฏิบัติงานตามแผน	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.23 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการติดตามนิเทศงาน.....	95
ตารางที่ 4.24 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	97
ตารางที่ 4.25 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการปฏิบัติงานตามแผน.....	103
ตารางที่ 4.26 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการติดตามนิเทศงาน...	108
ตารางที่ 4.27 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการประเมินผล การปฏิบัติงาน.....	114
ตารางที่ 4.28 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการสร้างการรับรู้และ การยอมรับ.....	119
ตารางที่ 4.29 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการสร้างครูและ นักเรียนแกนนำ.....	124
ตารางที่ 4.30 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน.....	128
ตารางที่ 4.31 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการกำหนดวิธีการ บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน.....	134

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย	67
ภาพที่ 4.1 แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.....	136



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง “ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง” และพระราชทานหลัก 3 ประการ ในเรื่องครูและนักเรียนว่า “ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกันแต่ให้แข่งขันกับตัวเอง และให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) แต่สภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลาย อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็ว ทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรม จริยธรรมที่สั่งตามหลักธรรมของพุทธศาสนา กลับชื่นชมวัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นการบริโภควัตถุต่างๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจจึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ยังส่งผลไปยังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาหย่าร้าง ปัญหาเด็กนักเรียนติดเกม ปัญหาการรักร่วมเพศ การหลงเมาในอบายมุข การปล่อยตัวปล่อยใจ ขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิต ฟุ่มเฟือย และอื่นๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย (กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2550, น.5) ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เล็งเห็นถึงการจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จึงได้กำหนดหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาตามมาตรา 54 วรรค 4 ที่บอกว่าการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560–2579 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560–2579 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.10)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและ

ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะเห็นว่าคุณธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และเป็นกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาคนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแนวทางที่ดีเพื่อให้บรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุด โดยพิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือ การศึกษาในฐานะเป็นสังคมประภคิตที่ถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง และการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของสถาบัน โดยมีกระบวนการดำเนินการที่เป็นระบบชัดเจน (ประเวศ เวชชะ, 2559, น.10) จึงต้องดำเนินวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง คือ การจัดการศึกษายึดหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย 3 ห่วง ได้แก่ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง 2 เงื่อนไข คือ 1) มีความรอบรู้ รอบคอบและระมัดระวัง 2) มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน และนำเอาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจมาใช้ ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม เป็นงานดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล สัมผัสคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกผิตชอบชั่วดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนรูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่งเปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากล ที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน "ลดลง" และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ "เพิ่มขึ้น" ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชนผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืน

นับเป็นความพยายามที่จะพัฒนาและแก้ไขปัญหาวิกฤตทางคุณธรรมจริยธรรมโดยการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ โดยการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาดังกล่าว หากแต่ยังพบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา คือ การขาดความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องและจริงจังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสังคมในการที่จะร่วมแก้ปัญหาวิกฤตทางคุณธรรมจริยธรรม จากผลการประเมินโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีคุณภาพ ขาดการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ โครงการ กิจกรรมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนและบุคลากร ตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งยังขาดความร่วมมือในการจัดทำแผนกิจกรรม ขาดการร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมทำ ร่วมตัดสินใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ประชาชน องค์กรท้องถิ่น ที่ไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , 2550) ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2546) ได้กล่าวไว้ว่า หากประเทศชาติต้องการที่จะแก้ไขปัญหาวิกฤตทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของสังคมอย่าง

จริงจัง จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนจะต้องหันมาร่วมมือกันนำวิธีการต่างๆ มาดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปัญหาของการแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ไม่ได้อยู่ที่การขาดวิธีการที่จะสั่งสอนอบรมหรือพัฒนา สิ่งที่ขาด คือ การร่วมมือนำวิธีการต่างๆ เหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องจนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนสร้างคนดีที่มีคุณลักษณะสำคัญ 5 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม พร้อมทั้งกำหนดให้สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (2561) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม โดยทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโรงเรียนคุณธรรมครบทุกโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งผลการวิจัยผู้วิจัยคาดหวังว่าแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญญาพัฒนาสามารถแก้ปัญหาชีวิตของผู้เรียนอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำสู่การพัฒนาประเทศที่ดีต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

1.2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

1.3 คำถามของการวิจัย

1.3.1 สภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับใด

1.3.2 แนวทางการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,214 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย. 2562)

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 359 คน ใช้ตารางกำหนด

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อน ± 10 (ศิริชัย กาญจนวาสี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก ศรีสุข, 2551) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

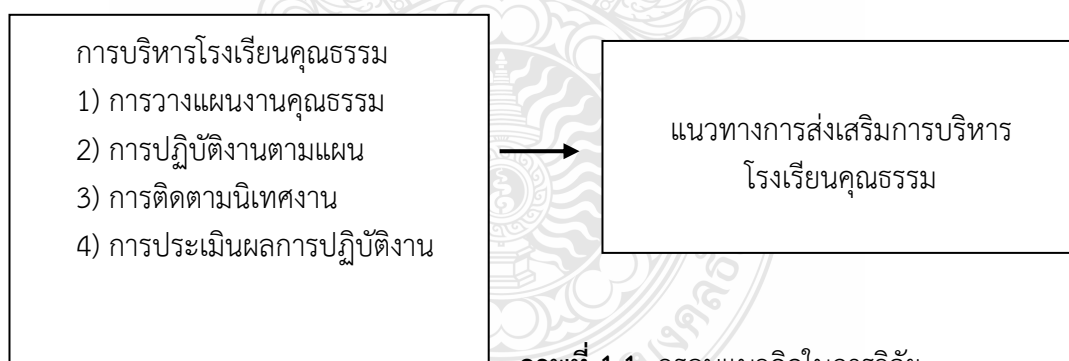
1.4.2.1 ตัวแปรต้น คือ การบริหารโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย

- 1) การวางแผนงานคุณธรรม
- 2) การปฏิบัติงานตามแผน
- 3) การติดตามนิเทศงาน
- 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

1.4.2.2 ตัวแปรตาม คือ แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ การบริหารโรงเรียนคุณธรรม จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560); ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558) และ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559) ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนงานคุณธรรม 2) การปฏิบัติงานตามแผน 3) การติดตามนิเทศงาน 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1.1



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การบริหารโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน แนวปฏิบัติการดำเนินการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของในแบบของการบูรณาการ มิได้มีเพียงปัจจัยด้านวิธีการสอนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม โดยการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1.6.1.1 การวางแผนงานคุณธรรม หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าที่มีการกำหนดเป้าหมาย กำหนดสิ่งที่จะกระทำต่างๆ แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อจะบูรณาการและประสานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายและขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1) การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่ต้องทำทั้งโรงเรียน โดยทุกคนต้องเข้าใจในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เข้าใจในวิธีการทำ รวมทั้งแสดงและรับฟังความคิดเห็น ตัดสินใจร่วมกันในการสร้างและพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

2) การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ หมายถึง การประชุมระดมสมองเพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรม อีกทั้งเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานเป็นหลักโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ในการพัฒนาเข้าสู่โรงเรียนคุณธรรมและเพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียน โดยมีการคัดเลือกครูและนักเรียนที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรมเข้าสู่โรงเรียนคุณธรรม

3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่โรงเรียนต้องกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่สามารถนำไปแก้ปัญหาในโรงเรียนได้จริง จะต้องได้มาจากการประชุมระดมความคิดของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหาร ทุกกลุ่มมุ่งแก้ไขประเด็นปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบจากการระดมความคิด คุณธรรมอัตลักษณ์จึงประกอบด้วย คุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน และระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของโรงเรียนซึ่งต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับปัญหา และจัดลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดคุณธรรมอย่างชัดเจน โดยนำไปปฏิบัติได้จริงและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงได้ ประการสำคัญต้องมุ่งแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก โดยมีคุณธรรมเป้าหมายเป็นตัวกำกับทิศทางการปฏิบัติพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก

4) การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่มีการใช้กิจกรรมหรือโครงการมาใช้ในการปฏิบัติเพื่อบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ และต้องมีการออกแบบกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้งนี้ยังสามารถใช้กิจกรรมหรือโครงการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียนได้

1.6.1.2 การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ต้องกำกับติดตาม ระหว่างการปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนที่วางไว้ โดยน้อมนำหลักทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน อีกทั้งจัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียน รวมถึงมีการสร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายด้วยวิธีการต่างๆ

1.6.1.3 การติดตามนิเทศงาน หมายถึง การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดมา การตรวจสอบนั้นทำให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผน บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ โดยจะเป็นการกระตุ้นส่งเสริม เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของโรงเรียนให้ดำเนินการอย่างราบรื่นจนบรรลุเป้าหมาย

ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงการติดตามให้คำแนะนำปรึกษาอย่างกัลยาณมิตร การติดตามนิเทศงานอย่างต่อเนื่องจะเป็นหลักประกันที่ดีต่อความสำเร็จของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

1.6.1.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น โดยพิจารณาจากผลที่ได้รับจากการตรวจสอบทั้งการประเมินความรู้ ความร่วมมือในการดำเนินงาน ทักษะของครูและนักเรียนแกนนำ รวมทั้งกลไกการขับเคลื่อนและตัวชี้วัดของโครงการหรือกิจกรรม ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ก็นำแนวทางนั้นมาจัดทำเป็นแผนในการปฏิบัติงานให้ต่อไป

1.6.2 แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา หมายถึง แนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องสู่การพัฒนาที่สมบูรณ์

1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.7.1 เพื่อให้บุคลากรและต้นสังกัด ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

1.7.2 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมในสังกัดต่างๆ และจังหวัดอื่นๆ ต่อไปได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม
 - 2.1.1 ความหมายของโรงเรียนคุณธรรม
 - 2.1.2 ความเป็นมาของโรงเรียนคุณธรรม
 - 2.1.3 ความสำคัญของโรงเรียนคุณธรรม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณธรรม
 - 2.2.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม
 - 2.2.2 ความสำคัญของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม
 - 2.2.3 กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม
- 2.3 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3.2 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3.3 การจัดลำดับความสำคัญการประเมินความต้องการจำเป็น
- 2.4 สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม

2.1.1 ความหมายของโรงเรียนคุณธรรม

โรงเรียนคุณธรรม มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาและให้ความหมายของโรงเรียนคุณธรรมไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.29) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณธรรมไว้ ดังนี้

- 1) เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพในการปลูกฝังศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ยอมรับของผู้บริหารครูในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชนรอบโรงเรียน
- 2) เป็นโรงเรียนที่ใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน

3) เป็นโรงเรียนที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่คุณธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการเรียนรู้สอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการ

4) บุคลากรส่วนใหญ่ในโรงเรียนสามารถเป็นแบบอย่างในด้านคุณธรรม ด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล และด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงควบคู่คุณธรรมในชีวิต

แก้วตา พึ่งตนเอง (2555, น.27) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณธรรมไว้ว่า โรงเรียนคุณธรรม เป็นโรงเรียนที่ได้หลักพุทธธรรมมาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีระบบการศึกษา 3 ประการ คือ ไตรสิกขา หรือศีล สมาธิ ปัญญา ฝึกอบรมให้ครอบคลุมการดำเนินชีวิตทุกด้าน และบูรณาการสู่การพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ โดยผ่านกิจกรรมการกิน อยู่ ดู ฟัง เป็นตามกระบวนการวัฒนธรรมแสวงหาปัญญาและวัฒนธรรมแห่งความเมตตา อันเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตที่สำคัญของผู้เรียน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.23) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณธรรมไว้ว่า โรงเรียนคุณธรรม หมายถึง สถานศึกษาที่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และมีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืน และนำไปขยายเครือข่ายได้

สรุปได้ว่า โรงเรียนคุณธรรม เป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และมีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องสู่การพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์

2.1.2 ความเป็นมาของโรงเรียนคุณธรรม

จากสภาพสถานการณ์ในปัจจุบันสังคมโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาศึกษาให้เท่าทันกับสมัยนั้นๆ ด้วย ในขณะที่ประเทศมีการพัฒนาก้าวหน้า เศรษฐกิจดี ก็ประสบปัญหาเรื่อง คนไม่มีศีลธรรมจรรยาก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ จึงเป็นที่มาของการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นเบื้องต้นที่บ่งบอกถึงการพัฒนาศึกษา เน้นคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาให้ได้ผลสัมฤทธิ์ดี เก่ง และมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงเป็นผลดีที่ให้องค์กรทางศาสนา นำศีลธรรมเข้าไปช่วยอบรม พื้นฟูศีลธรรมจรรยาให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน ได้รับประโยชน์จากคำสอนทางศาสนา สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษา ในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้พัฒนายกระดับความเข้มข้นโรงเรียนวิถีพุทธเพียงนำนโยบายเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมลงไปในกิจกรรมให้เป็นระบบและต่อเนื่อง นำหลักธรรมาภิบาลว่าด้วยการมีส่วนร่วม ชื่อสัตย์ โปร่งใส นำไปใช้ในการบริหารจัดการ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียนและชุมชน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552, บทนำ)

สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จุดประกายภาพความสำเร็จในการนำไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข ในปี พ.ศ.2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายและจัดทำกรอบการบริหารราชการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ที่เป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐานโดยจัดทำกลยุทธ์หลัก 6 ข้อ ซึ่งกลยุทธ์ข้อที่ 1 คือ คุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยวางแผนปฏิบัติให้โรงเรียนดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อที่กำหนด ดังนี้

- 1) ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ เชื่อมโยงสู่การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระต่างๆ
- 2) พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบและโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบ อย่างน้อยร้อยละ 30
- 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารีและค่ายคุณธรรม
- 4) เสริมความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขยายไปยังโรงเรียนขยายโอกาส และพัฒนาระบบส่งเสริมความประพฤตินักเรียน จึงนำมาสู่การเกิดขึ้นของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียน ครู และนักเรียน มีความเป็นอิสระในการเลือกนับถือศาสนา สามารถปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนวิถีพุทธที่ดำเนินการตามกรอบจนสามารถเป็นต้นแบบของการดำเนินการ จะได้รับการยกย่องเชิดชู โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำต่อไป (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552, น.1-2)

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น.1) กล่าวว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล) ได้กล่าวถึงศาสตร์พระราชาซึ่งเป็นศาสตร์ที่ครอบคลุมเรื่อง เอกลักษณ์ของชนชาติไทย เช่น การอ่อนน้อม ถ่อมตน การเป็นสุภาพชน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นคุณงามความดีของคนไทยที่บรรพชนไทยได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ศาสตร์พระราชา ให้ข้อคิดการประพฤติปฏิบัติตนไว้ว่าอย่าคบคนด้วยฐานะ คบคนด้วยความดีมีมิตรภาพ ด้วยความรักและความผูกพัน และขอให้มีความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ผู้มีพระคุณประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ ถ้าทุกคนปฏิบัติตนตามศาสตร์ของพระราชารั้วก็จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ประเทศก็จะมีแต่คนดีและทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า รวมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เกิดความสมดุลและยั่งยืน แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้พระราชทานไว้กว่า 40 ปีที่ผ่านมา เพื่อให้ประชาชนชาวไทยนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและครอบครัวให้มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข จึงนับได้ว่า “ศาสตร์พระราชา” เป็นเสมือนองค์ความรู้ที่อยู่คู่แผ่นดินไทย ซึ่งล้วนมุ่งให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตนเป็น “คนดี” ทั้งคิดดี พูดดี ทำดี ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม สุจริต มีวินัย และมีความสามัคคีซึ่งกันและกันเพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่นมั่นคงตลอดไป นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ

มีพระราชกระแสรับสั่งต่อประชาชนชาวไทยให้ “ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง” พร้อมทั้งพระราชทานหลัก 3 ประการ ที่เกี่ยวกับครูและนักเรียนไว้ คือ

- 1) ให้ครูรักเด็ก เด็กรักครู
- 2) ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเองและให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า

- 3) ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี

จากพระราชกระแสรับสั่งข้างต้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระราชทาน พระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาเพื่อสานต่อพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ว่าการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง
- 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม
- 3) มีงานทำ มีอาชีพ
- 4) เป็นพลเมืองดี

เพื่อเป็นการสืบสานศาสตร์พระราชาและสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯ และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหารครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ 1) ความพอเพียง 2) ความกตัญญู 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความรับผิดชอบ และ 5) อุทิศตนเพื่อสังคม ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยผลการหรือสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติจะเป็นต้องดำเนินการจัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง เปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากลที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, น.1)

2.1.3 ความสำคัญของโรงเรียนคุณธรรม

โรงเรียนคุณธรรม มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาและให้ความสำคัญของโรงเรียนคุณธรรมไว้ ดังนี้

สมปอง ใจดีเนย และคณะ (2554, น.30) ได้กล่าวว่า การศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะในระดับโรงเรียนก็คือ การจัดให้มีการสอนจริยธรรมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อสร้างคุณลักษณะของพลเมืองให้มีคุณธรรมจริยธรรม บุคลิกลักษณะอุปนิสัยและพฤติกรรมให้เป็นคนดีมีศีลธรรมตามความต้องการของประเทศชาติ นอกจากนี้โรงเรียนนับว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็ก เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนก็就会有ความสัมพันธ์กับบุคคลหลายฝ่าย เช่น เพื่อนนักเรียนในห้องเดียวกัน นักเรียนในชั้นที่สูงหรือต่ำกว่า และบุคคลที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งก็คือ ครูทั้งหลายของโรงเรียน ซึ่งนอกจากจะมีหน้าที่ให้ความรู้ด้านวิชาการแล้วยังจะต้องรู้จักอบรมเด็กในด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงปรารถนาอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.18) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร มีจุดเน้น ด้านผู้เรียนนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย ห่วงใยอาสาดำเนินดี มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรม บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่งามของไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (2559, น.24) กล่าวว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร จุดเน้นด้านผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย ห่วงใยอาสาดำเนินดี มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม นักเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่เรียนรู้ ไม่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรม บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่งามของไทย จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและทุกภาคส่วน ให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีกลยุทธ์ ที่ 2 การเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง ครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพมีคุณภาพ โดยมีโครงการโรงเรียนคุณธรรม

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.12) กล่าวว่า โรงเรียนคุณธรรมมีหลักการสำคัญไว้ 4 ประการ เพื่อมุ่งให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน นักเรียนจะเติบโตไปพร้อมกับมีอุปนิสัยที่ดีงามติดตัวไปตลอด ดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยมีหลักการดังนี้

- 1) เป็นกระบวนการที่ต้องทำทั้งโรงเรียน (ผู้บริหาร ครู นักเรียน) และผู้มีส่วนได้เสีย
- 2) ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก การดำเนินงานตามกระบวนการนี้จึงทำจากล่างขึ้นบน (Bottom Up) เป็นการพิจารณานำความสนใจความต้องการจากระดับล่างขึ้นมาเป็นระดับนโยบายของโรงเรียน
- 3) โรงเรียนต้องทำอย่างมีส่วนร่วม ให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

4) โรงเรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ พยายามผนวกไว้ในการเรียนรู้ทุกประเภทของโรงเรียน

ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่า การศึกษาเป็นส่วนที่สำคัญเป็นอย่างมากที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนจึงเป็นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรที่วางไว้ รวมถึงผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่างๆ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

2.2.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

การบริหารโรงเรียนคุณธรรม มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาและให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนคุณธรรมไว้ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551, น.1-2) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนคุณธรรมไว้ว่า การบริหารโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การพัฒนารูปแบบการสอนคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดผลนั้น มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องมิได้มีเพียงปัจจัยด้านวิธีการสอนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ประภาพร นาแวน (2556, น.40) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนคุณธรรมไว้ว่า การบริหารโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การกำหนดนโยบาย หลักการ เป้าหมาย แผนงาน แนวปฏิบัติ วิธีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในรูปแบบกระบวนการบูรณาการทุกส่วนที่เกี่ยวข้องให้ประสานสัมพันธ์ไปตามทิศทางนโยบายเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม

สุภา ผ่องอุบล (2556, น.30) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนคุณธรรมไว้ว่า การบริหารโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การวางแผนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา การติดตามประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนคุณธรรม เป็นการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน แนวปฏิบัติการดำเนินการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของในแบบของการบูรณาการมิได้มีเพียงปัจจัยด้านวิธีการสอนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

การบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาและให้ความสำคัญของการบริหารโรงเรียนคุณธรรมไว้ ดังนี้

พัทธ์พิมล จัตุรัตน์ (2555, น.30) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมและการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เป็นการสร้างหลักการอันเป็นคุณงามความดีที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติ เกิด

คุณลักษณะที่ดี และเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปลูกฝังคุณงามความดีให้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายและวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จัดหางบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และต้องเน้นการปฏิบัติจริง ทั้งในกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดขึ้นในการพัฒนาผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา การประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงการประเมินผลเพื่อการพัฒนา การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายจนกระทั่งถึงการกำกับ ติดตาม ดูแล วัดและประเมินผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม บริบท จำนวนนักเรียน ครู และบุคลากร มีผลทำให้การจัดกิจกรรมแตกต่างกันไป

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559, น.11) กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ตามแนวทางของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ จะเน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่พัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบและใช้โครงงานคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ความดีความงามจากการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรม/โครงงานนั้นๆ ด้วยความภาคภูมิใจ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนให้น้อยลง และส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ และเป็นศูนย์เรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมเพื่อการขยายผลโรงเรียนคุณธรรมเครือข่ายในโอกาสต่อไป งานหลักของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ จึงให้ความสำคัญกับงานพัฒนาศักยภาพครูเพื่อให้ครูสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้บรรลุผลสำเร็จ การพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและสามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแบบองค์รวมได้ จะเป็นหลักประกันสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสามารถเริ่มต้นและดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องด้วยความมุ่งมั่นของครู ร่วมกับการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารขอความร่วมมือของนักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น.1) กล่าวว่า โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่า การส่งเสริมและการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เป็นการสร้างหลักการอันเป็นคุณงามความดีที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติ เกิด

คุณลักษณะที่ดี โดยการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดี อีกทั้งให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปลูกฝังคุณงามความดีให้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2.2.3 กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาและให้ความสำคัญของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมไว้ ดังนี้

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.12) กล่าวว่า กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ 4 ประการ เพื่อมุ่งให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน นักเรียนจะเติบโตไปพร้อมกับมีอุปนิสัยที่ดีงามติดตัวไปตลอด ดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยมีหลักการดังนี้

- 1) เป็นกระบวนการที่ต้องทำทั้งโรงเรียน (ผู้บริหาร ครู นักเรียน) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2) ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก การดำเนินงานตามกระบวนการนี้จึงทำจากล่างขึ้นบน (Bottom up) เป็นการพิจารณานำความสนใจความต้องการจากระดับล่างขึ้นมาเป็นระดับนโยบายของโรงเรียน
- 3) โรงเรียนต้องทำอย่างมีส่วนร่วม ให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
- 4) โรงเรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ พยายามผนวกไว้ในการเรียนรู้ทุกประเภทของโรงเรียน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558) กล่าวว่า เมื่อผู้บริหารและคณะครูตัดสินใจจะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมแล้ว ย่อมต้องการทราบผลว่า การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมีความก้าวหน้าไปอย่างไรบ้าง และพฤติกรรมของครู นักเรียน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเรื่องใดเพิ่มขึ้นมากหรือน้อย พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดลงมากหรือน้อย เป็นต้น ดังนั้น คณะผู้บริหารจึงจำเป็นต้องกำหนดกระบวนการบริหารงาน เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานคุณธรรม 2) สร้างกลไกการลงมือปฏิบัติงาน 3) กำหนดการติดตามนิเทศงาน และ 4) ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานครบรอบบริหารงาน ประมาณ 1 ปีแล้ว นำผลจากการประเมินผลงานมาปรับปรุงแผนงานคุณธรรมฉบับต่อไป การลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจะพัฒนาให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ดังนี้

1) การวางแผนงานคุณธรรม

(1.1) ความหมายการวางแผนงานคุณธรรม

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวางแผนงานคุณธรรมไว้ ดังนี้

วิระพล บดีรัฐ (2543, น.12) ได้ให้ความหมาย การวางแผนงานคุณธรรม ไว้ว่า การวางแผนงานคุณธรรม หมายถึง การทำตามแนวทางที่ได้คิดและวางแผนไว้แต่ต้นโดยที่ก่อนการปฏิบัติตามแผนนั้น ควรที่จะได้รับการฝึกฝนเพื่อให้ความรู้หรือทักษะในวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้อง

วีรยุทธ ซาตะกาญจน์ (2552, น.75) ได้ให้ความหมาย การวางแผนงานคุณธรรม ไว้ว่า การวางแผนคุณธรรม หมายถึง ขั้นตอนการศึกษาปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การแก้ปัญหา และการวางแผนแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน การวางแผนจะช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาทำให้เกิดรายละเอียดที่พร้อมจะนำไปสู่การปฏิบัติ

สุวิทย์ โคดวงษ์ (2555, น.27-34) กล่าวว่า การวางแผนที่ดีช่วยให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต ช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงานวัตถุดิบ ชั่วโมงการทำงาน เงิน เวลา ฯลฯ และช่วยให้รับรู้สภาพปัจจุบันพร้อมกับกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการผสมผสานประสบการณ์ ความรู้และทักษะอย่างลงตัว การวางแผนที่ดีสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ควรมีลักษณะดังนี้

- 1) ครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ สามารถแสดงถึงการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
 - 2) พร้อมสู่การพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้าง เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้นโดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน
 - 3) วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้กำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
- ดังกล่าว

สุภา ผ่องอุบล (2556, น.25) ได้ให้ความหมายของการวางแผนงานคุณธรรม ไว้ว่า การวางแผนงานคุณธรรม หมายถึง การกำหนดขอบข่ายการพัฒนา สรรวจวิเคราะห์และจัดลำดับปัญหาและความต้องการ กำหนดเป้าหมายและวิธีดำเนินการ จัดทำแผนงานโครงการงบประมาณ จัดเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรและกำหนดผลที่คาดหวังที่จะเกิดขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษาจาก การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ศุภนิยน์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.45) ได้ให้ความหมายของการวางแผนงานคุณธรรม หมายถึง การกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนคุณธรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้ ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติ และ ตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผล ดังนี้

- 1) วิสัยทัศน์ หมายถึง สิ่งที่โรงเรียนมุ่งหวังให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งระดับผู้บริหารต้องกำหนดขึ้นและทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วม เช่น โรงเรียนมุ่งจะช่วยสร้างคนดีให้สังคม
- 2) เป้าประสงค์ (Ultimate Goal) หมายถึง เป้าหมายที่โรงเรียนมุ่งมั่นจะไปให้ถึงในอนาคตและต้องมีความสอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เช่น มุ่งให้มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนคุณธรรม
- 3) วัตถุประสงค์ เป็นข้อความที่แสดงถึงแนวทางปฏิบัติต่างๆ เพื่อช่วยให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ข้อความที่ใช้เขียนวัตถุประสงค์จะต้องชัดเจน สามารถวัดและ

ประเมิณผลได้ เช่น เพื่อพัฒนาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (ซึ่งจะส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาโรงเรียนตามเป้าประสงค์ที่วางไว้)

4) ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน หมายถึง วิธีการในระดับรายละเอียดที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น โรงเรียนจะฝึกกำลังจากทุกภาคส่วนมาร่วมกันทำงาน และจะบูรณาการแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่โรงเรียนทำอยู่แล้วมาไว้ด้วย เป็นต้น อนึ่งโรงเรียนควรพิจารณาแนวทางการบูรณาการงาน โครงการ โครงการงาน กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นภายใต้แผนงานต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านวินัย ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น มาดำเนินการภายใต้เป้าหมายเดียวกันของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งงบประมาณ บุคลากร ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ประการสำคัญผลงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการบูรณาการงานต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันจะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมสร้างทีมงานที่ดี ซึ่งจะส่งผลที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนในระยะยาว

5) แผนปฏิบัติ หมายถึง แผนงานที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน คุณธรรม ประกอบด้วย คุณธรรม เป้าหมาย คุณธรรมอัตลักษณ์ โครงการ/โครงการงาน/กิจกรรม และตัวชี้วัดในการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนคุณธรรม

Ackoff (1970, pp.1-4) ได้ให้ความหมาย การวางแผนคุณธรรม ไว้ว่า การวางแผนงานคุณธรรม หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่เราจะทำก่อนที่จะมีการกระทำ (Action) เกิดขึ้นและเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่ต้องทำก่อนที่จะมีการทำจริงในอนาคต และต้องมีการทำนายหรือการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร

Robbins & Coulter (1996, pp.228-229) ได้ให้ความหมาย การวางแผนงานคุณธรรม ไว้ว่า การวางแผนคุณธรรม หมายถึง การกำหนดเป้าประสงค์ (Goals) หรือวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์การ รวมทั้งกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ทั้งหมดเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนการพัฒนาลำดับขั้นของการวางแผนอย่างครอบคลุม เพื่อที่จะบูรณาการและประสานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้เป็นหนึ่งเดียวกัน การวางแผนจึงเกี่ยวข้องกับเป้าหมาย (Ends) และวิธีการ (Means)

จากความหมายของการวางแผนงานคุณธรรม ดังกล่าวสรุปได้ว่า การวางแผนงานคุณธรรม หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าที่มีการกำหนดเป้าหมาย กำหนดสิ่งที่จะกระทำต่างๆ แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อจะบูรณาการและประสานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายและขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้

(1.2) ขั้นตอนการวางแผนงานคุณธรรม

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) ได้วิเคราะห์สังเคราะห์งานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในโครงการกองทุนการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 และพัฒนาเป็นกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ประกอบด้วย

การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ

1) ความหมายของการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ไว้ดังนี้

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.24) ได้ให้ความหมายของการสร้างการรับรู้ และการยอมรับไว้ว่า การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ รับฟังความคิดเห็นเพื่อความมั่นใจในการสมัครใจทำงาน และตัดสินใจร่วมกัน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษา พนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ค้าขายในโรงเรียน เป็นต้น

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.17) ได้ให้ความหมายของการสร้างการรับรู้และการยอมรับไว้ว่า การสร้างการรับรู้เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม จัดว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ต้องทำทั้งโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องให้ทุกคนเข้าใจกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เข้าใจให้กระจ่างในวิธีการทำ ส่วนเนื้อหาสาระในการปรับปรุงหรือสร้างเสริมพฤติกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของแต่ละโรงเรียนซึ่งจะแตกต่างกันตามบริบท สภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการโรงเรียน และ ความตั้งใจจริงและการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน ประการสำคัญในการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และการยอมรับนั้นควรชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม และผลดีที่จะเกิดจากการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทั้งผลดีที่จะเกิดกับนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน และชุมชน

ดังนั้น สรุปได้ว่า การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ เป็นกระบวนการในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่ต้องทำทั้งโรงเรียน โดยทุกคนต้องเข้าใจในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เข้าใจในวิธีการทำ รวมทั้งแสดงและรับฟังความคิดเห็น ตัดสินใจร่วมกันในการสร้างและพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

2) ขั้นตอนการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.17) กล่าวว่า การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ต้องดำเนินการดังนี้

(2.1) โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อสร้างความตระหนัก และความเข้าใจเรื่องโรงเรียนคุณธรรม และสมัครใจร่วมกันดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ประสบความสำเร็จ โดยน้อมนำศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาใช้ ซึ่งหลัก “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” นี้พระองค์ใช้เป็นหลักการทรงงานของพระองค์ในการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่างๆ ทรงศึกษาให้เข้าใจความเดือดร้อนของประชาชนอย่างแท้จริง เสด็จพระราชดำเนินไปถึงพื้นที่จริงเพื่อทรงฟังจากปากของประชาชน และทรงให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้และยอมรับของประชาชนเป็นอย่างมาก ทรงอธิบายให้ประชาชนเข้าใจผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอีกด้วย ดังนั้น ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ศาสตร์เรื่อง “เข้าใจ” จึงต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของโรงเรียน ต้องเข้าใจกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณอย่างชัดเจน ศาสตร์เรื่อง “เข้าถึง” คือ การเข้าถึงข้อมูลสำคัญของโรงเรียน สภาพที่เป็นความจริงของ

โรงเรียน ครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง ฯลฯ ศาสตร์เรื่อง “พัฒนา” คือ การลงมือปฏิบัติตามแนวทางที่ได้ศึกษามาและอาจดำเนินการต่อยอดเป็นนวัตกรรมขึ้น โดยต้องชี้แจงอธิบายให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้เสียกับโรงเรียนได้รับรู้แนวทางดำเนินงาน แผนปฏิบัติของโรงเรียน และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ทุกคนเกิดความตระหนัก และยอมรับในการร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เพื่อความสุขของทุกคนในโรงเรียน

(2.2) โรงเรียนควรกระตุ้นการสร้างการรับรู้ตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มต้นชี้แจงกระบวนการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ทุกคนรับรู้ และให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้ทุกคนรับทราบนโยบาย เป้าหมายที่โรงเรียนจะร่วมกันดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยใช้การสื่อสารด้วยวิธีการและช่องทางที่หลากหลาย ทั้งในแนวตั้ง แนวนอน และแนวไขว้ (ความสัมพันธ์ต่างกลุ่มกัน) การสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการให้ทำอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียน ครู ผู้บริหาร และชุมชน เช่น

(2.2.1) จัดให้มีการประชุมทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชี้แจงกระบวนการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่โรงเรียนคุณธรรม ให้ชี้แจงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการประชุมประจำเดือนหรือประชุมวาระอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ประชุมผู้ปกครอง ปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษา ประชุมวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม เป็นต้น

(2.2.2) กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธงทุกเช้า มอบหมายให้ครูพูดเรื่องคุณธรรม หรือมีกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าของโครงการที่มุ่งบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

(2.2.3) ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา ได้ทราบการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยวิธีการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ทำป้ายประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ทำป้ายนิเทศต้นไม้พูดได้ เป็นต้น

(2.3) ปลุกฝังจิตสำนึก โดยการน้อมนำพระราชดำรัส ภาพ เรื่องราวพระราชกรณียกิจ ศาสตร์พระราชาลักษณะทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาถ่ายทอดให้บุคลากรทุกภาคส่วน รวมทั้งนักเรียนนักศึกษาเพื่อให้ตระหนักถึงพระราชประสงค์ในการ “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” และ นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวัน

(2.4) สร้างความตระหนัก โดยชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบที่โรงเรียนต้องดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมให้เยาวชนไทยตามรัฐธรรมนูญ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ การประกันคุณภาพการศึกษา และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

(2.5) ใช้การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (ทางอ้อม) เช่น สื่อสารผ่านครู แกนนำ นักเรียนแกนนำ ยกเหตุการณ์ ตัวอย่าง เช่น เล่าเรื่องเกณฑ์การรับคนเข้าทำงานและการให้คนออกจากงานขององค์กรต่างๆ ว่าต่อให้เก่งแค่ไหน แต่ถ้านิสัยไม่ดี ก็ไม่มีใครต้องการให้ทำงานด้วย เป็นต้น

(2.6) ควรแทรกการสร้างการรับรู้และตระหนักในการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพไว้ในทุกขั้นตอนของงาน โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสม ภาระงานของผู้รับผิดชอบ และจัดประเมินความก้าวหน้าของงานเป็นระยะๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นตัวอย่งเหตุผลของการสร้างความตระหนักในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ทำงานตื่นตัว เข้าใจกระบวนการทำงานชัดเจนและให้ความร่วมมือมากยิ่งขึ้น

(2.7) ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้มีประสบการณ์ในพื้นที่จริง จะช่วยสร้างความเข้าใจความตระหนักและแรงบันดาลใจเพิ่มขึ้นได้

(2.8) สร้างการรับรู้ให้แก่บุคคลภายนอก (ผู้ปกครอง ชุมชน เขตพื้นที่) โดยเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม ประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกครั้งในการประชุมระดับจังหวัด เป็นต้น

ดังนั้น การสร้างการรับรู้และการยอมรับ จะต้องมีการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงลึกแก่ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีความเข้าใจ สมัคใจ และพร้อมใจกัน ทั้งนี้ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ในการตัดสินใจเข้าร่วมการพัฒนาเป็นโรงเรียนคุณธรรม

(2.2) การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

1) ความหมายของการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำไว้ ดังนี้

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559, น.32) ได้ให้ความหมายของการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำไว้ว่า การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม โดยจัดอบรมให้กลุ่มครูแกนนำ และกลุ่มนักเรียนแกนนำ เพื่อให้เป็นกลุ่มปฏิบัติงานริเริ่มร่วมกับผู้บริหาร

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.20) ได้ให้ความหมายของการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการคัดเลือกแกนนำ ให้มั่นใจว่าเมื่อแกนนำได้รับการอบรมกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางของมูลนิธิยุวสถิรคุณ แล้ว จะสามารถทำหน้าที่แกนนำได้อย่างดี แกนนำจะเป็นทั้งครูวิทยากรของโรงเรียน เพื่อจัดอบรมเพื่อนครู และนักเรียนแกนนำ และเป็นทีมงานของโรงเรียน ที่ช่วยให้การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนได้

ดังนั้น สรุปได้ว่า การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ เป็นการประชุมระดมสมองเพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรม อีกทั้งเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานเป็นหลักโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ในการพัฒนาเข้าสู่โรงเรียนคุณธรรม และเพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียน โดยมีการคัดเลือกครูและนักเรียนที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรมเข้าสู่โรงเรียนคุณธรรม

2) ขั้นตอนการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.21) กล่าวว่า การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ต้องดำเนินการดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะรับคัดเลือกเป็นแกนนำ และเมื่อแกนนำได้รับการอบรมตามหลักสูตรของมูลนิธิยุวสถิรคุณแล้ว ต้องมอบหมายงานให้โอกาสในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายมา มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานตามความจำเป็นเพิ่มเติม ได้รับการเสริมแรงเชิงบวก และกำลังใจในการทำงานจากผู้บริหารร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ประเมินความก้าวหน้าของงานในแต่ละช่วง และประเมินผลงานร่วมกัน การได้รับมอบหมายงานซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียนที่ต้องการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ถือว่าเป็นการได้รับเกียรติ ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน จึงเป็นกลไกในการพัฒนาแกนนำอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้งานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมประสบผลสำเร็จ

2) การคัดเลือกแกนนำควรพิจารณาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดี และสมาชิกในโรงเรียนให้การยอมรับ

3) พยายามสร้างทีมงานพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนให้กว้างขวาง แบ่งภาระรับผิดชอบงานให้ทั่วถึงสร้างการมีส่วนร่วม และผู้บริหารต้องติดตามให้คำปรึกษาแนะนำ และเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ

4) เตรียมสร้างแกนนำรุ่นต่อไป เพื่อส่งต่อภารกิจการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมไปยังรุ่นต่อรุ่นอย่างต่อเนื่อง

5) ครูและนักเรียนแกนนำควรแสวงหาโอกาสในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอยู่เสมอควรพัฒนาความรู้ความสามารถ และสร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการเข้าร่วมงาน ประเมินความก้าวหน้าของงานที่ได้ปฏิบัติ สร้างทีมงานให้เข้มแข็ง แบ่งภาระรับผิดชอบงานให้ทั่วถึง ส่งต่อภารกิจให้แกนนำรุ่นต่อไปและร่วมแสดงผลงานความสำเร็จ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้โรงเรียน

ดังนั้น สรุปได้ว่า การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ เป็นการสร้างให้ครูและนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และเรียนรู้วิธีการอบรมเพื่อสามารถจัดอบรมให้แก่เพื่อนครูและกลุ่มนักเรียนแกนนำของโรงเรียนได้

(2.3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

1) ความหมายของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ ดังนี้

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559, น.48) ได้ให้ความหมายของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ว่า การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นการดำเนินงานโดยโรงเรียนทุกขั้นตอน ซึ่งต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวผลักดัน โดยมีครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ เป็นผู้ช่วยขับเคลื่อนหลักในโรงเรียนและพัฒนาแผนงานคุณธรรมขึ้นในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของโรงเรียน เพื่อเป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.22) ได้ให้ความหมายของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ว่า การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นการดำเนินงานโดยเริ่มจากการประชุมระดมความคิดของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหาร ทุกกลุ่มมุ่งแก้ไขประเด็นปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบจากการระดมความคิด คุณธรรมอัตลักษณ์จึงประกอบด้วย คุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของทั้ง 3 ฝ่าย (นักเรียน ครู ผู้บริหาร) และแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรมหรือพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก โดยใช้ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเครื่องมือแสดงเป้าหมายในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

ดังนั้น สรุปได้ว่า การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นการดำเนินงานที่โรงเรียนต้องกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่สามารถนำไปแก้ปัญหาในโรงเรียนได้จริง จะต้องได้มาจากการประชุมระดมความคิดของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหาร ทุกกลุ่มมุ่งแก้ไขประเด็นปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบจากการระดมความคิด คุณธรรมอัตลักษณ์จึงประกอบด้วย คุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน และระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของโรงเรียน ซึ่งต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับปัญหา และจัดลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดคุณธรรมอย่างชัดเจน โดยนำไปปฏิบัติได้จริงและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงได้ ประการสำคัญ ต้องมุ่งแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก โดยมีคุณธรรมเป้าหมายเป็นตัวกำกับทิศทางการปฏิบัติ พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก

2) ขั้นตอนของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.26) กล่าวว่า การกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีขั้นตอนดังนี้

(1.1) วิเคราะห์ปัญหา หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน พฤติกรรมที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียนอีก เช่น มาโรงเรียนสาย ลอกการบ้านเพื่อน เป็นต้น หรือช่วยกันวิเคราะห์หาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียน พฤติกรรมที่ต้องการเห็นได้ในโรงเรียน เช่น ช่วยตัวเพื่อน เดินแถวให้เป็นระเบียบ ทิ้งขยะให้เป็นที่ เป็นต้น โดยตั้งคำถามให้ทุกคนคิด

(1.2) รวบรวมและจัดกลุ่มความคิดเห็นให้เป็นเรื่องๆ แล้วสรุปความเข้าใจของที่ประชุมให้ตรงกัน

(1.3) ค้นหาคุณธรรมเป้าหมาย โดยใช้ข้อมูลความคิดเห็นของที่ประชุม (ตามข้อ 1) และ ข้อ 2) ขอให้ที่ประชุมร่วมกันค้นหาคุณธรรมที่จะใช้แก้ปัญหาที่ยากแก่ หรือคุณธรรมที่จะใช้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติสิ่งที่ยากเห็น ยากทำ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นต้น

(1.4) จัดกลุ่ม “คุณธรรมเป้าหมาย” ให้เป็นเรื่องๆ โดยรวบรวมรายการคุณธรรมเป้าหมายที่ได้จากการระดมสมอง แล้วนำมาจัดกลุ่ม เลือกรวมที่มีความหมายใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน กรณีมีคำศัพท์แตกต่างกันหลากหลายควรหาหรือในที่ประชุม และให้เลือกใช้คำศัพท์ที่มีความเข้าใจตรงกัน ไม่ต้องตีความ

(1.5) จัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย โดยให้ที่ประชุมร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมายที่ต้องการทำก่อนหลัง (กรณี queประชุมเสนอความเห็น

เรื่องคุณธรรมจำนวนหลายเรื่องมาก) ควรคัดเลือกมาเพียง 3 เรื่องก่อน เพื่อใช้เป็นคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน

(1.6) กำหนดคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นที่ทราบทั่วกัน กล่าวคือ คุณธรรมเป้าหมาย หมายถึง คุณธรรมที่ทุกคนในโรงเรียนได้ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยการคิดวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้น เป็นคุณธรรมที่มีคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่ดีของโรงเรียน และสามารถใช้เป็นหลักในแก้ปัญหาส่วนใหญ่ของโรงเรียนได้ในระยะเริ่มต้น ไม่ควรกำหนดคุณธรรมเป้าหมายจำนวนมากหลายข้อ ควรกำหนดประมาณ 3 ข้อ เพื่อความสะดวกต่อการพัฒนา

(1.7) กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้/ข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมเป้าหมาย โดยนำคุณธรรมเป้าหมายแต่ละข้อ มากำหนดรายละเอียดพฤติกรรมบ่งชี้/ข้อปฏิบัติ ควรแบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อประโยชน์ในการคิดวิเคราะห์และเสนอแนะพฤติกรรมบ่งชี้/ข้อประพฤติปฏิบัติของกลุ่มเดียวกันได้

(1.8) กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ให้เป็นที่ทราบทั่วกัน กล่าวคือ เมื่อนำคุณธรรมเป้าหมายแต่ละข้อมากำหนดพฤติกรรมบ่งชี้/ข้อปฏิบัติเพิ่มเติมให้ครบแล้ว จะเรียกรวมว่า “คุณธรรมอัตลักษณ์” ซึ่งหมายถึง คุณธรรมเป้าหมายที่มีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้/ข้อปฏิบัติไว้ด้วย ซึ่งจะจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น คุณธรรมอัตลักษณ์จะใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม พฤติกรรมบ่งชี้แต่ละข้อจะใช้เป็นตัวชี้วัดที่แสดงความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในโรงเรียน หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้นมากน้อยระดับไหน อย่างไร โรงเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ โดยมุ่งให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในกลุ่มเป้าหมายใดจำนวนเท่าไร และเป้าหมายเชิงคุณภาพ โดยมุ่งให้กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เป็นต้น

(1.9) กำหนดนโยบายและ/หรือข้อตกลงร่วมกัน โดยนำเสนอผลการประชุมระดมสมองในส่วนของคุณธรรมเป้าหมาย และคุณธรรมอัตลักษณ์ ที่มีการจำแนกพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายแล้ว เพื่อให้ทุกคนที่เข้าประชุมมีความเข้าใจตรงกัน และร่วมกันกำหนดเป็นนโยบาย/ข้อตกลงว่าจะนำมาปฏิบัติด้วยกัน โดยอาจนำเสนอในรูปของตารางคุณธรรมอัตลักษณ์

ดังนั้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นการดำเนินงานโดยโรงเรียนทุกขั้นตอน ซึ่งผู้บริหารและครูแกนนำพัฒนาแผนงานคุณธรรมขึ้นในโรงเรียน โดยมีนักเรียนแกนนำเป็นทีมงานปฏิบัติร่วมกับนักเรียนทั้งโรงเรียน โดยผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย และระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของโรงเรียน เพื่อเป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน

(2.4) การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

1) ความหมายของการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ ดังนี้

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559, น.49) ได้ให้ความหมายของการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ว่า การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรม

อัตลักษณ์ของโรงเรียน เป็นกระบวนการที่ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ที่กำหนดไว้ และร่วมกันลงมือปฏิบัติโครงการคุณธรรมที่ร่วมกันคิด ร่วมแก้ปัญหา ปรับปรุงแผน และประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนบรรลุผลสำเร็จ

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.27) ได้ให้ความหมายของการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ว่า การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เป็นกระบวนการที่มีคุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเป้าหมายของการปฏิบัติงาน ส่วนวิธีการเครื่องมือช่วยให้บรรลุเป้าหมายตามแนวทางของของคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ

ดังนั้น สรุปได้ว่า การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เป็นกระบวนการที่มีการใช้กิจกรรมหรือโครงการมาใช้ในการปฏิบัติเพื่อบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ และต้องมีการออกแบบกิจกรรมหรือโครงการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้งนี้ยังสามารถใช้กิจกรรมหรือโครงการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียนได้

2) ขั้นตอนของการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560,น.27) กล่าวว่า การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีวิธีการเครื่องมือช่วยให้บรรลุเป้าหมายตามแนวทางไว้ดังนี้

(2.1) การจัดทำโครงการคุณธรรม โรงเรียนจะร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้บรรลุคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกโดยใช้ “โครงการคุณธรรม” เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเรียนรู้การสร้างคุณธรรมความดี ประการสำคัญ คือ ต้องเป็นโครงการที่เด็กคิด เด็กเลือก เด็กทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มที่ โดยอาจดำเนินการเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ภายใต้อาณาหลักของโรงเรียน ตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน

(2.2) การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ครู และผู้บริหารจำเป็นต้องกระทำตลอดเวลา ต่อเนื่องเป็นประจำสม่ำเสมอ การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน จึงเป็นอีกวิธีการที่ช่วยให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

(2.3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมีความสำคัญต่อจิตใจของนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่เข้ามาในโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น ช่วยทำให้จิตใจแจ่มใส มีทัศนคติเชิงบวกเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องที่เข้ามาในโรงเรียนจะรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนคุณธรรมที่ส่งผลให้เกิดความชื่นชมและยอมรับโรงเรียน

(2.4) การบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า โครงการของโรงเรียนทุกโครงการสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการ/กิจกรรมในชั้นเรียนมีความสำคัญที่สุด การบูรณาการคุณธรรมในการเรียนการสอนจะช่วยให้กิจกรรมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมีความต่อเนื่อง เป็นการฝึกอุปนิสัยที่ดีให้กับนักเรียนได้ตลอดเวลา ได้ฝึกจนติดเป็นนิสัย เมื่อจบการศึกษาแล้วยังมีอุปนิสัยที่ดีติดตัวไปตลอด และทำให้การ

พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเกิดความยั่งยืน มีโอกาสฝึกนักเรียนรุ่นต่อรุ่นอย่างไม่ขาดตอน ถือเป็นความสำเร็จของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ การกำหนดนโยบายและประกาศให้ทุกคนทราบและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยจัดทำแผน (แผนพัฒนาโรงเรียน และแผนปฏิบัติการ) ให้รองรับการดำเนินงานตามนโยบายให้เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผู้บริหารควรจัดทีมทำงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมขึ้น ให้มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน ช่วยติดตามการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินความก้าวหน้าและความสำเร็จของงาน โรงเรียนควรพัฒนาศักยภาพของครูแกนนำและนักเรียนแกนนำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ให้โอกาสได้ทำงาน มอบหมายงานอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงาน และช่วยให้แกนนำสามารถสร้างทีมงานร่วมกันได้ ผู้บริหารควรติดตาม เสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ และให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานร่วมกัน

ดังนั้น สรุปได้ว่า การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เป็นสิ่งที่ทุกคนในโรงเรียนต้องช่วยกันในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อนำมาจัดทำโครงการคุณธรรม อีกทั้งต้องมีจิตสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม และมีการบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้

2) การปฏิบัติงานตามแผน

(2.1) ความหมายการปฏิบัติงานตามแผน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการปฏิบัติงานตามแผนไว้ ดังนี้

วีระพล บดีรัฐ (2543, น.12) ได้ให้ความหมาย การปฏิบัติงานตามแผน (D : Do) ไว้ว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การทำตามแนวทางที่ได้คิดและวางแผนไว้แต่ต้นโดยที่ก่อนการปฏิบัติตามแผนนั้น ควรที่จะได้รับการฝึกฝนเพื่อให้มีความรู้หรือทักษะในวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้อง

สถาบันการส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2543, น.28-29) ได้ให้ความหมาย การปฏิบัติงานตามแผน (D : Do) ไว้ว่า เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงานผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวดหรือฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแผน

ศุภชัย อาชีวะระงับโรค (2547, น.82) ได้ให้ความหมาย การปฏิบัติงานตามแผน (D : Do) ไว้ว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางที่ได้กำหนดขึ้น ในขั้นตอนนี้ต้องตรวจสอบระหว่างปฏิบัติด้วยว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางที่ตั้งใจไว้หรือไม่ การปฏิบัติตามแผนนั้นมีขั้นตอนย่อย คือ การกำหนดแนวทางปรับปรุง และลงมือปฏิบัติ การเสนอแนวทางแก้ปัญหาและปรับปรุงงานเป็นจุดเริ่มต้นในขั้นตอนการปฏิบัติ แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงงานได้ถูกต้องตรงประเด็นโดยการเข้าไปจัดที่สาเหตุต้นตอ

วีระยุทธ ชาศะกาญจน์ (2552, น.75) ได้ให้ความหมาย การปฏิบัติงานตามแผน (D : Do) ไว้ว่าการปฏิบัติตามแผน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหา หรือการนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ

สุวิทย์ โคดวงษ์ (2555, น.27-34) กล่าวว่า ขั้นตอนการปฏิบัติเป็นการลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วยไม่ควรปล่อยให้งถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอนเพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.46) ได้ให้ความหมาย การปฏิบัติงานตามแผน (D : Do) ไว้ว่า โรงเรียนพัฒนาไกลในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการสร้างความร่วมมือ มีคณะทำงานรับผิดชอบมีนักเรียนแกนนำ มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผล เป็นต้น

จากความหมายของ การปฏิบัติตามแผน สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ต้องกำกับติดตาม ระหว่างการปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนที่วางไว้ โดยน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน อีกทั้งจัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียน รวมถึงมีการสร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายด้วยวิธีการต่างๆ

(2.2) ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.34) กล่าวว่า การลงมือปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด หลังจากที่ได้คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนต้องเร่งลงมือปฏิบัติทันที และต้องกระตุ้นสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการปฏิบัติทั้งโรงเรียน

1) น้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรมาใช้ เช่น “ทำอย่างมีความสุข” “ทำตามลำดับขั้นตอน” เพื่อเป็นหลักคิดในการลงมือปฏิบัติ

2) นำหลักการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมาใช้ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีการทำทั้งโรงเรียน 2) ให้ทั้งโรงเรียนทำอย่างมีส่วนร่วมโดยร่วมมือกันทำ 3) ทำจากล่างขึ้นบน โดยให้ความสำคัญกับความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก และ 4) โรงเรียนต้องทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ จึงจะประสบความสำเร็จยั่งยืนตลอดไป

3) ประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เมื่อจัดทำคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนแล้ว ให้ประกาศตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้รู้ทั่วกัน และแบ่งงานความรับผิดชอบทั่วกัน

4) วางแผนสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยใช้แผนพัฒนาโรงเรียน และแผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติการ เพื่อช่วยให้เกิดความร่วมมือกันในโรงเรียน

5) จัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในชั้นเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่กันและกัน และพัฒนาสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม

6) สร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายด้วยวิธีการต่างๆ ตามความ เหมาะสมการสร้างการมีส่วนร่วม

ผู้บริหารต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ควรให้โอกาสทุกกลุ่มในการให้ ข้อมูล ให้คำแนะนำ ให้โอกาสร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมชื่นชมความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม อีกทั้งการเสริมแรงเชิงบวกที่ผู้บริหารเลือกใช้ ทั้งการชมเชย ยกย่อง ให้เกียรติ ให้โอกาส ร่วมงาน จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมเป็นไปอย่างอบอุ่นเป็น กันเอง และเพิ่มแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานได้

ดังนั้น การปฏิบัติงานตามแผนโรงเรียนต้องมีการพัฒนากลไกในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการสร้างการมีส่วนร่วม มีคณะทำงานรับผิดชอบ มีนักเรียนแกนนำ มีกระบวนการทำงานอย่าง มีระบบ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผลด้วย

3) การติดตามนิเทศงาน

(3.1) ความหมายของการติดตามนิเทศงาน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการติดตามนิเทศงาน ไว้ดังนี้

วีระพล บดีรัฐ (2543, น.12) ได้ให้ความหมาย การติดตามนิเทศงาน (C : Check)ไว้ว่า การติดตามนิเทศงาน หมายถึง การเทียบดูผลลัพธ์กับแผนที่ได้ปฏิบัติหรือเปรียบเทียบ ผลที่ได้จากการปฏิบัติจริงกับแผนที่วางไว้ ตรวจสอบถึงข้อมูลที่เกิดขึ้นมาใหม่ และรวบรวมบันทึกข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2543, น.29-30) ได้ให้ความหมาย การติดตามนิเทศงาน (C : Check) ไว้ว่า การติดตามนิเทศงาน หมายถึงการประเมินผลเป็นกลไกที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสะท้อนให้เห็นถึง การดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด ในระหว่างการ ดำเนินตามแผนนั้นควรมีการตรวจสอบ ประเมินผลเป็นระยะ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการ เป็นไปใน ทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ที่กำหนดในแผนพัฒนาและ แผนปฏิบัติการมีจุดแข็ง จุดอ่อนประการใด มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือ มาตรฐาน หรือตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด

ศุภชัย อาชีวะระงับโรค (2547, น.82) ได้ให้ความหมาย การติดตามนิเทศงาน (C : Check) ไว้ว่า การติดตามนิเทศงาน หมายถึง การประเมินผลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงว่าบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ การตรวจสอบความรู้ว่าต้องตรวจสอบอะไรบ้าง และบ่อยครั้ง แค่ไหน โดยระบุไว้ในแผนงาน อาจกำหนดเป็นเป้าหมายระยะสั้นหรือระยะยาวในแผน และเมื่อการ ปฏิบัติดำเนินมาถึงระยะเวลาครบกำหนดจำเป็นต้องตรวจสอบหรือวัดผลงานโดยเปรียบเทียบผลการ ดำเนินงาน กับเป้าหมายที่กำหนดไว้

วีระยุทธ ชาศะกาญจน์ (2552, น.75) ได้ให้ความหมาย การติดตาม นิเทศงาน (C : Check) ไว้ว่า การติดตามนิเทศงาน หมายถึง ขั้นตอนการเปรียบเทียบผลการแก้ปัญหาที่ได้จากการตรวจสอบแล้ว หากผลเป็นไปตามมาตรฐานก็กำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นให้ปฏิบัติ และแก้ไขตามลักษณะที่ค้นพบ

สุวิทย์ โคดวงษ์ (2555, น.27-34) กล่าวว่า การตรวจสอบและการ ประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ทำให้เราทราบว่าการปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ ต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป กรอบและแนวทางการตรวจสอบ และประเมินผล สรุปได้ดังนี้

- 1) ตรวจสอบและประเมินผลขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่
 - (1) ขั้นการศึกษาข้อมูล มีการศึกษาข้อมูลได้ครบถ้วน
 - (2) ขั้นการเตรียมงาน การเตรียมงานตามแผนงานมีความพร้อมหรือไม่
 - (3) ขั้นดำเนินงาน มีบุคลากรและทรัพยากรหรือไม่
 - (4) ขั้นตอนการประเมิน มีเครื่องมือและขั้นตอนการประเมินผลที่เหมาะสม
- 2) ตรวจสอบประเมินผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น Delta Principle คือ เกณฑ์การประเมิน
- 3) ตรวจสอบและประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากข้อมูลการรับบริการหรือการให้คำแนะนำจากผู้รับบริการโดยตรง
- 4) ตรวจสอบและประเมินคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ได้แก่
 - (1) บุคลากรมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานหรือไม่เพียงใด
 - (2) วัสดุอุปกรณ์สำนักงานหรือเครื่องใช้ว่ามีขีดความสามารถที่เหมาะสมและ สร้างผลผลิตที่มีคุณภาพเพียงใด
 - (3) ระบบการทำงาน เช่น ระบบการให้บริการ ระบบการสื่อสารภายในองค์กรมีความเหมาะสมมากพอกับการบรรลุเป้าหมายคุณภาพหรือไม่
 - (4) ระบบการบริหารงาน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร การบริหารด้านการผลิตและกำหนดเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร
 - (5) ความต้องการของผู้รับบริการเป็นอย่างไร
 - (6) งบประมาณ ที่ใช้ลงทุน มีความจำเป็นและเพียงพอกับการสร้างคุณภาพหรือไม่
 - (7) ทักษะคติของบุคลากร มีความกระตือรือร้นต่อการทำงาน สามารถสร้างงานที่มี คุณภาพหรือไม่ อย่างไร เมื่อดำเนินงานตรวจสอบและประเมินคุณภาพแล้ว ควรมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลต่อฝ่ายบริหาร เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป

สภา ผ่องอุบล (2556, น.25) ได้ให้ความหมายของการติดตามนิเทศงานไว้ว่า การติดตามนิเทศงาน หมายถึง การวิเคราะห์ ตรวจสอบผลของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.46) ได้ให้ความหมายของการติดตามนิเทศงานไว้ว่า การติดตามนิเทศงาน หมายถึง ในช่วงของการปฏิบัติงาน ควรมีการนิเทศงานเป็นระยะๆ มีผู้รับมอบหมายให้เป็นผู้ติดตามงาน สอนงาน ให้คำปรึกษาหารืออย่างเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้งานเป็นไปในแนวทางที่กำหนดไว้ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที และปรับปรุงงานให้ดีขึ้นได้ตลอดเวลา การนิเทศติดตามงานจะเป็นการกระตุ้นส่งเสริม เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินการอย่างราบรื่นจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงการติดตามให้คำแนะนำปรึกษาอย่างกัลยาณมิตร การนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่องจะเป็นหลักประกันที่ดีต่อความสำเร็จของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559, น.48) ได้ให้ความหมายของการติดตามนิเทศงานไว้ว่า การติดตามนิเทศงาน เป็นกระบวนการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่ครู นักเรียนบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ การนิเทศติดตามเพื่อส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เป็นกระบวนการสำคัญที่จะกระตุ้น และสนับสนุนให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่การเป็นโรงเรียนคุณธรรมได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการติดตามนิเทศงานดังกล่าว สรุปได้ว่า การติดตามนิเทศงาน หมายถึง การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดมา การตรวจสอบนั้นทำให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจะเป็นการกระตุ้นส่งเสริม เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของโรงเรียนให้ดำเนินการอย่างราบรื่นจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงการติดตามให้คำแนะนำปรึกษาอย่างกัลยาณมิตร การติดตามนิเทศงานอย่างต่อเนื่องจะเป็นหลักประกันที่ดีต่อความสำเร็จของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

(3.2) ขั้นตอนของการติดตามนิเทศงาน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560, น.34) กล่าวว่า ระบบการนิเทศติดตามโรงเรียนคุณธรรมของ มยส. มีจุดประสงค์เพื่อเยี่ยมชมการดำเนินงานของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการคุณธรรม มุ่งให้คำปรึกษาแนะนำและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน โดยนิเทศอาสาจะรับฟังความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่ม นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน เยี่ยมชมการปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำตามความจำเป็นเมื่อโรงเรียนต้องการให้ความช่วยเหลืออย่างกัลยาณมิตร เป็นกำลังใจให้โรงเรียน สนับสนุนการสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน และจัดการนิเทศติดตามโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมถอดบทเรียนความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเพื่อนำไปขยายผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ทั่วถึง ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ พบว่า ระบบการนิเทศติดตามโรงเรียนคุณธรรม เป็นกลไกและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผล

ให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมบรรลุผลสำเร็จ โรงเรียนควรจัดให้มีการติดตามนิเทศภายใน เพื่อร่วมเตรียมความพร้อมของการปฏิบัติงาน รับฟังความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษา คำแนะนำช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดของการดำเนินงาน ติดตามเป็นกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของโรงเรียน

อีกทั้งยังต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในโลกของการทำงานสมัยใหม่ ซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลพัฒนาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกิจกรรมหนึ่งในระบบการจัดการความรู้ ประกอบด้วย การค้นหา สร้าง รวบรวม กลั่นกรอง และจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้ตลอดเวลา ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องต้องเรียนรู้ สร้างระบบ และใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยให้สามารถดึงความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานมา แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทั้งเคล็ดลึกลับปฏิบัติงาน เทคนิคการทำงาน เทคนิคการแก้ปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น ข้อมูลที่ได้จากเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะนำมาจัดให้เป็นระบบเพื่อช่วยให้เข้าถึงข้อมูลสะดวกและนำไปใช้ได้ง่าย

1) จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มชุมชน และกลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นโดยอาจประชุมแบบปกติ หรือผ่านการสื่อสารทางไกลรูปแบบต่างๆ เพื่อรวบรวมผลการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จรูปแบบต่างๆ ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

2) สร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม โดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาพัฒนาเป็นฐานข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการนำไปใช้ รวมทั้งจัดข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้ประโยชน์พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต่อไป และจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้รอบใหม่ หมุนเวียนไปตลอด

3) รวบรวมผลงานของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมและโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จดีเด่น จัดเป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย

4) รวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญ เชี่ยวชาญ ในการทำโครงการคุณธรรมหรือกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จ เพื่อพัฒนา ศักยภาพเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และผลักดันให้สร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการพัฒนา คุณธรรมมากขึ้น

5) จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม เครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมจะ ช่วยขยายผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และยกระดับมาตรฐานกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ให้ดีขึ้น

การติดตามนิเทศงาน จะช่วยให้การจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มีแนวทางชัดเจน และเป็นประโยชน์ในขั้นตอนการรายงานความก้าวหน้าของโครงการจนถึงการประเมินผลสำเร็จของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

(4.1) ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

วีระพล บติรัฐ (2543, น.15-16) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน (A-Act) ไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ก็นำวิธีการ หรือกระบวนการนั้นๆ มาพยายามปรับใช้เป็นมาตรฐานกับแผนอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน นอกจากการจัดทำเป็นมาตรฐานแล้วยังจำเป็นต้องคิดหาทางปรับปรุง กระบวนการหรือวิธีการ ที่ทำให้บรรลุแผนนั้นดียิ่งขึ้นไปอีกโดยสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในระยะเวลาเร็วกว่าเดิมหรือได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพมากกว่าเดิม เป็นต้น หากกรณีผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ นั่น หรือเมื่อผลกับแผนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ไม่ว่าจะมากหรือน้อยให้นำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ และให้พิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไร เช่น มองหาทางเลือกใหม่ที่น่าเป็นไปได้ ให้ความพยายามเพิ่มขึ้นกว่าเดิม หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

สถาบันการส่งเสริมประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2543, น.44-48) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน (A-Act) ไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น เมื่อมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แผลผล ในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมิน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และบุคลากร และสามารถใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้

ศุภชัย อาชีวะระงับโรค (2547, น.101-103) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน (A-Act) ไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น พิจารณาผลที่ได้รับจากการตรวจสอบถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ก็ควรจะนำแนวทางนั้นมาจัดทำเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน แต่ถ้าผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผนก็ต้องนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาต่อไปว่า ควรมองหาแนวทางการปรับปรุงใหม่ ควรให้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ควรขอความช่วยเหลือจากผู้รู้ หรือควรเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

วีรยุทธ ชาตะกาญจน์(2552, น.75-76) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน (A-Act) ไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น เป็นขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนาระบบการปฏิบัติงานที่เป็นข้อบกพร่องให้เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งอาจจะจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินการใหม่ก็ได้

สุภา ผ่องอุบล (2556, น.25) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การนำผลการประเมินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาที่เกิดความบกพร่องไปดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้การ

พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และได้ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษา

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.47) กล่าวว่า การประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น การประเมินผลควรทำ 2 ระดับ ได้แก่ การประเมินผลในระดับโครงงานคุณธรรม และ การประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน ระดับความสำเร็จของโครงงานคุณธรรมต่างๆ จะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จในภาพรวมของโรงเรียน

จากความหมายของ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น โดยพิจารณาจากผลที่ได้รับจากการตรวจสอบทั้งการประเมินความรู้ ความร่วมมือในการดำเนินงาน ทักษะของครู และนักเรียนแกนนำ รวมทั้งกลไกการขับเคลื่อนและตัวชี้วัดของโครงงานหรือกิจกรรม ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ก็นำแนวทางนั้นมาจัดทำเป็นแผนในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นต่อไป

(4.2) ขั้นตอนของการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, น.47) กล่าวว่า การประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น การประเมินผลควรทำ 2 ระดับ ได้แก่ การประเมินผลในระดับโครงงานคุณธรรม และ การประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน ระดับความสำเร็จของโครงงานคุณธรรมต่างๆ จะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จในภาพรวมของโรงเรียน ดังนั้น การเลือกใช้ตัวชี้วัดจึงมีความสำคัญและมีผลต่อการแสดงผลความสำเร็จแตกต่างกันตัวชี้วัด หมายถึง คุณลักษณะความประพฤติ พฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือประเมิน ควรใช้คำที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความ และระบุการประเมินเชิงปริมาณ และ/หรือเชิงคุณภาพ เช่น ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนนักเรียนที่กล้าแสดงออกในทางที่ดีเพิ่มมากขึ้น ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : นักเรียนสร้างสรรค์กิจกรรมหน้าเสาธงอย่างหลากหลาย

1) การประเมินผลในระดับโครงงานคุณธรรม ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลโครงงานคุณธรรม อาจแบ่งออกตามช่วงเวลาของแผน

2) การเริ่มโครงงานคุณธรรม อาจใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินการเตรียมความพร้อมและกิจกรรมที่ปฏิบัติงานขั้นต้น เช่น มีการประชุมสร้างความเข้าใจ มีการแต่งตั้งคณะทำงานร้อยละของผู้สนใจเข้าร่วมประชุมฟังคำชี้แจง ฯลฯ เป็นต้น

3) ช่วงระยะกลางแผนของโครงงานคุณธรรม อาจใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการทำงานกิจกรรมโครงงานในช่วงครึ่งแผนได้ผลอย่างไร เพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน เช่น ร้อยละของโครงงานที่ปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนดไว้ร้อยละของผู้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรม/โครงงาน จำนวนโครงงานที่เป็นไปตามแผน ฯลฯ เป็นต้น

4) เมื่อสิ้นสุดโครงงานคุณธรรมควรใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงงานคุณธรรม เช่น ร้อยละของกิจกรรม/โครงงานที่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดร้อยละของผู้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรม/โครงงานตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงงาน) เพิ่มขึ้น พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงงาน) ลดน้อยลง ฯลฯ เป็นต้น

5) การประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน โรงเรียนแต่ละแห่งจะมีการจัดทำกิจกรรม/โครงการคุณธรรมหลายเรื่องมากมาย บางโรงเรียนมีกิจกรรม/โครงการแบ่งตามจำนวนห้องเรียน ชั้นเรียน ชมรม กลุ่มสนใจ เป็นต้น เมื่อประเมินผลระดับโครงการคุณธรรมแล้วให้นำผลมาใช้ในการประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน โดยนำคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้มาใช้เป็นเป้าหมายในการประเมินผล แล้วนำคุณธรรมอัตลักษณ์ที่ระบุพฤติกรรมบังคับมาเป็นหลักในการพิจารณาประกอบ แล้วจึงกำหนดตัวชี้วัดภาพรวม เช่น คุณธรรมเป้าหมาย: ความรับผิดชอบ คุณธรรมอัตลักษณ์ของผู้บริหาร: ตรงต่อเวลา ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเป็นหลัก ตัวชี้วัด: พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัดภาพรวมจะใช้วัดระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน โดยพิจารณาจากเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ตัวชี้วัดภาพรวมที่สำคัญ ได้แก่

- (1) มีกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน
- (2) มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
- (3) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น
- (4) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดน้อยลง
- (5) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
- (6) มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- (7) เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม

นอกจากนี้ อาจเพิ่มเติมตัวชี้วัดความสำเร็จภาพรวมเพิ่มอีกได้ตามสถานการณ์จริงและความต้องการของโรงเรียน เช่น มีการขยายเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม มีภาคีความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มโรงเรียน และ/หรือชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมในภูมิภาค มีโครงการคุณธรรมกระจายอยู่ในทุกกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียน ครูออกแบบและจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการความรู้คู่ความดี ครูเป็นต้นแบบที่ดีงามของนักเรียน นักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมแสดงออกถึงพฤติกรรมพึงประสงค์ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สม่่าเสมอ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนลดลง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

ดังนั้น การประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรทำทั้ง 2 ระดับ คือ การประเมินผลในระดับโครงการคุณธรรม และการประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน ระดับความสำเร็จของโครงการคุณธรรมต่างๆ จะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จในภาพรวมของโรงเรียน

2.3 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษาและให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น ไว้ดังนี้

ยอร์ก (York, 1982, p.53) ได้ให้คำจำกัดความของความต้อการจำเป็นไปในทางลักษณะทางการเมืองว่าเป็นปัญหาทางสังคม เมื่อเขาได้กล่าวว่า “สิ่งที่เป็นเรื่องทางสังคมมักจะได้รับการนิยามว่าเป็นปัญหาสังคมโดยผ่านกระบวนการทางการเมือง ซึ่งจะมีตัวแสดงจำนวนมากที่เข้ามามีส่วนได้เสียในผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน”

Stufflebeam and Others (1985, pp.6-7) ได้ให้ความหมายของความต้อการจำเป็นไว้ว่า ความต้อการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่จะต้องได้รับการตอบสนองหรือก่อให้เกิดประโยชน์เมื่อได้รับการตอบสนอง โดยจำแนกความต้อการจำเป็นตามมุมมอง (View) ที่แตกต่างกันได้ 4 มุมมองดังนี้

1) มุมมองของความแตกต่าง (Discrepancy View) เป็นความต้อการจำเป็นที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ (Desired Performance) กับการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่สังเกตได้จากการปฏิบัติจริง (Observed Performance)

2) มุมมองของความเป็นประชาธิปไตย (Democratic View) เป็นความต้อการจำเป็นที่กล่าวถึงความปรารถนาหรือความต้อการของคนส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มอ้างอิงที่เชื่อถือได้

3) มุมมองของการวิเคราะห์ (Analytic View) เป็นความต้อการจำเป็นที่กล่าวถึงสารสนเทศของสิ่งหนึ่งสิ่งใดในหน่วยงาน ที่บุคลากรผู้มีความสามารถได้พิจารณาลงความเห็นว่ามีสำคัญต่อหน่วยงานและจะทำให้เกิดการพัฒนาในหน่วยงาน

4) มุมมองของการวินิจฉัย (Diagnostic View) เป็นความต้อการจำเป็นที่กล่าวถึงสิ่งทีบุคคลได้พิจารณาแล้วมีความบกพร่องหรือขาดหายไป (Deficiency or Absence) และพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่ขาดไปนั้นจะทาให้เกิดความเสียหาย (Harmful) ต่อหน่วยงาน

Mckillip (1987, p.10) ให้ความหมายของความต้อการจำเป็นไว้ว่า ความต้อการจำเป็น หมายถึง การตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ และพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหาความหมายดังกล่าวจะเกี่ยวข้องใน 4 ลักษณะ คือ

- 1) ความต้อการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล
- 2) ความต้อการการจำเป็น เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- 3) ความต้อการการจำเป็น เป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ
- 4) ความต้อการการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหา

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้ให้ความหมายของการประเมินความต้อการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้อการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างแล้วเลือกความต้อการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

จำลอง ราชโยธา (2552, น.63) ได้ให้ความหมายของความต้อการจำเป็นไว้ว่า ความต้อการจำเป็น เป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็อยู่จริงในปัจจุบัน เป็นสภาพที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุง แก้ไข ตามการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

พิชิต คำดี (2561, น.34) ได้ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น มีประโยชน์ในการวางแผนที่มีโอกาส เกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่หวัง เป็น ข้อมูลที่ใช้เป็นหลักเทียบความสำเร็จของการดำเนินงานทั้งในการ วางแผนกลยุทธ์การทำงานของ หน่วยงาน การพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินความ ต้องการจำเป็นยังเป็นประโยชน์ในบริบทของการศึกษาที่มีเป้าหมาย อยู่ที่การพัฒนาผู้เรียน เป็นขั้นตอน สำคัญสำหรับครูผู้สอนในการศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ทำความรู้จักผู้เรียนที่ตนเอง รับผิดชอบได้อีกด้วย

ดังนั้น สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง ขั้นตอนการสำรวจความ ต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็น จากนั้นนำความแตกต่างที่สำรวจพบมาจัดลำดับ ความสำคัญ โดยเลือกลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากมาแก้ไขก่อนเป็นลำดับแรก

2.3.2 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการวางแผนการดำเนินงานเพื่อขจัดปัญหาที่เกิด จากความต้องการจำเป็น มีนักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินไว้ ที่สำคัญมีดังนี้

Witkin and Altschuld (1995) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นที่มี ประสิทธิภาพควรเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete needs assessment) โดยมีขั้นตอนประกอบด้วย การระบุความต้องการจำเป็น (Needs identification) การวิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็น (Needs analysis) และการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) เพื่อ ระบุสุดท้ายว่าความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด คืออะไร ซึ่ง วิทกิน และ อัลสชูด ได้แบ่งขั้นตอนการ ประเมินความต้องการจำเป็น ได้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการประเมิน (Pre-assessment) ระยะก่อนการประเมิน เป็นขั้นตอน การสำรวจเพื่อวางแผนทำการประเมินความต้องการจำเป็น โดยรวบรวมสิ่งที่ตระหนักว่าเป็นปัญหาหรือ ความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานในปัจจุบัน แล้วกำหนดขอบเขตหรือประเด็นที่สนใจที่จะพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน รวมทั้งกำหนดข้อมูลที่มีอยู่ และเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความต้องการจำเป็นที่มุ่งประเมินและทำการกำหนดข้อมูลที่รวบรวมแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ผลที่ได้จากการดำเนินการในระยะนี้ คือ แผนการปฏิบัติงาน เบื้องต้นของการประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับใช้ในระยะเวลาการประเมิน และระยะหลังประเมิน

ระยะที่ 2 การประเมิน (Assessment) ระยะการประเมิน เป็นขั้นตอนของการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลตามที่กำหนดในแผนการปฏิบัติงาน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหา ความต้องการจำเป็น จากนั้นนำข้อมูลความต้องการจำเป็นที่ได้มาจากการจัดลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็นในระดับเบื้องต้น รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น ซึ่งอาจจะมี ความเกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นใน 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ระดับปฐมภูมิหรือผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ลูกค้า คนไข้ ระดับที่ 2 ระดับทุติยภูมิหรือผู้ให้บริการ เช่น ครู ครอบครัว แพทย์ บรรณารักษ์ ระดับที่ 3 ระดับตติยภูมิ หรือทรัพยากรและแนวทางการแก้ปัญหา เช่น วัสดุอุปกรณ์ ขนาดของห้องเรียน เวลา เงินสนับสนุนและทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ประกอบด้วย ความต้องการจำเป็นที่

วิเคราะห์ได้ กับสาเหตุของความต้องการจำเป็นนั้น ผลที่ได้จากการดำเนินการในระยนี้ คือ เกณฑ์หรือแนวทางสำหรับดำเนินการแก้ปัญหาที่มีความสำคัญ

ระยะที่ 3 หลังการประเมิน (Post assessment) ระยะหลังการประเมิน เป็นขั้นตอนของการนำผลประเมินในระยที่ 2 ไปใช้ประโยชน์ โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น กำหนดวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมสามารถปฏิบัติได้ และนำเสนอผลการปฏิบัติงานทำการประเมินการประเมินความต้องการจำเป็นและนำเสนอรายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็นแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลที่ได้จากการดำเนินการในระยนี้ คือ แผนการปฏิบัติงาน รายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อเสนอที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือข้อสรุปปากเปล่า

สุวิมล ว่องวาณิช (2548, น.105) ยังได้สังเคราะห์ขั้นตอน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น จากนักวิชาการด้านการประเมินไว้ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ

ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมินประกอบด้วยขั้นตอนการเตรียมการ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิด กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น และขั้นตอนการออกแบบการประเมิน เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนงานด้านทรัพยากรค่าใช้จ่าย และระยะในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่สาม ระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ การเสนอผลหรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็นในขั้นของการนำผลไปใช้ประโยชน์นี้ แนวคิดของวิทคิน และ อัลสซูด จะแตกต่างจากแนวคิดอื่นตรงที่มีการนำเสนอให้มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น มิได้หยุดแค่ขั้นการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น แต่ต้องวางแผนว่าจะนำเอาแนวทางที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างไร เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นมีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนกับกาวิจัยโดยทั่วไป กล่าวคือ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เทคนิควิธีการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงานและผลการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็น และที่สำคัญการประเมินความต้องการจำเป็นจะมีความสมบูรณ์ ถ้าในขั้นตอนสุดท้าย มีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป

2.3.3 การจัดลำดับการประเมินความต้องการจำเป็น

การจัดลำดับความสำคัญ (Priority setting) ของความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำผลไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาเรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญ

มากไปหาน้อย (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550, น.263) จะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นทราบถึงความต้องการจำเป็น หรือปัญหาที่แท้จริง ที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น ซึ่งวิธีที่ใช้จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และดำเนินการด้วยความระมัดระวังภายในระยะเวลาและทรัพยากรที่จำกัด

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ควรจะใช้วิธีการหลายๆ แบบ วิธีการที่ดีควรจะเป็นวิธีการเชิงระบบ สามารถเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นได้ทั้งในระยะยาวและระยะสั้น จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นได้ทั้งข้อมูลในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งการกำหนดความสำคัญของความต้องการจำเป็น คือ การจัดลำดับความสำคัญซึ่งมีเทคนิควิธีที่ใช้ทั้งรูปแบบการตอบสนอง ที่เป็นทั้งการตอบสนองเดี่ยวและตอบสนองคู่ โดยมีแนวคิดเบื้องหลังของแต่ละเทคนิควิธี ทุกวิธีมีวิธีดำเนินการที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย ขั้นตอนการ ดำเนินการสำคัญ คือ การใช้คะแนนความสำคัญตามวิธีการที่กำหนดการจัดเรียงลำดับความสำคัญ และการสรุปผลการจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเสนอเทคนิคการจัดลำดับ สำหรับข้อมูลแบบตอบสนองคู่ เป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้ รูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบตอบสนองคู่ (Dual-response format) มักจะปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่า โดยให้ระบุข้อมูลทั้งสองชุด คือ ระดับของสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น ที่สร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานแนวคิดของการนิยาม ความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง (discrepancy model) วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มีดังต่อไปนี้

1) วิธี Mean Difference Method (MDF) กำหนดโดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) บางคนเรียกวิธีนี้ว่า rank order of difference scores

$$MDF = I - D$$

2) วิธี Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งพัฒนาขึ้นมา โดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุดและสูงสุดได้ (Lane, Crofton and Hall, 1983, as cited in Witkin, 1984) ได้สร้างดัชนีชื่อว่า Priority Needs Index (PNI) ซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็น จากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) (mean difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยนั้นด้วย ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I)

$$PNI = (I - D) \times I$$

3) วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง ซึ่งเป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม (นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช, [ม.ป.ป.]) โดยใช้วิธีการหาค่าผลต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (I-D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิง

เปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณ ค่าอัตราการ พัฒนาเข้าสู่สภาพที่ คาดหวังของกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีนี้ในการดำเนินการวิจัย

$$PNL_{Modified} = (I - D) / D$$

สรุปได้ว่าการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความ สมบูรณ์ เพราะสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุ วิธีการแก้ไขและพัฒนา จึงถือว่าการ จัดลำดับความต้องการจำเป็นนี้ มีความสำคัญอย่างมากต่อการวางแผนนโยบายขององค์การเป็นอย่างมาก ซึ่งแน่นอนว่าควรใช้เทคนิคจัดลำดับความสำคัญจากข้อมูลที่ได้ในหลายๆ แบบ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่ได้ จากการตอบสนองเดียวหรือจากการตอบสนองคู่ตามความเหมาะสม เพื่อจะได้นำไป สังเคราะห์ผลที่ได้ จากการประเมินความต้องการจำเป็นให้มีผลสอดคล้องกันเป็นจริงมากที่สุดต่อไป

2.4 สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรงรัดให้สถานศึกษาในสังกัดมุ่งส่งเสริม โรงเรียนให้สร้างคนดีแก่บ้านเมือง ตามแนวคิดของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ ที่ได้อัญเชิญ พระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้แก่ บ้านเมือง” จึงกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานภายใต้โครงการ โรงเรียนคุณธรรม ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้โรงเรียนสร้างคนดีที่มีคุณลักษณะสำคัญ 5 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอเพียง ความกตัญญู ความ ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม พร้อมทั้งกำหนดให้สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ บุคลากรในกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีได้ เล็งเห็นความสำคัญของนโยบายการจัดการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้งเขต 1 และ เขต 2 จำนวน 170 โรงเรียน เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโรงเรียน ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรงเรียน คุณธรรมแก่ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภัคสิริ นิลวงศ์ (2552) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทั้ง 7 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาสูงสุดแต่ละด้านมีดังนี้ 1) ด้านบุคลากร ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการทำงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ 2) ด้านการ บริหารจัดการ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และแผนงานในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ขั้นนำที่ชัดเจน 3) ด้านการปลูกฝังคุณธรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ ผู้เรียนเข้าใจบทบาท และหน้าที่ของตนที่พึงปฏิบัติต่อผู้อื่นหรือสังคม 4) ด้านการปฏิบัติตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงควบคู่คุณธรรม การบูรณาการสอดแทรกความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่คุณธรรม

ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม การมีสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างลึกซึ้ง 6) ด้านผลผลิต นักเรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา 7) ด้านผลกระทบ สภาพแวดล้อมบริเวณรอบโรงเรียนและชุมชน ปลอดภัยจากปัญหาสิ่งแวดล้อมและอบายมุขที่มอมเมาเยาวชน

พระสามารถ ไชยทน (2552) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ในอำเภอฝาง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพการมีส่วนร่วมด้านการคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนสภาพการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ บุคลากรในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ควรยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส มีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า เพื่อเป็นหลักในการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้หลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์หรือการบริหารแบบมีวัตถุประสงค์ คือ โรงเรียนหรือสถานศึกษาจะพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีรูปแบบวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาผู้เรียนให้ถึงเป้าหมายที่วางไว้

รัชชิตา เขยกลิ่น (2553) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความขยัน ด้านความสุภาพ ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสะอาด และด้านความมีน้ำใจ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทะนงศักดิ์ ระดาจันทร์(2554) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานโดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน และด้านการนิเทศติดตามผล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

แก้วตา พึ่งตนเอง (2555) ได้ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวม กระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบการดำเนินงาน และการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน มีปฏิบัติในระดับมากที่สุด สำหรับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามแผน รองลงมา ด้านการวางแผน และด้านการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ชนานันท์ อุ่นเป็ง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก ด้านปัจจัย โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก และด้านผลผลิตโดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมมาก โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ สนับสนุนในด้านงบประมาณให้เพียงพอ ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สร้างความตระหนักให้แก่ นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญของโครงการ ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้ ผลการประเมิน ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมน้อย และด้านผลผลิต โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ

พระครูสังฆรักษ์จางนค์ (สุวรรณपाल) (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) โดยรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร และด้านการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียน สำหรับข้อคำถามที่เหลือ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) ดังนี้ 1) ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต้องร่วมกันวางแผนร่วมกันที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสภาพความจำเป็น และความต้องการของท้องถิ่น เป็นต้น 2) ควรให้โอกาสชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แบ่งสรรทรัพยากรส่วนใหญ่มีการมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจน 3) ควรมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนให้มากขึ้น ด้านประสานงานได้มีการประสานงานกับชุมชน และศาสนสถาน เว้นแต่ศูนย์พัฒนาความประพฤติ นักเรียนนักศึกษาซึ่งมีน้อยมาก ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือและประสานงานเพื่อหาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

สุภา ผ่องบุล (2556) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า 1) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 29 รายการ มีความตรงเชิงเนื้อหา คือ การวางแผนการพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 11 รายการ การดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 รายการ การติดตามประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 รายการ และการปรับปรุงแก้ไขและการดำเนินการ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 รายการ 2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความเหมาะสม ทุกรายการ และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความเป็นไปได้ทุกรายการ

บุญพริษฐ์ เหลืองอุ่มพล และ สุเทพ ลิ้มอรุณ(2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นแบบอย่าง อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตาม ลำดับ การพัฒนาคุณธรรมผู้เรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ความสะอาด อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ความสามัคคี ความมีน้ำใจ และความประหยัด ตามลำดับ ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม มีความสัมพันธ์ ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นุชรินทร์ ปามูล (2560) ได้ศึกษาการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า ภาพรวมของการประเมินผลโครงการมีสัมฤทธิ์ผล อยู่ในระดับดีมาก มีผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูและนักเรียนที่มีการบริหารจัดการ โครงการอยู่ในระดับดีมาก การจัดระบบการประกันคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการโครงการ พบว่า โรงเรียนมีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนตามโครงการกองทุน การศึกษา เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความพึงพอใจ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพ ด้านการวิจัยประเมินผลและ พัฒนา เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโครงการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินโครงการ การ สนับสนุนการดำเนินโครงการ การนิเทศติดตามการประเมินผลโครงการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เฮนสัน (Henson, 2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจของครูยุคใหม่ต่อการพัฒนา จริยธรรมนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาฝึกหัดครู จากมหาวิทยาลัยทางตะวันตกเฉียงใต้ของ สหรัฐอเมริกา 186 คน พบว่า ด้านบทบาทของโรงเรียนและสังคม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65 เห็นว่า โรงเรียนคือ วิถีชีวิตเด็ก คือสิ่งแวดล้อมทางจริยธรรม มีจุดสำคัญที่ต้องสร้างคุณลักษณะอันดีทาง จริยธรรมจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน ระบบการจัดการศึกษาต้องเตรียมเด็กเข้าสู่สังคมที่มี จริยธรรมอันจะช่วยสร้างความสำเร็จและความเป็นพลเมืองดี ครูควรปรับปรุงระเบียบในชั้นเรียนและ ผลสำเร็จของงานอยู่เสมอ มีการสอดแทรกจริยธรรมในการเรียนการสอน การให้ทำบ้าน การตัดสินใจ

ร่วมกันทำงานจากความคิดเห็นของเด็กทุกคน การสอนในชั้นเรียนสะท้อนความเชื่อถือ ครูบางคนเน้นหลากหลายวิชา ครูต้องคำนึงถึงจริยธรรมที่เกิดกับเด็ก กลุ่มอื่นเห็นว่าโรงเรียนมุ่งเน้นในการสร้างต้นแบบทางจริยธรรม โรงเรียนเป็นที่สั่งสอนจริยธรรม ครูพยายามที่จะสร้างโรงเรียนเป็นสถาบันแห่งจริยธรรม โรงเรียนได้พยายามที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมทางจริยธรรม แต่ก็มียุทธศาสตร์ประกอบหลายอย่างทำให้ล้มเหลว นักเรียนเรียนรู้จริยธรรมนอกจากหลักสูตรในโรงเรียน แล้วเด็กเองยังได้พัฒนาจริยธรรมด้วยตนเองจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว และประสบการณ์ของเด็กเอง ชุมชนสามารถสร้างแบบอย่างให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ ผู้ร่วมวิจัยยังเห็นว่าชุมชนและสังคมมีหน้าที่ในการพัฒนาจริยธรรมของเด็กด้วย

คาโรล (Carol, 2005) ได้ศึกษาการมีคุณลักษณะที่ดีและมีคุณธรรมของผู้บริหารการศึกษาของโรงเรียนในรัฐนิวยอร์ก เพื่อการบริหารความขัดแย้ง ได้แนวทางปฏิบัติ 7 แนวทาง ดังนี้ ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่น มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี นโยบายมีความชัดเจน ยึดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ มีโครงสร้างที่ดี มีข้อมูลในการตัดสินใจ บริหารจัดการอยู่บนพื้นฐานของธรรมาภิบาล ภาระความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นของทุกคน และบริหารการเงินด้านความซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้

แอนเดรีย (Andrea, 2005) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้หลักคุณธรรม สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารจัดการความพึงพอใจต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และถูกนำไปใช้เป็นนโยบายทั้งในส่วนของการราชการ การปกครองส่วนท้องถิ่น และบริษัทโดยทั่วไป

แอลเลีย (Elliot, 2007) ได้ศึกษาเรื่อง ทางเลือกของโรงเรียนเกี่ยวกับคุณธรรม พบว่าการพัฒนาด้านคุณธรรมคือการตรวจสอบจากมุมมองของวิธีการทางทฤษฎีที่มีความสำคัญ บทนำเริ่มด้วยการอภิปรายรากฐานทางประวัติศาสตร์ด้านจิตวิทยาคุณธรรม เนื้อหาของงานวิจัย ที่เน้นประเด็นการจัดระเบียบสิ่งทีนอกเหนือบทโนทัศน์ ส่วนแรกเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานทางความคิดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยในการสร้างคุณธรรม ส่วนถัดไปเน้นด้านวิธีการและกระบวนการของการพัฒนานิสัยการมีคุณธรรม ต่อมาเป็นการอภิปรายถึงวิธีการ ทฤษฎีพื้นฐานความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง ทฤษฎีเน้นความแตกต่างทางวัฒนธรรมส่วนบุคคลและส่วนรวม ซึ่งมีผลจากเน้นวิธีการแตกต่างทางวัฒนธรรมในปัจจุบันและส่วนรวม ซึ่งส่งผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกว่าตนเองมีศีลธรรมต่างกันไปตามวิถีชีวิตของประชาชน และการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มในส่วนที่เหลือของบทบาทมุ่งเน้นไปที่วิธีการที่เน้นกฎเกณฑ์ การตัดสินใจ มีการพัฒนาคุณธรรมเกี่ยวกับสวัสดิภาพ ความยุติธรรมและความถูกต้อง การวิจัยนี้พบว่า ประสบการณ์หลายด้านของเด็กมีผลในการพัฒนาความแตกต่างของความยุติธรรม คุณธรรมการสร้างสรรค์สังคมและสิทธิส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน ผลการวิจัยนี้พิสูจน์ประสบการณ์หลายๆ ด้านของเด็ก ทำให้มีแผนภูมิการพัฒนาที่แตกต่างตามบริบทของสังคม และความหลากหลายในด้านวัฒนธรรมที่มีการพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว

ตินา (Tina, 2010) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเกี่ยวกับจริยธรรมในการสอบ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปว่า การสอบครอบคลุมถึงสถานะทางยุทธศาสตร์ในชีวิตของเรา และสังคมทุกวันนี้ด้วย ในสถานการณ์ซึ่งกฎศีลธรรม กฎและระเบียบปฏิบัติสำหรับการดำเนินการสอบ ได้ถูกวัดโดยครูหรือผู้เรียนรู้ ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของการสอบ และใบประกาศนียบัตรซึ่งเป็นตัวรับรองการแสดงถึงการมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวก็อยู่ในภาวะเสี่ยง การบริหารการสอบเป็นสิ่งซึ่งควร

จะพิจารณาอย่างลึกซึ้ง ปัญหาทุจริตในการสอบก็เป็นปัญหาทางศีลธรรมที่สำคัญการทุจริตในการสอบได้กัดกินลึกเข้าไปในโครงสร้างสังคมจริงๆ แล้วควรมีมาตรการบางอย่างต้องนำไปปรับปรุงระบบการสอบเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย ความท้าทายของการจัดการการตรวจสอบมีอยู่หลากหลายดังตัวอย่าง เช่น การเป็นครูที่รับผิดชอบหรือเป็นผู้สอบที่มีความรับผิดชอบซึ่งนำไปสู่บรรยากาศของการสอบอย่างแท้จริง ซึ่งควรปลูกฝังลงไปในตัวนักเรียนเรื่องสำนึกแห่งความรับผิดชอบและนิสัยการเรียนรู้ที่ดี

เฮเลน (Helen, 2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาจริยธรรมสำหรับครูที่มีคุณภาพพบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ.1970-1979 นับเป็นยุคทองของศีลธรรมที่เกิดขึ้นเพื่อตอบโต้การหายไปของจริยธรรมการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา การเกิดขึ้นนี้ดูเหมือนจะเป็นการขาดหายจากโปรแกรมการศึกษาของครูในออสเตรเลีย และในสหรัฐอเมริกาการ ยินทรานอย่างเด็ดเดี่ยวเพื่อยกระดับคุณภาพของครูนี้เป็นปัญหาเพราะการสอนที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ได้เกี่ยวข้องถึงทัศนคติของครู เกี่ยวโยงถึงคุณค่าและจรรยาบรรณวิชาชีพ กรณีศึกษานี้ได้ถูกดำเนินการภายในมหาวิทยาลัยของออสเตรเลีย และได้ออกแบบเพื่อเป็นเอกสารตัวอย่างสำหรับทางสองแพร่งของศีลธรรมที่ได้ทำหายนักศึกษาครู และครูฝึกหัด เพื่อสำรวจความเข้าใจของครูผู้สอนเรื่องจริยธรรมการศึกษาและเพื่อตรวจสอบหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษา สำหรับวิชาจริยธรรมตลอดระยะเวลาสี่ปีในหลักสูตรระดับปริญญาตรี บทสรุปได้เน้นความจำเป็นสำหรับหลักสูตรการฝึกหัดครูเพื่อให้ครอบคลุมถึงหน่วยปรัชญาทางจริยธรรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การบริหารโรงเรียนคุณธรรม มีความจำเป็นต่อการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน แนวปฏิบัติการดำเนินการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของในแบบของการบูรณาการ มิได้มีเพียงปัจจัยด้านวิธีการสอนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2562 โดยให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 3,214 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย. 2562)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อน ± 10 (ศิริชัย กาญจนวาสี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก ศรีสุขโข, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 359 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งหลายขั้นตอน (Stratified random sampling) จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาและอำเภอ และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ปรากฏดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี ในปีการศึกษา 2562 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาและอำเภอ

ตำแหน่ง	เขตพื้นที่การศึกษา	อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ผู้บริหารและครู	เขต 1	เมือง	647	72
		คลองหลวง	790	88
		ลาดหลุมแก้ว	261	29
		สามโคก	207	23
		รวม	1,905	212
	เขต 2	ธัญบุรี	537	60
		ลำลูกกา	508	57
		หนองเสือ	264	30
		รวม	1,309	147
	รวม		3,214	359

(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย.2562)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 2 ฉบับ (Questionnaires) ดังนี้

ฉบับที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามชนิดสองคู่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ราชการ ระดับ การศึกษา และขนาดโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณธรรม เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานคุณธรรม 2) การปฏิบัติงานตาม แผน 3) การติดตามนิเทศงาน 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนประยุกต์ ตามแนวทางของ Likert (Likert Five's Rating Scale) และ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น.100) ซึ่งได้ กำหนดค่าคะแนนของคะแนนช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการดำเนินงานสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการดำเนินงานสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการดำเนินงานสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการดำเนินงานสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น

อยู่ในระดับน้อย

- 1 หมายถึง สภาพการดำเนินงานสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

3.3 การสร้างเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

3.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา และกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.3.3 วิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อสร้างแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

3.3.4 เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ต่อไปเพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือต่อไป

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก น.99) และนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) การให้คะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

+1 เมื่อ ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

0 เมื่อ ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

-1 เมื่อ ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในคำถามนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกข้อคำถาม พิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.60 ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีสอดคล้องต่ำกว่า 0.60 ผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ก่อนที่จะนำไปใช้ทดลอง (Try Out) ผลการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม มีค่าระหว่าง 0.20-1.00 โดยมีค่า 0.20 จำนวน 1 ข้อ มีค่า 0.40 จำนวน 3 ข้อ มีค่า 0.60 จำนวน 8 ข้อ มีค่า 0.80 จำนวน 17 ข้อ และมีข้อคำถามที่เหลือจำนวน 36 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3.4.2 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (try out) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมด จึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่

มีบริบทใกล้เคียง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน

3.4.3 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยพิจารณาค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการทดสอบความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถาม ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปทดสอบความเที่ยงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability) จะมีใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยมีค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เท่ากับ 0.828

3.4.4 ดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีความสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ติดต่อประสานงานกับงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 นำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 359 ฉบับ พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา เพื่อเก็บแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน - พฤษภาคม 2562

3.5.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยได้รับกลับคืนมา คิดเป็นร้อยละ 100

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และลงรหัส เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่งปฏิบัติงานปัจจุบัน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และให้ความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2555) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00	หมายถึง	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงหรือสภาพ ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับ “มากที่สุด”
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายถึง	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงหรือสภาพ ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับ “มาก”
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายถึง	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงหรือสภาพ ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับ “ปานกลาง”
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายถึง	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงหรือสภาพ ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับ “น้อย”
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50	หมายถึง	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงหรือสภาพ ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับ “น้อยที่สุด”

การวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ใช้สูตร Modified Priority
Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I-D)/D$$

เมื่อ PNI _{Modified}	หมายถึง	ดัชนีการจัดเรียงลำดับของความต้องการจำเป็น
I	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่ควรจะเป็นของสถานศึกษา ที่ต้องการพัฒนา
D	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่เป็นอยู่จริงของสถานศึกษา ที่มีในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหาร
โรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี การวิเคราะห์สรุปเนื้อหา
(Content Analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ค่าร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์การจัด
ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

3.8 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียน
คุณธรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ

2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตอบสนองคู่ (Duel-Response Format) พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

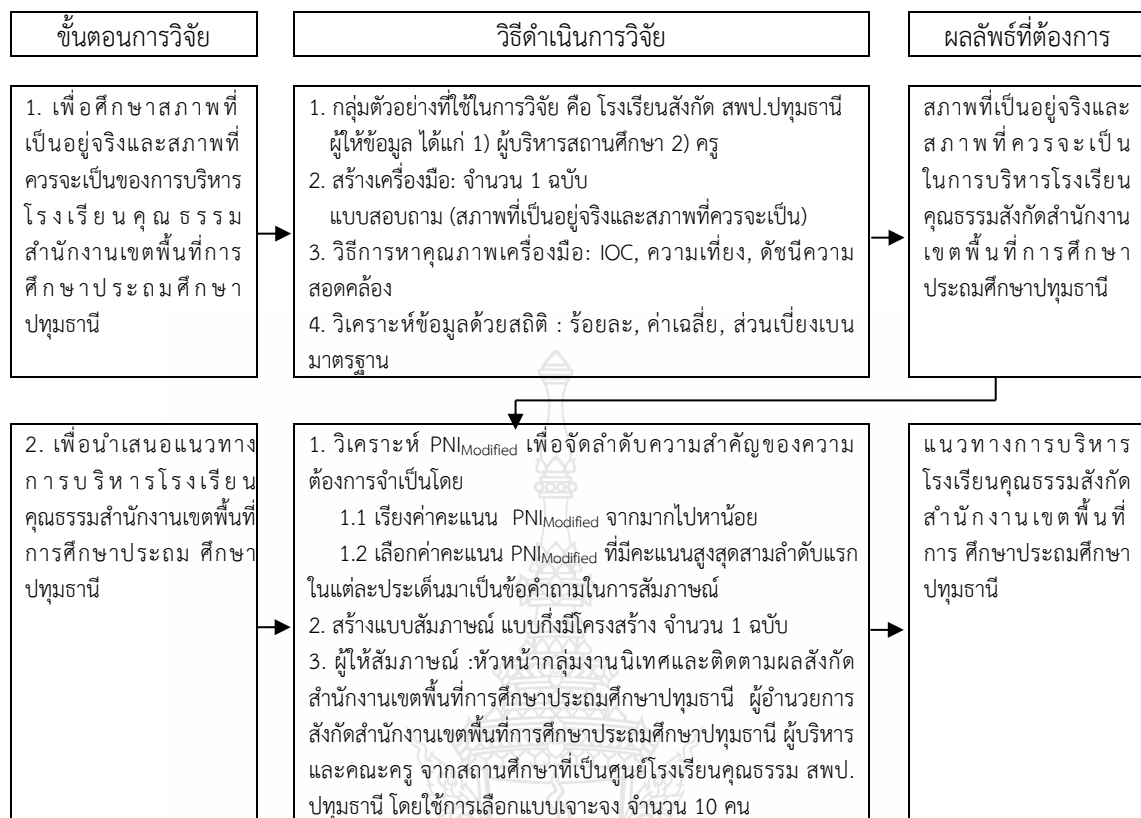
1) ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งมีโครงสร้างโดยพัฒนามาจากการจัดลำดับความสำคัญ (Priority setting) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกข้อที่มีค่า (PNI_{Modified}) สูงสุดสามลำดับแรกในแต่ละประเด็นมาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมประเด็นวิจัย

3) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยผู้วิจัยนำมาออกแบบการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังภาพที่ 3.1





ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้แบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล Modified Priority Index ($PNI_{Modified}$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลและตัวแปรต่างๆ ค่าสถิติ ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้แทนตัวแปรดังกล่าวในการนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
D	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง
$PNI_{Modified}$	แทน	ดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และสังกัด ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง สังกัด

	ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	77	21.40
	หญิง	282	78.60
2. อายุ	20 – 30 ปี	232	64.60
	31 – 40 ปี	105	29.20
	41 – 50 ปี	22	6.10
3. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	294	81.90
	ปริญญาโท	65	18.10
4. ตำแหน่ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	62	17.30
	รองผู้บริหารสถานศึกษา	13	3.60
	ครูผู้สอน	284	79.10
รวม		359	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.60 และ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 21.40 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.60 รองลงมา อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.20 และระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.10 ตามลำดับ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.90 และ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 18.10 ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 79.10 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยจำแนกเป็นด้านๆ และภาพรวม 4 ด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียด ดังตารางที่ 4.2 – 4.16

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนงานคุณธรรม	3.41	0.32	ปานกลาง	4.20	0.21	มาก
2. การปฏิบัติงานตามแผน	3.25	0.53	ปานกลาง	4.40	0.38	มาก
3. การติดตามนิเทศงาน	3.16	0.45	ปานกลาง	4.27	0.32	มาก
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.47	0.36	ปานกลาง	4.38	0.38	มาก
รวม	3.32	0.42	ปานกลาง	4.31	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า สภาพที่เป็นอยู่จริง ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.36) และสภาพที่ควรจะเป็นด้านการปฏิบัติงานตามแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.38) จากการผลวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่ควรจะเป็นทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทุกด้านเป็นความต้องการจำเป็นทุกข้อ

ตารางที่ 4.3 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงาน คุณธรรม (การสร้างการรับรู้และการยอมรับ)

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน	3.51	0.89	มาก
2. ท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม	3.38	0.95	ปานกลาง
3. เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	3.65	1.02	มาก
4. เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาของท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	3.20	0.87	ปานกลาง
5. ท่านวางแผนการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	3.42	0.98	ปานกลาง
6. ท่านประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนทราบถึงลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ป้ายนิเทศ ต้นไม้พูดได้ เป็นต้น	3.91	0.86	มาก
7. ท่านปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการน้อมนำพระราชดำริมาใช้เป็นหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.04	1.07	มาก
8. ท่านจัดกิจกรรมผ่านแกนนำด้านคุณธรรมในการเล่านิทานหรือแสดงละครคุณธรรม	3.40	0.77	ปานกลาง
9. ท่านทราบขั้นตอน รายละเอียด ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	3.34	1.09	ปานกลาง
10. เมื่อมีการประชุม ท่านรับทราบถึงกรณีศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	3.71	1.11	มาก
11. ท่านได้ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม	3.33	1.07	ปานกลาง
12. ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโครงการ	3.25	0.98	ปานกลาง
รวม	3.49	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.49$, $S.D.=0.46$) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย

ลำดับแรก คือ ท่านปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการน้อมนำพระราชดำริมาใช้เป็นหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=4.04$, $S.D.=1.07$) รองลงมา ได้แก่ ท่านประชาสัมพันธ์เพื่อให้ นักเรียนทราบถึงลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมด้วยวิธีการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ป้ายนิเทศ ต้นไม้พูดได้ เป็นต้น ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.86$) และเมื่อมีการประชุม ท่านรับทราบ ถึงกรณีศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=3.71$, $S.D.=1.11$) ตามลำดับ ส่วน ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่คณะกรรมการ สถานศึกษาของท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.20$, $S.D.=0.87$)

ตารางที่ 4.4 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงาน คุณธรรม (การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ)

การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. แกนนำของโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและ ทักษะในการปฏิบัติงาน	3.57	0.74	มาก
2. แกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจาก ผู้บริหาร	3.77	0.91	มาก
3. ผู้บริหารและแกนนำของโรงเรียนร่วมกันประเมินความ ก้าวหน้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม	3.65	0.96	มาก
4. การคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับ การยอมรับ	3.77	0.93	มาก
5. โรงเรียนจัดตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	3.39	0.72	ปานกลาง
6. ผู้บริหารของโรงเรียนให้คำแนะนำปรึกษาในการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ	3.63	1.00	มาก
7. โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างแกนนำรุ่นต่อไป อย่างต่อเนื่อง	3.67	1.13	มาก

ตารางที่ 4.4 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ) (ต่อ)

การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.46	0.73	ปานกลาง
9. ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม	3.27	0.88	ปานกลาง
รวม	3.58	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ แกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.91) และการคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับ ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.93) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างแกนนำรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.67$, S.D.=1.13) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.88)

ตารางที่ 4.5 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงาน
คุณธรรม (การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน)

การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	3.36	1.00	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	3.63	0.92	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน	3.34	0.97	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	2.90	0.85	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย	3.19	0.82	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย	2.96	0.93	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น	2.59	0.83	ปานกลาง
8. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน	2.91	0.86	ปานกลาง
รวม	3.11	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$, $S.D.=0.46$) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.92$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X}=3.36$, $S.D.=1.00$) และท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X}=3.34$, $S.D.=0.97$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น ($\bar{X}=2.59$, $S.D.=0.83$)

ตารางที่ 4.6 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน)

การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.76	0.71	มาก
2. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน	3.76	1.01	มาก
3. ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม	3.83	0.91	มาก
4. ท่านนำกิจกรรมด้านคุณธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน	3.56	1.07	มาก
5. โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ต่อเนื่อง	3.22	0.92	ปานกลาง
รวม	3.48	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, $S.D.=0.55$) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.91$) รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X}=3.76$, $S.D.=0.71$) และโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน ($\bar{X}=3.76$, $S.D.=1.01$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.22$, $S.D.=0.92$)

ตารางที่ 4.7 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการลงมือปฏิบัติ

ด้านการลงมือปฏิบัติ	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านลงมือปฏิบัติงานในโครงการคุณธรรมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้	3.38	0.87	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	3.34	0.87	ปานกลาง
3. โรงเรียนปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นหลัก	3.3	1.08	ปานกลาง
4. ท่านปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด	3.33	0.85	ปานกลาง
5. โรงเรียนของท่านร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	2.87	1.04	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม	3.26	0.78	ปานกลาง
รวม	3.25	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการลงมือปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$, $S.D.=0.53$) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ ท่านลงมือปฏิบัติงานในโครงการคุณธรรมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ($\bar{X}=3.38$, $S.D.=0.87$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=3.34$, $S.D.=0.87$) และท่านปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาดังที่กำหนด ($\bar{X}=3.33$, $S.D.=0.85$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนของท่านร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=2.87$, $S.D.=1.04$)

ตารางที่ 4.8 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการติดตาม
นิเทศงาน

ด้านการติดตามนิเทศงาน	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หน่วยงานต้นสังกัดจัดนิเทศอาสามา นิเทศติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	3.17	0.94	ปานกลาง
2. นิเทศอาสามาให้คำปรึกษาแนะนำกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร	3.31	0.75	ปานกลาง
3. นิเทศอาสากะตุ้นให้ครูภายในโรงเรียนพัฒนาสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน	3.01	0.95	ปานกลาง
4. โรงเรียนมีการนิเทศติดตามภายในให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	3.02	1.02	ปานกลาง
5. กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	2.93	0.91	ปานกลาง
6. โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม	3.42	0.91	ปานกลาง
7. โรงเรียนนำโครงการ/กิจกรรมแนวปฏิบัติที่ดีขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย	3.06	0.91	ปานกลาง
8. โรงเรียนรวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ	3.30	0.87	ปานกลาง
9. โรงเรียนจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมเพื่อขยายผลและยกระดับมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ดีขึ้น	3.23	0.91	ปานกลาง
รวม	3.16	0.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการนิเทศติดตามงาน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$, S.D.=0.45) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=3.42$, S.D.=0.91) รองลงมาคือ นิเทศอาสมาให้คำปรึกษาแนะนำกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.75) และโรงเรียนรวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.30$, S.D.=0.87) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=2.93$, S.D.=0.91)

ตารางที่ 4.9 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการประเมินผล
การปฏิบัติงาน

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ/ กิจกรรมคุณธรรม	3.55	0.77	มาก
2. โรงเรียนมีการประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้นในการ บริหารโรงเรียนคุณธรรม	3.31	0.67	ปานกลาง
3. โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมเมื่อ ดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของแผนปฏิบัติงาน	3.01	1.00	ปานกลาง
4. โรงเรียนมีการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมโรงเรียน ประเมินผลความสำเร็จของงาน	3.63	0.72	มาก
5. โรงเรียนนำคุณธรรมเป้าหมายมาใช้เป็นเป้าหมายในการ ประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	3.52	0.78	มาก
6. โรงเรียนนำผลการประเมินภาพรวมของโรงเรียนมาใช้เป็น หลักในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	3.72	0.94	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจากการ ประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	3.38	0.88	ปานกลาง
8. ท่านร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม	3.66	0.74	มาก
รวม	3.47	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47$, $S.D.=0.36$) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ โรงเรียนนำผลการประเมินภาพรวมของโรงเรียนมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=3.72$, $S.D.=0.94$) รองลงมาคือ ท่านร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=3.66$, $S.D.=0.74$) และโรงเรียนมีการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนประเมินผลความสำเร็จของงาน ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.72$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของแผนปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.01$, $S.D.=1.00$)

ตารางที่ 4.10 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
(การสร้างการรับรู้และการยอมรับ)

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน	4.59	0.61	มาก
2. ท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม	4.49	0.76	มาก
3. เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	4.84	0.67	มาก
4. เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาของท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	4.65	0.62	มาก
5. ท่านวางแผนการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	4.52	0.52	มาก
6. ท่านประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนทราบถึงลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมด้วยวิธีการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ป้ายนิเทศ ต้นไม้พูดได้ เป็นต้น	4.37	0.50	มาก
7. ท่านปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการน้อมนำพระราชดำรัสมาใช้เป็นหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.36	0.35	มาก
8. ท่านจัดกิจกรรมผ่านแกนนำด้านคุณธรรมในการเล่านิทาน หรือแสดงละครคุณธรรม	4.14	0.38	มาก
9. ท่านทราบขั้นตอน รายละเอียด ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	4.18	0.73	มาก

ตารางที่ 4.10 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การสร้างการรับรู้และการยอมรับ) (ต่อ)

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10. เมื่อมีการประชุม ท่านรับทราบถึงกรณีศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	4.32	0.81	มาก
11. ท่านได้ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม	4.40	0.50	มาก
12. ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโครงการ	4.12	0.67	มาก
รวม	4.42	0.23	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.23) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.84$, S.D.=0.37) รองลงมา ได้แก่ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาของท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.52) และท่านได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน ($\bar{X}=4.59$ S.D.=0.56) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโครงการ ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.67)

ตารางที่ 4.11 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ)

การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. แกนนำของโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน	4.08	0.60	มาก
2. แกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร	4.26	0.77	มาก
3. ผู้บริหารและแกนนำของโรงเรียนร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม	4.13	0.70	มาก
4. การคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับ	3.70	0.76	มาก
5. โรงเรียนจัดตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	4.21	0.68	มาก
6. ผู้บริหารของโรงเรียนให้คำแนะนำปรึกษาในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ	4.43	0.66	มาก
7. โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างแกนนำรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง	4.08	0.49	มาก
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.57	0.64	มาก
9. ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม	4.05	0.50	มาก
รวม	4.17	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรมประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.32$) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X}=4.57$, $S.D.=0.64$) รองลงมาคือ ผู้บริหารของโรงเรียนให้คำแนะนำปรึกษาในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.43$, $S.D.=0.66$) และแกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=0.77$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับ ($\bar{X}=3.70$, $S.D.=0.76$)

ตารางที่ 4.12 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
(การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน)

การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	4.43	0.64	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	3.88	0.58	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญา และหาแนวทางการแก้ไขปัญาพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน	4.20	0.67	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	3.90	0.70	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย	4.26	0.75	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย	4.18	0.78	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น	4.30	0.72	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน	4.27	0.88	มาก
รวม	4.18	0.33	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.64) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.72) และท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.88) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.58)

ตารางที่ 4.13 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
(การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน)

การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.30	0.75	มาก
2. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน	4.31	0.61	มาก
3. ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม	4.19	0.79	มาก
4. ท่านนำกิจกรรมด้านคุณธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน	4.02	0.60	มาก
5. โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ต่อเนื่อง	3.81	0.80	มาก
รวม	4.04	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.61) รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.75) และท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.79) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.80)

ตารางที่ 4.14 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการลงมือปฏิบัติ

ด้านการลงมือปฏิบัติ	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านลงมือปฏิบัติงานในโครงการคุณธรรมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้	4.43	0.78	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	3.04	0.73	มาก
3. โรงเรียนปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นหลัก	4.33	0.80	มาก
4. ท่านปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด	4.58	0.57	มาก
5. โรงเรียนของท่านร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	4.39	0.60	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม	4.65	0.48	มาก
รวม	4.40	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการลงมือปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุดพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.48) รองลงมาคือ ท่านปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.57) และท่านลงมือปฏิบัติงานในโครงการคุณธรรมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.78) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=3.04$, S.D.=0.73)

ตารางที่ 4.15 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการติดตามนิเทศงาน

ด้านการติดตามนิเทศงาน	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หน่วยงานต้นสังกัดจัดนิเทศอาสามา นิเทศติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	4.30	0.61	มาก
2. นิเทศอาสามาให้คำปรึกษาแนะนำกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร	4.23	0.77	มาก
3. นิเทศอาสากะตุ้นให้ครูภายในโรงเรียนพัฒนาสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน	4.22	0.69	มาก
4. โรงเรียนมีการนิเทศติดตามภายในให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	4.08	0.69	มาก
5. กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	4.39	0.67	มาก
6. โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม	4.07	0.90	มาก
7. โรงเรียนนำโครงการ/กิจกรรมแนวปฏิบัติที่ดีขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย	4.25	0.73	มาก
8. โรงเรียนรวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญเชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ	4.58	0.49	มาก
9. โรงเรียนจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมเพื่อขยายผลและยกระดับมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ดีขึ้น	4.33	0.48	มาก
รวม	4.27	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการนิเทศติดตามงาน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.32) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุดพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ โรงเรียนรวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญเชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.58$ S.D.=0.49) รองลงมาคือ กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.67) และโรงเรียนจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมเพื่อขยายผลและยกระดับมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ดีขึ้น ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.48) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.90)

ตารางที่ 4.16 สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	4.15	0.64	มาก
2. โรงเรียนมีการประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	4.19	0.69	มาก
3. โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของแผนปฏิบัติงาน	4.59	0.63	มาก
4. โรงเรียนมีการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนประเมินผลความสำเร็จของงาน	4.51	0.70	มาก
5. โรงเรียนนำคุณธรรมเป้าหมายมาใช้เป็นเป้าหมายในการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	4.39	0.73	มาก
6. โรงเรียนนำผลการประเมินภาพรวมของโรงเรียนมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	4.46	0.63	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจากผลการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	4.24	0.67	มาก
8. ท่านร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	4.53	0.61	มาก
รวม	4.38	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณารายประเด็นโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของแผนปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.63) รองลงมาคือ ท่านร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.61) และโรงเรียนมีการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนประเมินผลความสำเร็จของงาน ($\bar{X}=4.51$, S.D.=0.70) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.64)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้แบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล Modified Priority Index (PNI_{Modified})

การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้วิธี Modified Priority Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง ดังตารางที่ 4.17 – 4.24

ตารางที่ 4.17 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในแต่ละด้าน

การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	ค่าเฉลี่ยสภาพ การดำเนินงาน ที่เป็นอยู่จริง	ค่าเฉลี่ยสภาพ ที่ควรจะเป็น	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. การวางแผนงานคุณธรรม	3.41	4.20	0.23	4
2. การปฏิบัติงานตามแผน	3.25	4.40	0.36	1
3. การติดตามนิเทศงาน	3.16	4.27	0.35	2
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.47	4.38	0.26	3

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การเรียงลำดับความสำคัญจำเป็นส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ภาพรวมรายด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็น Modified Priority Index (PNI_{Modified}) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) การปฏิบัติงานตามแผน พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนของท่านร่วมกับหน่วยงานภายนอกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม 2) การติดตามนิเทศงาน พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมในช่วงระยะครึ่งแผนการปฏิบัติงาน 4) การวางแผนงานคุณธรรม พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ตารางที่ 4.18 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงาน
คุณธรรม (การสร้างการรับรู้และการยอมรับ)

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ควร จะเป็น ($\bar{X}$)	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
1. ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนา คุณธรรมให้กับเยาวชน	.51	4.59	0.31	4
2. ท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมี การจัดประชุมเรื่องคุณธรรม	3.38	4.49	0.33	2
3. เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ ความรู้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วม ประชุมอย่างสม่ำเสมอ	3.65	4.84	0.33	2
4. เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาของท่าน เข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	3.20	4.65	0.45	1
5. ท่านวางแผนการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อวางแผนการ ดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	3.42	4.52	0.28	5
6. ท่านประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนทราบถึง ลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียง ตามสาย ป้ายนิเทศ ต้นไม้พูดได้ เป็นต้น	3.91	4.37	0.12	10

ตารางที่ 4.18 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงาน
คุณธรรม (การสร้างการรับรู้และการยอมรับ) (ต่อ)

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	$PNI_{Modified}$ d	ลำดับ
7. ท่านปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการ น้อมนำพระราชดำริสมาใช้เป็นหลักและ แนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.04	4.36	0.08	11
8. ท่านจัดกิจกรรมผ่านแกนนำด้านคุณธรรม ในการเล่านิทาน หรือแสดงละครคุณธรรม	3.40	4.18	0.22	8
9. ท่านทราบขั้นตอน รายละเอียด ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบของการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรม	3.34	4.18	0.25	7
10. เมื่อมีการประชุมท่านรับทราบถึงกรณี ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม	3.71	4.32	0.16	9
11. ท่านได้ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียน คุณธรรม	3.33	4.40	0.32	3
12. ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ พัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโครงการ	3.25	4.12	0.27	6

จากตารางที่ 4.18 แสดงผลการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหาร
โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีด้านการวางแผนงาน
คุณธรรม ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า
 $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.45-0.08 ข้อที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 คือ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม
ท่านให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาของท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ (0.45) ลำดับที่ 2
คือ ท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม และ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่อง
คุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ (0.33) ลำดับที่ 3 คือ
ท่านได้ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม (0.32) ลำดับที่ 4 คือ ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีการ
พัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน (0.31) ลำดับที่ 5 คือ ท่านวางแผนการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร

ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม (0.28) ลำดับที่ 6 คือ ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโครงการ (0.27) ลำดับที่ 7 คือ ท่านทราบขั้นตอนรายละเอียด ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม (0.25) ลำดับที่ 8 คือ ท่านจัดกิจกรรมผ่านแกนนำด้านคุณธรรมในการเล่าเรียน หรือแสดงละครคุณธรรม (0.22) ลำดับที่ 9 คือ เมื่อมีการประชุมท่านรับทราบถึงกรณีศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (0.16) ลำดับที่ 10 ท่านประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนทราบถึงลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมด้วยวิธีการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ป้ายนิเทศ ต้นไม้พูดได้ เป็นต้น (0.12) ลำดับที่ 11 คือ ท่านปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการน้อมนำพระราชดำริมาใช้เป็นหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน (0.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ)

การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่ ($\bar{X}$)	สภาพที่ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	PNIModified	ลำดับ
1. แกนนำของโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน	3.57	4.08	0.14	
2. แกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร	3.77	4.26	0.13	5
3. ผู้บริหารและแกนนำของโรงเรียนร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม	3.65	4.13	0.13	5
4. การคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับ	3.77	4.05	0.07	7

ตารางที่ 4.19 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ) (ต่อ)

การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
5. โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการในการขับเคลื่อน โรงเรียนคุณธรรม	3.39	4.21	0.24	2
6. ผู้บริหารของโรงเรียนให้คำแนะนำปรึกษา ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ	3.63	4.43	0.22	3
7. โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการ สร้างแกนนำรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง	3.67	4.08	0.11	6
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมี การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.46	4.57	0.32	1
9. ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมี การแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม	3.27	4.05	0.24	2

จากตารางที่ 4.19 แสดงผลการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อ โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.32-0.07 ข้อที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (0.32) ลำดับที่ 2 คือ โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม และผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม (0.24) ลำดับที่ 3 คือ ผู้บริหารของโรงเรียนให้คำแนะนำปรึกษาในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ (0.22) ลำดับที่ 4 คือ แกนนำของโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน (0.14) ลำดับที่ 5 คือ แกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร และผู้บริหารและแกนนำของโรงเรียนร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม (0.13) ลำดับที่ 6 คือ โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างแกนนำรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง (0.16) ลำดับที่ 7 คือ การคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับ (0.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน)

การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของ พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ของนักเรียน	3.36	4.43	0.32	6
2. ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่ม ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึง ประสงค์ของนักเรียน	3.63	3.88	0.07	8
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และ หาแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่พึง ประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน	3.34	4.20	0.26	7
4. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน	2.90	3.90	0.44	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญ ของคุณธรรมเป้าหมาย	3.19	4.26	0.34	5
6. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญ ของคุณธรรมเป้าหมาย	2.96	4.18	0.41	4
7. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น	2.59	4.30	0.66	1
8. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลง ของคุณธรรมโรงเรียน	2.91	4.27	0.47	2

จากตารางที่ 4.20 แสดงผลการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อ โดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.66-0.07 ข้อที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 คือ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น (0.66) ลำดับที่ 2 คือ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน (0.47) ลำดับที่ 3 คือ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน (0.44) ลำดับที่ 4 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย (0.41) ลำดับที่ 5 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญ

คุณธรรมเป้าหมาย (0.34) ลำดับที่ 6 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน (0.32) ลำดับที่ 7 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน (0.26) ลำดับที่ 8 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน(0.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน)

การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง (X)	สภาพที่ควรจะเป็น (X)	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิด โครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรม เป้าหมายที่กำหนดไว้	3.76	4.30	0.14	3
2. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลง มือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของ โรงเรียน	3.76	4.31	0.15	2
3. ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้าน คุณธรรม	3.83	4.19	0.09	5
4. ท่านนำกิจกรรมด้านคุณธรรมมาใช้ในการ จัดการเรียนรู้กับนักเรียน	3.56	4.02	0.13	4
5. โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้าน คุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ให้ต่อเนื่อง	3.22	3.81	0.18	1

จากตารางที่ 4.21 แสดงผลการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.32-0.09 ข้อที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ต่อเนื่อง (0.18) ลำดับที่ 2 คือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน (0.15) ลำดับที่ 3 คือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ (0.14) ลำดับที่ 4 คือ ท่านนำกิจกรรมด้านคุณธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน (0.13) ลำดับที่ 5 คือ ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม (0.09) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการปฏิบัติงานตามแผน

ด้านการปฏิบัติงานตามแผน	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. ท่านลงมือปฏิบัติงานในโครงการคุณธรรม ตามขั้นตอนที่วางแผนไว้	3.38	4.43	0.31	4
2. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อน ร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	3.34	4.04	0.21	6
3. โรงเรียนปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม ให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นหลัก	3.32	4.33	0.30	5
4. ท่านปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรม ตามระยะเวลาที่กำหนด	3.33	4.58	0.38	3
5. โรงเรียนของท่านร่วมมือกับหน่วยงาน ภายนอกขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียน คุณธรรม	2.87	4.39	0.53	1
6. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม โรงเรียนคุณธรรม	3.26	4.65	0.43	2

จากตารางที่ 4.22 แสดงผลการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการปฏิบัติงานตามแผน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อ โดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.53-0.21 ข้อที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 คือ โรงเรียนของท่านร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม (0.53) ลำดับที่ 2 คือ ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม(0.43) ลำดับที่ 3 คือ ท่านปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด (0.38) คือลำดับที่ 4 คือ ท่านลงมือปฏิบัติงานในโครงการคุณธรรมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ (0.31) ลำดับที่ 5 คือ โรงเรียนปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นหลัก (0.30) ลำดับที่ 6 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (0.21) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการติดตามนิเทศงาน

ด้านการติดตามนิเทศงาน	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
1. หน่วยงานต้นสังกัดจัดนิเทศอาสามา นิเทศติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับโรงเรียน คุณธรรม	3.17	4.30	0.36	4
2. นิเทศอาสามาให้คำปรึกษาแนะนำกับ โรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร	3.31	4.23	0.28	7
3. นิเทศอาสากะตุ้นให้ครูภายในโรงเรียน พัฒนาสร้างทีมงานนิเทศภายในของ โรงเรียน	3.01	4.22	0.40	2
4. โรงเรียนมีการนิเทศติดตามภายในให้กับ บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	3.02	4.08	0.35	5
5. กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม	2.93	4.39	0.50	1

ตารางที่ 4.23 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการติดตามนิเทศงาน (ต่อ)

ด้านการติดตามนิเทศงาน	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	PNI _{Modified}	ลำดับ
6. โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการ ความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม	3.42	4.07	0.19	8
7. โรงเรียนนำโครงการ/กิจกรรมแนวปฏิบัติ ที่ดีขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย	3.06	4.25	0.39	3
8. โรงเรียนรวบรวมรายชื่อครูและนักเรียน ที่มีผลงานดี มีความชำนาญ เชี่ยวชาญใน การทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ	3.30	4.58	0.39	3
9. โรงเรียนจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมเพื่อขยายผล และยกระดับมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมให้ดีขึ้น	3.23	4.33	0.34	6

จากตารางที่ 4.23 แสดงผลการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการติดตามนิเทศงาน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.50-0.19 ข้อที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 คือ กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (0.50) ลำดับที่ 2 คือ นิเทศอาสากระตุ้นให้ครูภายในโรงเรียนพัฒนาสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน (0.40) ลำดับที่ 3 คือ โรงเรียนนำโครงการ/กิจกรรมแนวปฏิบัติที่ดีขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย และโรงเรียนรวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ (0.39) ลำดับที่ 4 คือ หน่วยงานต้นสังกัดจัดนิเทศอาสาตามนิเทศติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม (0.36) ลำดับที่ 5 คือ โรงเรียนมีการนิเทศติดตามภายในให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ (0.35) ลำดับที่ 6 คือ โรงเรียนจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมเพื่อขยายผลและยกระดับมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ดีขึ้น (0.34) ลำดับที่ 7 คือ นิเทศอาสาให้คำปรึกษาแนะนำกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร (0.28) ลำดับที่ 8 คือ โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม (0.19) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียน
คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	สภาพการ ดำเนินงานที่ เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ควร จะเป็น ($\bar{X}$)	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงตัวชี้วัดที่ใช้ในการ ประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	3.55	4.15	0.17	6
2. โรงเรียนมีการประเมินการเตรียมความ พร้อมขั้นต้นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	3.31	4.19	0.27	3
3. โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/ กิจกรรมคุณธรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง ของแผนปฏิบัติงาน	3.01	4.59	0.52	1
4. โรงเรียนมีการประเมินโครงการ/กิจกรรม คุณธรรมโรงเรียนประเมินผลความสำเร็จ ของงาน	3.63	4.51	0.24	5
5. โรงเรียนนำคุณธรรมเป้าหมายมาใช้เป็น เป้าหมายในการประเมินผลโครงการ/ กิจกรรมคุณธรรม	3.52	4.39	0.25	4
6. โรงเรียนนำผลการประเมินภาพรวมของ โรงเรียนมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม	3.52	4.46	0.27	3
7. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมจากผลการประเมินโครงการ/ กิจกรรมคุณธรรม	3.72	4.24	0.14	7

ตารางที่ 4.24 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ต่อ)

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง ($\bar{X}$)	สภาพที่ควรจะเป็น ($\bar{X}$)	PNI _{Modified}	ลำดับ
8. ท่านร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	3.38	4.53	0.34	2

จากตารางที่ 4.24 แสดงผลการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.52-0.14 ข้อที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของแผนปฏิบัติงาน (0.52) ลำดับที่ 2 คือ ท่านร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม (0.34) ลำดับที่ 3 คือ โรงเรียนมีการประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม และโรงเรียนนำผลการประเมินภาพรวมของโรงเรียนมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (0.27) ลำดับที่ 4 คือ โรงเรียนนำคุณธรรมเป้าหมายมาใช้เป็นเป้าหมายในการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม (0.25) ลำดับที่ 5 คือ โรงเรียนมีการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนประเมินผลความสำเร็จของงาน (0.24) ลำดับที่ 6 คือ โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม (0.17) ลำดับที่ 7 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจากผลการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม(0.14)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร และครู จังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ดังต่อไปนี้

4.1 ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงานตามแผน

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เรื่อง การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมเป็นแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม และการให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นแนวทางการส่งเสริมด้านการปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งมีรายละเอียดบทความการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับแรก สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

“โรงเรียนต้องดำเนินงานที่เห็นภาพชัดเจน เป็นรูปธรรม จากนั้นจึงเชิญหน่วยงานภายนอกเข้ามาส่งเสริมหรือร่วมขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“โรงเรียนจะเกิดเครือข่ายจากหน่วยงานภายนอก และเกิดความตระหนักร่วมกันในการมีส่วนร่วมกันพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“จะเกิดเป็นโครงข่ายโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งเมื่อมีหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อร่วมขับเคลื่อนจะทำให้โรงเรียนดำเนินงานไปได้ง่ายขึ้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพราะโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนในเรื่องที่โรงเรียนยังขาดและเพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานภายนอก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“โรงเรียนต้องสร้างเครือข่ายโดยดึงหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาและร่วมขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“การจัดให้มีหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“โรงเรียนต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานภายนอกทั้งในรูปแบบการประชุม ผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครองและการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“โรงเรียนต้องสร้างเครือข่าย โดยดึงหน่วยงานภายนอก เช่น วัด ชุมชน หน่วยงาน ภาครัฐ เป็นต้น เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน และการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“การดึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อร่วมขับเคลื่อนโรงเรียน คุณธรรม จะช่วยทำให้การดำเนินงานชัดเจนมากขึ้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“โรงเรียนควรดำเนินกิจกรรม/โครงการคุณธรรมที่เห็นภาพการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และดึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

2) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 2 คือ สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน

“สิ่งแรกคือ ต้องสร้างความตระหนักการรับรู้ถึงสิ่งที่จะทำงานร่วมกัน จากนั้นให้ทุกคน ร่วมมือกันทำกิจกรรมทุกกิจกรรม โดยผู้บริหารและครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“บุคลากรทุกคนต้องมีส่วนร่วมและร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดความตระหนัก ร่วมกันในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม โดยให้ความสำคัญกับเด็กเป็นหลัก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม ต้องมีผู้บริหารและครูเข้ามามี ส่วนร่วมโดยเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“การให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมเพื่อช่วยให้โครงการดำเนิน ไปด้วยความเรียบร้อย และกิจกรรมโครงการควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วม กิจกรรมจะดีมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยกิจกรรมควรเน้นให้นักเรียนเป็นคนคิด และลงมือปฏิบัติเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“การส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม/โครงการควรเน้น ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“เชิญชวนให้บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมเสนอแนะความคิดเห็นแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมโดยผ่านการประชุมประจำเดือน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“โครงการ/กิจกรรมต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยให้บุคลากรหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ต้องให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมียุทธศาสตร์การจัดกิจกรรมที่ชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“ผู้รับผิดชอบต้องร่วมกันสร้างความตระหนักและการรับรู้ให้กับบุคลากรทุกคน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

3) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 3 คือ มีมาตรการให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงาน

“มีการกระจายงานโดยให้บุคลากรร่วมกันเขียนแผนงานโครงการคุณธรรม ครูผู้รับผิดชอบโครงการควรมีการรายงานความก้าวหน้า ติดตามผล และรายงานภาพความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“การปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมนั้นอาจมีความคลาดเคลื่อนของระยะเวลาควรมีแผนงานโครงการสำรอง โดยมีความยืดหยุ่นที่สามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์/บริบทนั้น ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“บุคลากรภายในโรงเรียนต้องมีแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยอาจจัดทำเป็นปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรทราบ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ในขั้นตอนการวางแผนการให้บุคลากรมีส่วนร่วมเพื่อที่บุคลากรจะเห็นความสำคัญของโครงการ และควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดเพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ในขั้นตอนการปฏิบัติงานบุคลากรผู้รับผิดชอบควรมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน หรืออาจสร้างปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรรับทราบ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“บุคลากรหรือผู้รับผิดชอบการดำเนินงานต้องมีแผนการดำเนินงาน และเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน เป็นแนวทางเดียวกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“คณะทำงานต้องมีกรอบในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรโดยกำหนดทิศทางให้ชัดเจนเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเป็นแนวทางเดียวกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“ทางโรงเรียนต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในแผนงาน ซึ่งกิจกรรมในแผนงานต้องชัดเจน จากนั้นให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“บุคลากรภายในโรงเรียนควรทราบแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานตามแผน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“ควรมีการกระจายงานเพื่อให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ และร่วมประชุม PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

ตารางที่ 4.25 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการปฏิบัติงานตามแผน

ด้านการปฏิบัติงานตามแผน	แนวทางการส่งเสริม
1. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก	- หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง - ดำเนินงานให้เห็นภาพการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จากนั้นจึงดึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม
2. สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	- บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรมทั้งผู้บริหาร ครูและนักเรียน - จัดกิจกรรม/โครงการโรงเรียนคุณธรรม ควรเน้นให้นักเรียนเป็นผู้คิดและลงมือปฏิบัติเอง - สร้างความตระหนักรู้ถึงสิ่งที่จะทำร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
3. มีมาตรการให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงาน	- ผู้รับผิดชอบมีแผนการดำเนินงานและเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน - มีกรอบการปฏิบัติงาน โดยอาจสร้างในรูปแบบปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรรับทราบ

จากตารางที่ 4.25 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการปฏิบัติงานตามแผน มีดังนี้

การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ดำเนินงานให้เห็นภาพการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จากนั้นจึงดึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมตามลำดับ

การสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน รองลงมาคือ จัดกิจกรรม/โครงการโรงเรียนคุณธรรมควรเน้นให้นักเรียนเป็นผู้คิดและลงมือปฏิบัติเอง และสร้างความตระหนักการรับรู้ถึงสิ่งที่จะทำร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามลำดับ

มีมาตรการให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงาน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ผู้รับผิดชอบควรมีแผนการดำเนินงานและเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน รองลงมาคือ มีการอบการปฏิบัติงาน โดยอาจสร้างในรูปแบบปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรรับทราบ ตามลำดับ

4.2 ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 2 ด้านการติดตามนิเทศงาน

ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เรื่องการที่กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เป็นแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การให้นิเทศอาสากะตุ้นให้ครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นแนวทางการส่งเสริมด้านการติดตามนิเทศงาน ซึ่งมีรายละเอียดบทความการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับแรก คือ ส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน)ร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้

“ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ร่วมกันถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งอาจเพิ่มเติมไปในกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ ส่วนผู้ปกครองและชุมชนให้ร่วมกันถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเพิ่มเติมเนื้อหากิจกรรม/โครงการโรงเรียนคุณธรรมในวันประชุมผู้ปกครอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“การถอดบทเรียนให้ดูตัวนักเรียนซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญในการสะท้อนกิจกรรม โดยมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“การถอดแตรกกิจกรรมการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปในวาระของการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งการวางแผนงานและการดำเนินกิจกรรม เพื่อจะได้รับฟังแนวทางหรือข้อคิดเห็นจากหลายฝ่ายจะทำให้การดำเนินงานมีคุณภาพ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินกิจกรรม เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“นิเทศอาสาของโรงเรียนต้องกำกับติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในวันประชุมผู้ปกครอง และสร้างผู้ปกครองเครือข่าย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“เมื่อมีการประชุมกลุ่มเครือข่ายคณะแกนนำโรงเรียนคุณธรรมแต่ละโรงเรียนมีการเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนกิจกรรมที่ได้ทำในแต่ละโรงเรียนเพื่อหาจุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“จัดหาเวทีเพื่อจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อหาวิธีการในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันโดยมีเวทีในการจัดกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในกลุ่มเครือข่ายเข้ามามีบทบาทในการร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการคุณธรรมของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

2) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 2 คือ กระตุ้นครูเพื่อพัฒนาทีมงานภายในโรงเรียนโดยนิเทศอาสา

“นิเทศอาสาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นแบบอย่างที่ดี โดยนิเทศอาสาต้องหารูปแบบ/วิธีการในการสร้างเครือข่าย สร้างทีมงานนิเทศภายในโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“นิเทศอาสาต้องมีฟอร์ม/แนวทางในการนิเทศ และเทคนิคในการสร้างทีมงาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“ขอความร่วมมือจากผู้บริหารให้นิเทศจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยนิเทศอาสาช่วยขับเคลื่อนภายในโรงเรียนและในชั้นเรียนอีกทาง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“จัดให้มีการวางแผนและการจัดทำตารางการนิเทศอย่างมีระบบ และมีการกำหนดหัวข้อจัดการกำหนดการนิเทศที่ชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“นิเทศอาสาจัดกิจกรรมโดยกระตุ้นให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“นิเทศอาสาจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคลากรภายในโรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนจากระดับชั้นเรียน/ระหว่างช่วงชั้น เพื่อให้ทุกคนร่วมพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้บุคลากรคิดและเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็กในระดับชั้น ช่วงชั้น และทั้งโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“นิเทศอาสาต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก่อน จากนั้นหาวิธีการในการกระตุ้น/เทคนิคในการถ่ายทอดงานเพื่อสร้างทีมงานภายในโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“นิเทศอาสาศึกษาบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน เพื่อมาถ่ายทอดและสร้างทีมงานภายในโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“การคัดเลือกนิเทศอาสาต้องกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน เมื่อได้นิเทศอาสาแล้วจากนั้นให้นิเทศอาสารูปแบบ/วิธีการ ในการหาเครือข่าย/ทีมงานในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

3) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 3 คือ ส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย

“จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการผ่านทางออนไลน์ เช่น การตั้งกลุ่ม Line เกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย เป็นต้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดการศึกษาดูงานระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมตลาดนัดเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“ให้โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มย่อย จากนั้นนำผลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน โดยจัดทำอย่างน้อย 1 ภาคเรียน/1ปีการศึกษา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรจัดให้มีนิทรรศการ หรือการแข่งขันโครงงานคุณธรรมในกลุ่มเครือข่ายหรือเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยนำผลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการภายในโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“มีการแบ่งงานให้โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย จัดกิจกรรม/งานเปิดบ้านวิชาการแล้วมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการกิจกรรมตลาดนัดวิชาการระหว่างกลุ่มเครือข่าย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“มีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่ชัดเจน เพื่อมาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันโดยกำหนดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และทราบโดยทั่วกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“มีการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียน เช่น การตั้งกลุ่ม Line หรือกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

ตารางที่ 4.26 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการติดตามนิเทศงาน

ด้านการติดตามนิเทศงาน	แนวทางการส่งเสริม
1. ส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย(ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน)ร่วมกัน ถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้	- จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในกลุ่มเครือข่ายเข้ามามีบทบาทร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม - สอดแทรกกิจกรรมการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในกิจกรรมวันประชุมผู้ปกครอง - ถอดบทเรียนให้ดูที่ตัวนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญ ในการสะท้อนกิจกรรม/โครงการ
2. กระตุ้นครูเพื่อพัฒนาทีมงานนิเทศภายใน โรงเรียนโดยนิเทศอาสา	- นิเทศอาสาต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก่อน จากนั้นหาวิธีการ/เทคนิคในการกระตุ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้ - จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
3. ส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย	- จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการผ่านทางออนไลน์ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย - จัดการศึกษาดูงานระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - จัดกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรม/โครงการระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย

จากตารางที่ 4.26 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการติดตามนิเทศงาน มีดังนี้

การส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน) ร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในกลุ่มเครือข่ายเข้ามามีบทบาทร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม รองลงมาคือ สอดแทรกกิจกรรมการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในกิจกรรมวันประชุมผู้ปกครอง และถอดบทเรียนให้ดูที่ตัวนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญในการสะท้อนกิจกรรม/โครงการ ตามลำดับ

การกระตุ้นครูเพื่อพัฒนาทีมงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยนิเทศอาสา โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ นิเทศอาสาต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก่อน จากนั้นหาวิธีการ/เทคนิคในการกระตุ้นเพื่อ

ถ่ายทอดความรู้ ร่องลงมาคือ จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ตามลำดับ

การส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการผ่านทางออนไลน์ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย ร่องลงมาคือ จัดการศึกษาคุณธรรมระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายตามลำดับ

4.3 ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 3 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เรื่อง การให้บุคลากรประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม เมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของแผนการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญเป็นอันดับแรก ร่องลงมาคือ การให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม และการให้บุคลากรมีประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้นการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นแนวทางการส่งเสริมด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียดบทความการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับแรก คือ มีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง

“จัดเป็นกิจกรรม PLC ติดตามความก้าวหน้า และประชุมกลุ่มย่อย โดยประเมินผลกิจกรรม/โครงการที่ทำไปแล้ว และพูดคุยชี้แจงถึงกิจกรรมที่จะทำต่อ รวมถึงสภาพความสำเร็จของกิจกรรมที่อยากให้เกิดขึ้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“ใช้การประเมินผลเป็นระยะ ๆ โดยจัดทำเป็นแบบประเมินผลออนไลน์ เช่น แบบ Google form เพื่อให้ง่ายต่อผู้ประเมินผล”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“จัดให้บุคลากรทุกคนร่วมกัน PLC กลุ่มย่อย เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในโครงการ/กิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรมีการประเมินผลความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อศึกษาความก้าวหน้าของโครงการหรือกิจกรรม และเพื่อกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนด”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“การประเมินผลควรจัดประเมินเป็นระยะ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“การประเมินผลควรร่วมกันดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“การประเมินงานควรทำเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระหว่างก่อนการดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงานและหลังการดำเนินงาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“ควรจัดการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน เพื่อนำผลจากการประเมินผลมาพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม/โครงการต่อไป”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“การประเมินผลควรมีการจัดการประเมินผลร่วมกันเป็นระยะ ๆ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดกิจกรรม PLC ภายในโรงเรียน เพื่อร่วมกันพูดคุยถึงการดำเนินงานกิจกรรมที่ทำไปแล้ว กิจกรรมที่ยังไม่ได้ทำ และความสำเร็จของแต่ละกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

2) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 2 คือ ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันประเมินผล และถอดบทเรียนความสำเร็จ

“มีการจัดกิจกรรม PLC กลุ่มย่อยภายในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรร่วมกันประเมินผล และถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“ให้บุคลากรร่วมกันถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่หลากหลาย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“จัดกิจกรรม PLC กลุ่มย่อยภายในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม และนำผลที่ได้จากการถอดบทเรียนมาปรับแก้/ปรับใช้ในกิจกรรม/โครงการครั้งต่อไป”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้ร่วมกันประเมินเพื่อหาปัญหาและอุปสรรคมาให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติโครงการหรือกิจกรรมในครั้งต่อไป”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“มีการจัดกิจกรรม PLC กลุ่มย่อย ภายในโรงเรียนแล้วนำผลที่ได้ของแต่ละกลุ่มย่อยของทั้งโรงเรียนมาประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดกิจกรรม PLC ให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“บุคลากรทุกคนร่วมกันประเมินผลการทำงานโรงเรียนคุณธรรมโดยผ่านกิจกรรม PLC ร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“บุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกันในการประเมินผลและถอดบทเรียนโดยต้องมีแบบประเมินผลกิจกรรมที่ชัดเจน และจัดเวทีในการแลกเปลี่ยน/ถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดกิจกรรม PLC ขึ้น เพื่อให้บุคลากรร่วมถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดกิจกรรม PLC ภายในโรงเรียน เพื่อร่วมกันพูดคุยถึงการดำเนินงานกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

3) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 3 คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น

“จัดทำคู่มือ /แนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม โดยแจกให้กับบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อได้รับทราบบทบาทหน้าที่การทำงานของตนเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดทำการวิเคราะห์ SWOT เกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียน และร่วมกันกำหนดตัวชี้วัด และจัดประชุมเพื่อชี้แจงเป้าหมายของกิจกรรมในรูปแบบของการ PLC กัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“จัดประชุมขับเคลื่อนสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเป้าหมายของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมให้กับบุคลากรทุกคนทราบร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรจัดให้บุคลากรไปศึกษาแนวทางการปฏิบัติในโรงเรียนที่มีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ผู้รับผิดชอบต้องสร้างองค์ความรู้เป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดประชุมเพื่อพูดคุย ชี้แจงให้บุคลากรทราบเป้าหมายการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมที่ชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“มีการจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนให้ความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของการจัดกิจกรรมโรงเรียนคุณธรรมให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“การประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้นนั้นต้องเริ่มจากการประเมินความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรภายในโรงเรียน จากนั้นประชุมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันโดยให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“การประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้นการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมต้องให้องค์ความรู้เรื่องคุณธรรมแก่บุคลากรก่อน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดทำคู่มือการดำเนินงาน/แนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้บุคลากรภายในโรงเรียนทราบบทบาทหน้าที่การทำงานของตนเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

ตารางที่ 4.27 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	แนวทางการส่งเสริม
1. มีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง	- จัดกิจกรรม PLC ติดตามความก้าวหน้าและประชุมกลุ่มย่อย โดยประเมินผลกิจกรรมความสำเร็จที่เกิดขึ้น - ประเมินผลควรจัดประเมินเป็นระยะ ตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของกิจกรรม
2. ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จ	- จัดกิจกรรม PLC กลุ่มย่อยภายในโรงเรียน - บุคลากรทุกคนร่วมมือกันในการประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม
3. ส่งเสริมให้บุคลากรประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น	- ผู้รับผิดชอบสร้างองค์ความรู้ เป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน - จัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนสร้างความรู้ความเข้าใจ เป้าหมายของการจัดกิจกรรมให้กับบุคลากร

จากตารางที่ 4.27 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีดังนี้

มีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดกิจกรรม PLC ติดตามความก้าวหน้าและประชุมกลุ่มย่อย โดยประเมินผลกิจกรรมความสำเร็จที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ ประเมินผลควรจัดประเมินเป็นระยะ ตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของกิจกรรม ตามลำดับ

การส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดกิจกรรม PLC กลุ่มย่อยภายในโรงเรียน รองลงมาคือ บุคลากรทุกคนร่วมมือกันในการประเมินผล และถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม ตามลำดับ

การส่งเสริมให้บุคลากรประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ผู้รับผิดชอบสร้างองค์ความรู้ เป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ จัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนสร้างความรู้ความเข้าใจ เป้าหมายของการจัดกิจกรรมให้กับบุคลากร ตามลำดับ

4.4 ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 4 ด้านการวางแผนงานคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร มีดังนี้

1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า เรื่อง การให้ความรู้ เรื่องโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา เมื่อมีการจัดประชุม เป็นแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การเข้าร่วมประชุมเรื่องโรงเรียนคุณธรรมกับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และการให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรมแก่ผู้ปกครอง เมื่อมีการจัดประชุม โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นแนวทางการส่งเสริม ด้านการสร้างการรับรู้และการยอมรับ ซึ่งมีรายละเอียดบทสัมภาษณ์ ดังนี้

(1.1) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับแรก คือ สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา

“นำเสนอให้ความรู้ในที่ประชุม โดยอธิบายถึงเหตุผล ความจำเป็น ในการทำโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา และอาจจัดทำแผ่นพับเอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแจกให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“ให้ความรู้โดยจัดทำสื่อ แผ่นพับ หรือใช้การสื่อสารผ่านทางนักเรียน เป็นตัวกลางในการสื่อสาร”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“บูรณาการการให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรม ในการจัดประชุมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา โดยให้มาร่วมกันวางแผนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“มีการบอกถึงความสำคัญและแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“มีการสอดแทรกหัวข้อ ในวาระการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา โดยให้ความรู้ ความสำคัญ และแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“บูรณาการให้ความรู้ในที่ประชุม ให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกันโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษายอมรับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“มีการแทรกลงในวาระการประชุมเพื่อให้ที่ประชุมเข้าใจความหมายเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“ต้องจัดทำเอกสาร/แผนงานกิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน จากนั้นกำหนดวันในการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทาง/ให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“ส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องคุณธรรม โดยจัดทำเป็นเฉพาะเรื่องในการประชุมเพื่อพูดคุย ไม่ควรนำไปสอดแทรกเนื้อหาในการประชุมประเด็นอื่น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดหัวข้อการให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรมผนวกไปกับการจัดกิจกรรมการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(1.2) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 2 คือ ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม เรื่องโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ

“ให้บุคลากรมาประชุมให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรมร่วมกัน โดยผู้รับผิดชอบกิจกรรมทั้งครูและนักเรียนร่วมนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมในทุก 3 เดือน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดประเด็นการประชุมเรื่องโรงเรียนคุณธรรมให้อยู่ในวาระการประชุมประจำเดือน โดยจัด PLC เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม โดยมีการรายงานความก้าวหน้าของกิจกรรมเพื่อหาปัญหาและอุปสรรคของกิจกรรม/โครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“ใช้กระบวนการ PLC เพื่อให้บุคลากรประชุมเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคของกิจกรรม อย่างน้อย สัปดาห์ละ 2 ครั้ง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“มีการกำหนดการติดตามและประเมินผลและประชุมชี้แจงการดำเนินงานเป็นระยะๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ใช้กระบวนการ PLC ในการสร้างการรับรู้และการยอมรับของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนร่วมกันประชุมเรื่องโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“มีการใส่ประเด็นลงในวาระการประชุมประจำเดือนของโรงเรียนเพื่อให้บุคลากรเข้าใจในกิจกรรม/โครงการโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนจัดประชุมให้แก่บุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“บูรณาการเรื่อง คุณธรรมและสอดแทรกเข้าไปในการประชุมกับบุคลากรทุกครั้ง/อย่างสม่ำเสมอ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดกิจกรรมการประชุมระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนในการติดตามผลการปฏิบัติการดำเนินงานของกิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(1.3) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 3 คือ สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่ผู้ปกครอง

“ให้ความรู้กับผู้ปกครองในวันประชุมผู้ปกครอง โดยขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรม/โครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“ให้ความรู้ผ่านการประชุมผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยอาจมีการจัดทำสื่อ/นำเสนอผ่านเพจของโรงเรียน หรือทางโรงเรียนอาจจัดทำสารข้อมูลถึงผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลอีกทาง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“บูรณาการการให้ความรู้ในการจัดประชุมผู้ปกครอง อาจมีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการ/กิจกรรมให้ผู้ปกครองรับทราบ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“บอกความสำคัญและประโยชน์ของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมเพื่อให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“อาจมีการประชาสัมพันธ์การให้ความรู้โรงเรียนคุณธรรม โดยการจัดบอร์ด
ประชาสัมพันธ์แจกแผ่นพับและนำเสนอผ่านสื่อ/เพจของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดให้มีการประชุมกับผู้ปกครอง ในวันประชุมผู้ปกครอง มีการรายงาน
ความก้าวหน้าให้ผู้ปกครองได้รับทราบ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“เมื่อมีการจัดประชุมผู้ปกครอง คณะทำงานนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา
โรงเรียนคุณธรรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“ดำเนินงานตามแผนที่กำหนด อาจจัดหรือผนวกประเด็นการประชุมเข้าไปใน
กิจกรรมการประชุมผู้ปกครอง”

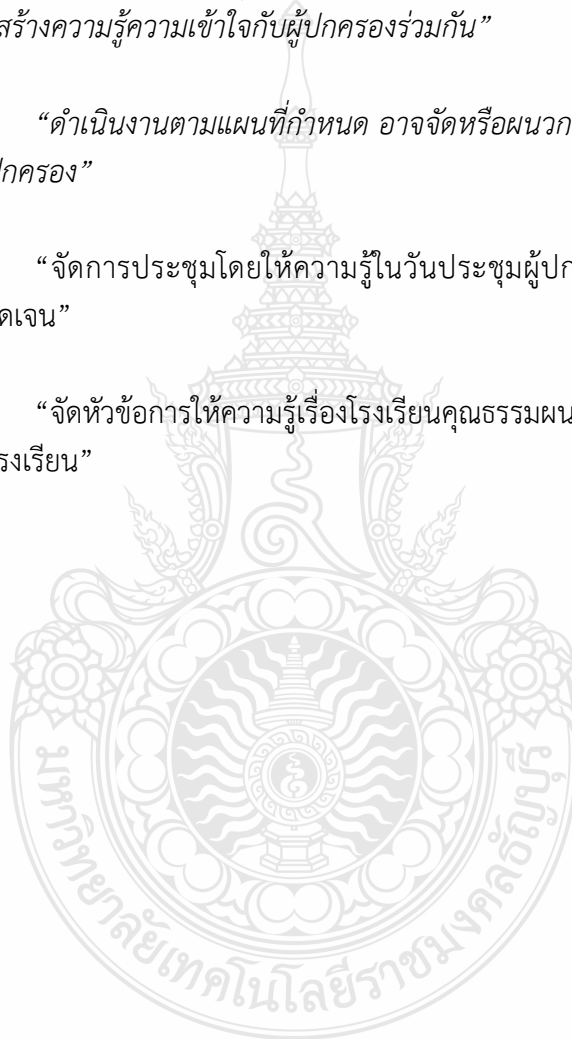
(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดการประชุมโดยให้ความรู้ในวันประชุมผู้ปกครอง โดยกำหนดกิจกรรม
ประเด็นการพูดคุยให้ชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดหัวข้อการให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรมผนวกไปกับการจัดกิจกรรมการ
ประชุมผู้ปกครองของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)



ตารางที่ 4.28 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	แนวทางการส่งเสริม
1. สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา	- นำเสนอให้ความรู้ในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา โดยอธิบายถึงเหตุผล ความจำเป็นในการทำโรงเรียนคุณธรรม - ให้ความรู้โดยการจัดทำสื่อ แผ่นพับ หรือใช้การสื่อสารผ่านทางนักเรียนเป็นตัวกลาง - จัดทำเอกสาร/แผนงานกิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน จากนั้นกำหนดวันในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อชี้แจงแนวทาง
2. ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ	- จัดประเด็นการประชุมเรื่องโรงเรียนคุณธรรมให้อยู่ในวาระการประชุมประจำเดือน - จัดกระบวนการ PLC เพื่อให้บุคลากรร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคของกิจกรรม
3. สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่ผู้ปกครอง	- บูรณาการให้ความรู้ในการจัดประชุมผู้ปกครอง อาจมีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการ/กิจกรรมให้ผู้ปกครองรับทราบ - ให้ความรู้โดยการจัดทำสื่อออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์เพจของโรงเรียน สารข้อมูล แผ่นพับต่างๆ

จากตารางที่ 4.28 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับ มีดังนี้

การสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ นำเสนอให้ความรู้ในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา โดยอธิบายถึงเหตุผล ความจำเป็นในการทำโรงเรียนคุณธรรม รองลงมาคือ ให้ความรู้โดยการจัดทำสื่อ แผ่นพับ หรือใช้การสื่อสารผ่านทางนักเรียนเป็นตัวกลางและจัดทำเอกสาร/แผนงานกิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน จากนั้นกำหนดวันในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อชี้แจงแนวทาง ตามลำดับ

การส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดประเด็นการประชุมเรื่องโรงเรียนคุณธรรมให้อยู่ในวาระการประชุมประจำเดือน รองลงมาคือ จัดกระบวนการ PLC เพื่อให้บุคลากรร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคของกิจกรรม ตามลำดับ

การสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่ผู้ปกครอง โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ บุคลากรให้ความรู้ในการจัดประชุมผู้ปกครอง อาจมีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการ/กิจกรรมให้ผู้ปกครองรับทราบ รองลงมาคือ ให้ความรู้โดยการจัดทำสื่อออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ เพจของโรงเรียน สารข้อมูล แผ่นพับต่าง ๆ ตามลำดับ

2) การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เรื่อง การให้ครูและนักเรียนแกนนำมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจัดตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม และการให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นแนวทางการส่งเสริม ด้านการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ ซึ่งมีรายละเอียดบทความการสัมภาษณ์ ดังนี้

(2.1) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

“ให้ครูและนักเรียนแกนนำเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาจศึกษาหาความรู้จากผู้รู้หรืออินเทอร์เน็ต โดยโรงเรียนเป็นผู้สนับสนุน อีกทั้งจัดทำโครงการเพื่อไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“ต้องมีโครงการ/กิจกรรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา เช่น จัดกิจกรรมหน้าเสาธงทุกเช้า”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“ทางโรงเรียนต้องเป็นผู้สนับสนุนในการให้ครูและนักเรียนแกนนำได้พัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง และร่วมกันถอดบทเรียนในกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ให้ครูและนักเรียนแกนนำมีการนำเสนอการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และมีการจัดให้นักเรียนและครูแกนนำไปศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาและเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกโดยจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานและสัมภาษณ์จากผู้รู้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“โรงเรียนต้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองตลอดเวลา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูและนักเรียนแกนนำได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยการไปศึกษาดูงานภายนอกและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่าย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“โรงเรียนต้องกำหนดแนวทางในการสร้างครูและนักเรียนแกนนำเพื่อคัดเลือก ก่อน จากนั้นส่งเสริมโดยให้ความรู้ ความเข้าใจเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจนก่อน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำได้พัฒนาตนเองโดยการศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ และอาจมีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรม ต้นแบบ จากนั้นมาร่วมกันถอดบทเรียนของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(2.2) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 2 คือ จัดตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนเป็น ลายลักษณ์อักษร

“จัดตั้งคณะทำงานโดยให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน จากนั้นประชุมมอบหมายงาน มีการติดตามและประเมินผลของกิจกรรม/โครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“ควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน โดยบรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อ ร่วมกันขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“คณะทำงานควรเริ่มตั้งแต่ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และนักเรียนแกนนำ จากนั้นจัดตั้งคณะทำงานโดยออกเป็นคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ให้ชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานที่ชัดเจน ตามความสามารถ และความถนัดของแต่ละคน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ผู้บริหารต้องจัดตั้งบุคลากรทุกคนเป็นคณะทำงานในการขับเคลื่อนโรงเรียน คุณธรรม พร้อมทั้งมีการกำกับติดตามการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“โรงเรียนจัดตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมโดยจัดทำเป็น คำสั่งที่มอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“ผู้บริหารจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน โดยเริ่มจากผู้บริหาร ครูทุกคน และ นักเรียนแกนนำเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ ระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดตั้งคณะกรรมการในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดตั้งคณะกรรมการโดยให้บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม โดยผู้บริหารควรมีการติดตามความก้าวหน้าและมีส่วนร่วมในการประเมินผลภารกิจ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(1.3) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 3 คือ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม

“จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียน แบ่งปันถ่ายทอดความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำ แบ่งปันถ่ายทอดความรู้ โดยผ่านการเล่านิทาน หรือยกตัวอย่างกรณีศึกษา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างชั้นเรียน / ช่วงชั้น เพื่อให้ นักเรียนเกิดกระบวนการคิด กล้าเป็นผู้นำ-ผู้ตามในกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรมีจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแกนนำมีโอกาสในการถ่ายทอดความรู้ให้กับครูและนักเรียนแกนนำทุกคนในโรงเรียนรวมถึงชุมชนและหน่วยงานภายนอก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ให้ครูและนักเรียนแกนนำจัดกิจกรรม PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมจากครูผู้ได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคุณธรรม โดยเริ่มต้นตั้งแต่ภายในห้องเรียน ระดับชั้น และระดับโรงเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำร่วมแบ่งปันถ่ายทอดความรู้กัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนในชั้นเรียน ระหว่างช่วงชั้น เพื่อร่วมกันแบ่งปันและถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“พัฒนาครูและนักเรียนแกนนำให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง จากนั้นจัดกิจกรรมเพื่อให้มาร่วมกันแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรมให้แกกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้กลุ่มครูและนักเรียนแกนนำมาร่วมกันแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำร่วมกันถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาพความสำเร็จของกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

ตารางที่ 4.29 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
ประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำ

การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ	แนวทางการส่งเสริม
1. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	- ครูและนักเรียนแกนนำเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาจศึกษาหาความรู้จากผู้รู้หรืออินเทอร์เน็ต - ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูและนักเรียนแกนนำได้มีโอกาพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ - ครูและนักเรียนแกนนำมีโอกาสได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกโดยจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่
2. จัดตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	- จัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานที่ชัดเจน ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน - ผู้บริหารจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน โดยเริ่มจากผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม
3. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม	- จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียน แบ่งปันถ่ายทอดความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการ - จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างชั้นเรียน/ช่วงชั้น เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดกล้าเป็นผู้นำ-ผู้ตามในกิจกรรม

จากตารางที่ 4.29 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการสร้างครูและนักเรียนแกนนำมีดังนี้

การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ครูและนักเรียนแกนนำเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาจศึกษาหาความรู้จากผู้รู้หรืออินเทอร์เน็ต รองลงมาคือผู้บริหารสนับสนุนให้ครูและนักเรียนแกนนำได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และครูและนักเรียนแกนนำมีโอกาสได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกโดยจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ตามลำดับ

การจัดตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานที่ชัดเจน ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน รองลงมาคือผู้บริหารจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน โดยเริ่มจากผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ตามลำดับ

การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียน แบ่งปันถ่ายทอดความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการ รองลงมาคือ จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างชั้นเรียน/ช่วงชั้น เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด กล้าเป็นผู้นำ-ผู้ตามในกิจกรรม ตามลำดับ

3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เรื่องการให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น เป็นแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน และการให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นแนวทางการส่งเสริม ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดบทความการสัมภาษณ์ ดังนี้

(3.1) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับแรก คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน

“จัดประชุมบุคลากร โดยให้ทุกคนร่วมกันกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน โดยให้ทุกคนรับรู้ถึงแนวปฏิบัติ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดประชุมโดยให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“จัดประชุมโดยให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้
คุณธรรมของโรงเรียน เพื่อที่จะให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยอมรับข้อตกลงและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้
เพื่อที่จะให้ทุกคนยอมรับข้อตกลงและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามาร่วมกันกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้
คุณธรรมของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“จัดการประชุมโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้
คุณธรรมของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดประชุมให้ทุกคนเข้ามาร่วมกันในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของ
โรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้บุคลากรทุกคนเข้ามาร่วมกันกำหนด
พฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(3.2) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 2 คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วม
กำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน

“ให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายและข้อตกลง โดย
จัดทำ MOU ร่วมกัน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดประชุมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกันกำหนดนโยบายและข้อตกลง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“ผู้บริหาร ครู และนักเรียนร่วมกันกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรม
โรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางร่วมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายและข้อตกลงต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและบุคลากรทุกคน
ยอมรับข้อตกลง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการสร้างและร่วมกันกำหนดนโยบาย ข้อตกลงของโรงเรียนคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดการประชุมเพื่อให้ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมทั้งโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“ให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลง ข้อปฏิบัติและนโยบายของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“ให้ตัวแทนทุกส่วนทั้งครู และนักเรียนแกนนำเข้ามามีส่วนร่วมกันกำหนดนโยบายและข้อตกลงของโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางและเข้าใจเป้าหมายการดำเนินงานเดียวกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดประชุมเพื่อให้บุคลากรทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมเข้ามาร่วมกันกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดประชุมเพื่อให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและข้อตกลงคุณธรรมของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(3.3) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 3 คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

“จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกันกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดการประชุมเพื่อให้บุคลากรเข้ามาร่วมกันกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“จัดกิจกรรม PLC เพื่อร่วมกันกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“จัดกิจกรรม PLC ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“มีการกิจกรรม PLC เพื่อให้บุคลากรทุกคนร่วมกันกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์
เช่น ยิ้มง่าย ไหว้สวย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“จัดการประชุมโดยให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรม
อัตลักษณ์ของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“บุคลากรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันกำหนดคุณธรรม
อัตลักษณ์ของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“จัดประชุมให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

ตารางที่ 4.30 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	แนวทางการส่งเสริม
1. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนด พฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน	- จัดประชุมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด พฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน - บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรม บ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนยอมรับ ข้อตกลงและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.30 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน (ต่อ)

การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	แนวทางการส่งเสริม
2. ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนด นโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน	- จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกัน กำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรม โรงเรียน
3. ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนด คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	- จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกัน กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน - จัดกิจกรรม PLC ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

จากตารางที่ 4.30 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีดังนี้

การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดประชุมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน รองลงมาคือ บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนยอมรับข้อตกลงและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน ตามลำดับ

การส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกันกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน ตามลำดับ

การส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกันกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน รองลงมาคือ จัดกิจกรรม PLC ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ตามลำดับ

4) การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เรื่องการให้ความสำคัญในการบรรจุโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เป็นแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นแนวทางการส่งเสริม ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดบทความการสัมภาษณ์ ดังนี้

(4.1) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับแรก คือ กำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการ

“ต้องให้ความสำคัญกับโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม จากนั้นกำหนดให้มีโครงการส่งเสริม/โรงเรียนคุณธรรมทุกปีโดยบรรจุในแผนปฏิบัติการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“ต้องให้ความสำคัญ โดยอาจนำไปบูรณาการในสาระ/กิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมเพิ่มเติม และจัดตั้งเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“ให้ความสำคัญของกิจกรรมโรงเรียนคุณธรรมโดยนำมาบรรจุลงในแผนปฏิบัติการ และลงย่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“มีการจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรมในแผนปฏิบัติการและกระตุ้นให้ครูและนักเรียน เน้นความสำคัญของโครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ต้องมีการบรรจุกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการทุกปี โดยให้มีการดำเนินงานต่อเนื่อง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“นำโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมมาบรรจุลงในแผนปฏิบัติการและลงกิจกรรมย่อยๆ เพิ่มเติม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“บรรจุโครงการคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการและกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“จัดการประชุมชี้แจงเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมและบรรจุลงในแผนปฏิบัติการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“จัดการประชุมเพื่อชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียนว่ามีความสำคัญเพียงใด”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“ต้องให้บุคลากรทุกคนเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรม โดยกำหนดให้มีโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการที่ดำเนินการต่อเนื่องทุกปี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(4.2) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 2 คือ สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการงานด้านคุณธรรมของโรงเรียน

“จัดให้มีโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมทุกห้องเรียน โดยให้ครูเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียน และให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“จัดกิจกรรม/โครงการที่ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติในทุกชั้นตอน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“การจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมนั้น ต้องให้นักเรียนเป็นคนคิด และลงมือปฏิบัติในกิจกรรมนั่นเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการคุณธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและสามารถนำไปใช้ได้จริง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“การจัดกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรม ต้องให้นักเรียนเป็นผู้คิดกิจกรรมและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“ในการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมนั้นควรให้เด็กนักเรียนเป็นผู้กระทำและลงมือปฏิบัติเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนทราบปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาของกิจกรรมนั้นได้ด้วยตัวเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“ให้นักเรียนคิดกิจกรรมโครงการคุณธรรมด้วยตัวของนักเรียนเอง เพื่อที่นักเรียนจะได้ทราบปัญหาและหาวิธีการระบวงการแก้ไขปัญหาด้วยตัวของนักเรียนเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“ในการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียนนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“ควรจัดให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม/โครงการเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคิดกิจกรรม การลงมือปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม โดยให้ครูเป็นผู้คอยสนับสนุน ชี้แนะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

(4.3) ประเด็นแนวทางการส่งเสริม ลำดับที่ 3 คือ สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้

“จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำในกิจกรรม/โครงการ ซึ่งต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“โครงการคุณธรรม ต้องเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนคิด และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“การทำโครงการคุณธรรมนั้น ต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิด ลงมือปฏิบัติเอง และต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการคุณธรรมเพื่อให้เกิดความคิดที่หลากหลาย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“โครงการคุณธรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดและปฏิบัติต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“ต้องจัดกิจกรรมโดยมีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน และให้นักเรียนร่วมคิดร่วมทำในโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“โครงการคุณธรรมที่นักเรียนคิดต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยมีคุณครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม และระยะเวลาที่ต้องต่อเนื่อง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“โครงการคุณธรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับนักเรียนโดยตรง ซึ่งต้องให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“โครงการคุณธรรมของโรงเรียนควรดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมในทุกส่วน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำในกิจกรรม/โครงการ โดยต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

ตารางที่ 4.31 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม
ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน	แนวทางการส่งเสริม
1. กำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรม ในแผนปฏิบัติการ	- บรรจุโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการและกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน - จัดการประชุมเพื่อชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน
2. สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ โครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน	- การจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมนั้นต้องให้นักเรียนเป็นคนคิด และลงมือปฏิบัติในกิจกรรมนั่นเอง - ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถนำไปใช้ได้จริง - ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง
3. สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการ คุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่ กำหนดไว้	- โครงการคุณธรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดและปฏิบัติต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ - โครงการคุณธรรมของโรงเรียนควรดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมในทุกส่วน

จากตารางที่ 4.31 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ประเด็นการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีดังนี้

การกำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ บรรจุโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการและกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน รองลงมาคือ จัดการประชุมเพื่อชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน ตามลำดับ

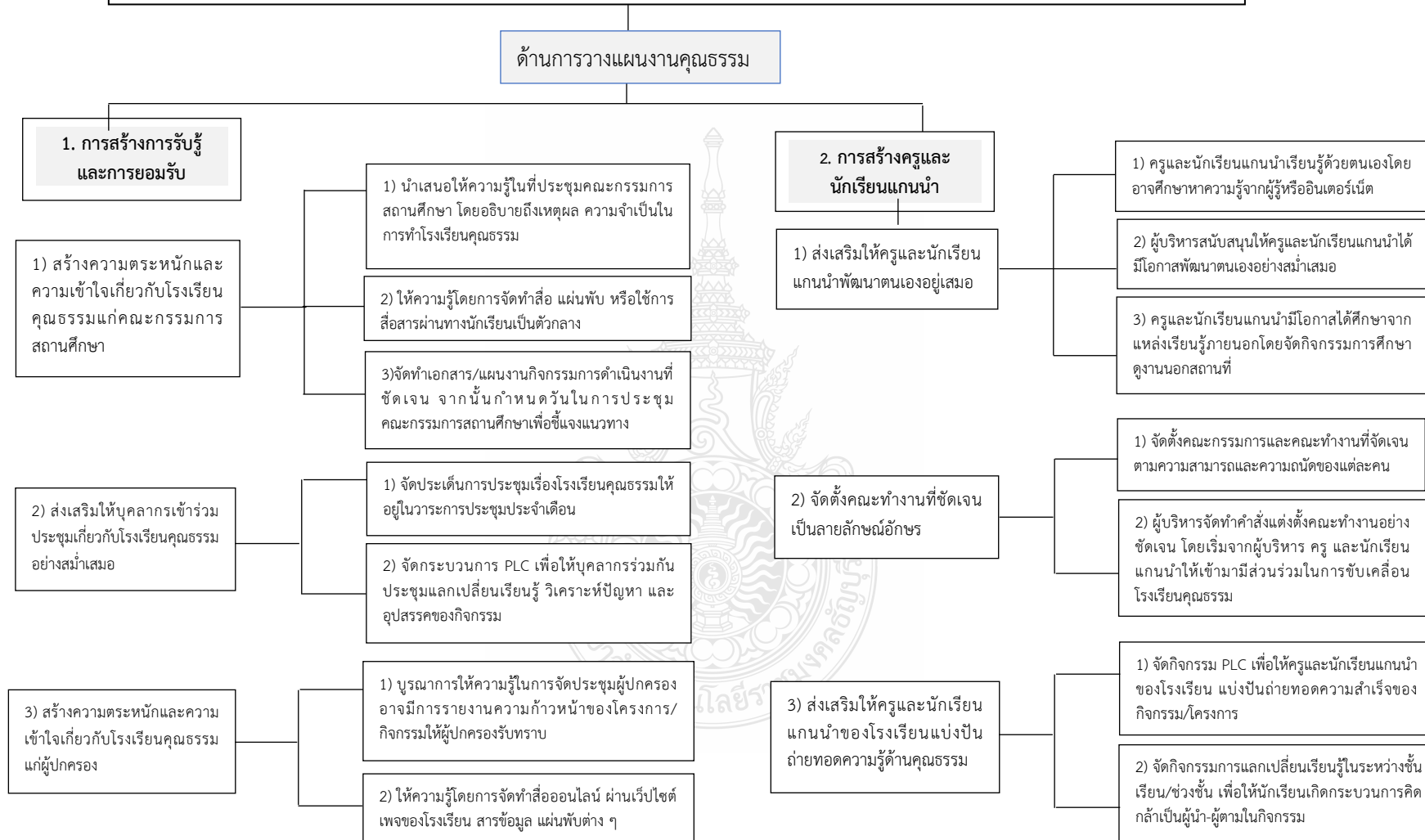
การสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมนั้นต้องให้นักเรียนเป็นคนคิด และลงมือปฏิบัติในกิจกรรมนั่นเอง รองลงมาคือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ เพื่อให้นักเรียน

ได้รับประสบการณ์ตรงและสามารถนำไปใช้ได้จริงและให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางตามลำดับ

การสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ โครงการคุณธรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดและปฏิบัติต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ รองลงมาคือ โครงการคุณธรรมของโรงเรียนควรดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมในทุกส่วน ตามลำดับ



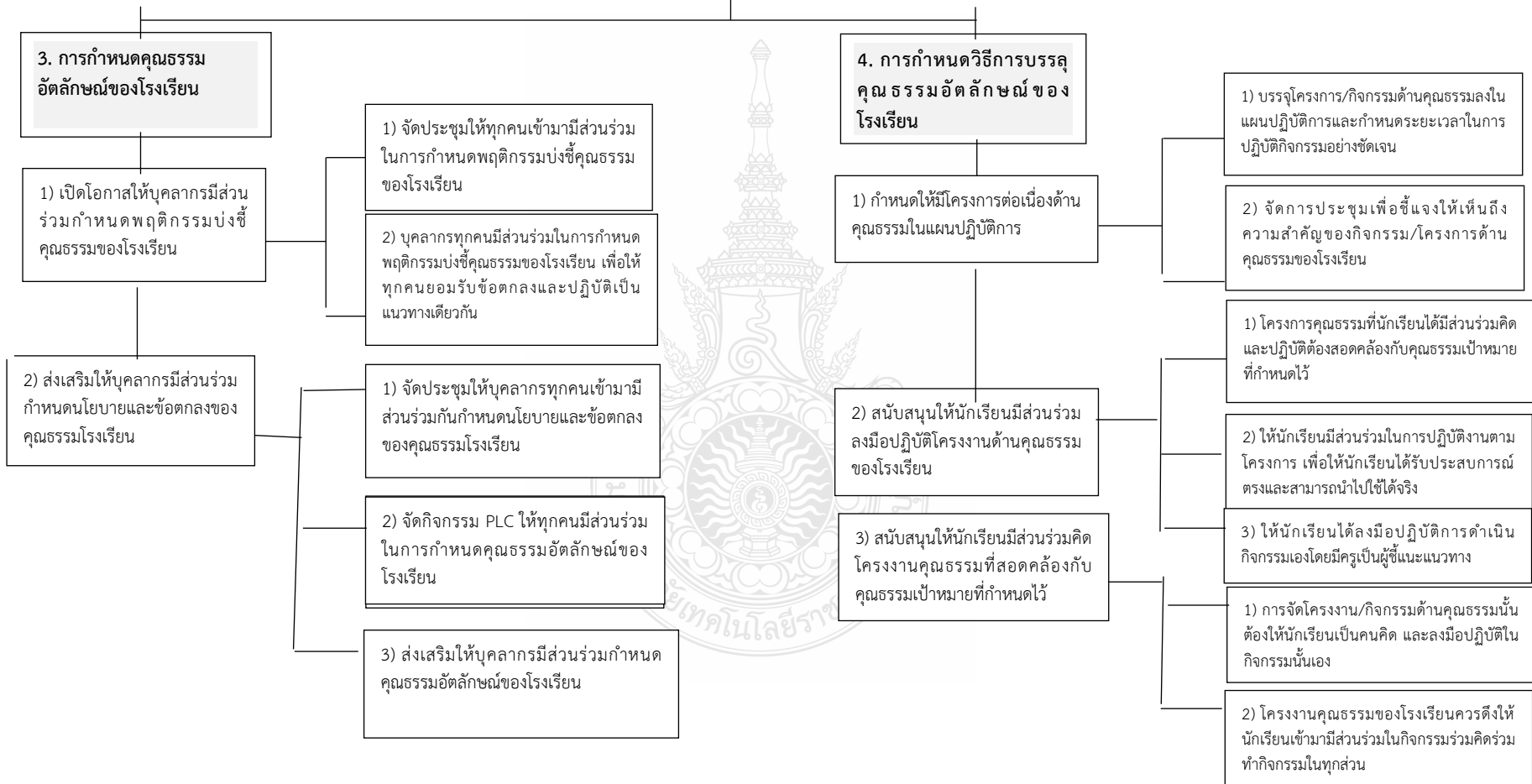
แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
Guidelines for Enhancing School Administration in Moral Schools under Pathum Thani Primary Educational Service Office



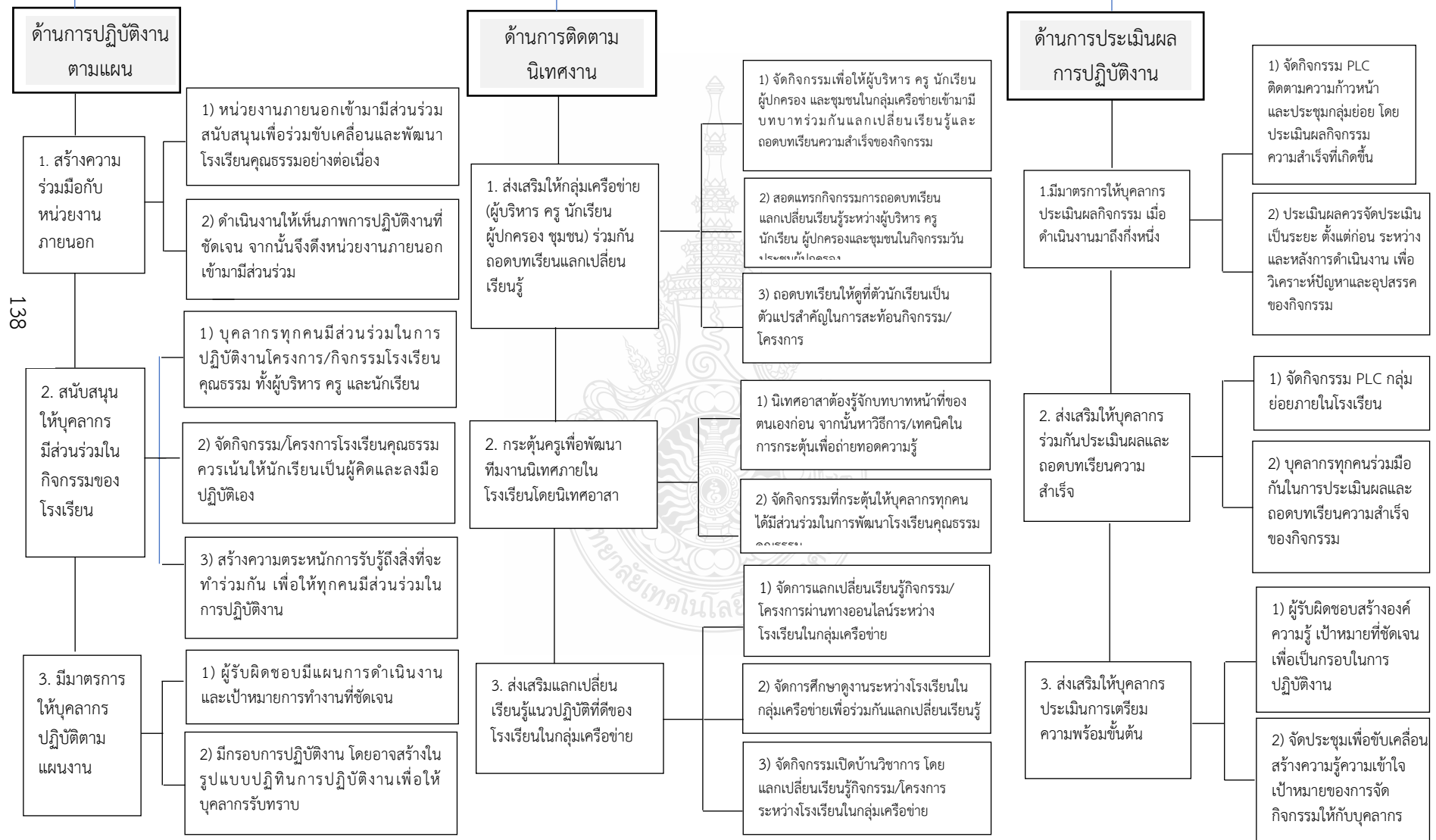
ภาพที่ 4.1 สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
Guidelines for Enhancing School Administration in Moral Schools under Pathum Thani Primary Educational Service Office

ด้านการวางแผนงานคุณธรรม



แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
Guidelines for Enhancing School Administration in Moral Schools under Pathum Thani Primary Educational Service



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็น มีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมโดยใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถาม และ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 359 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน และครู จำนวน 10 คน เครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.1 สรุปผลการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.60 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 21.40 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.60 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.20 และระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.10 ตามลำดับ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.90 และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 18.10 ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 79.10 ตามลำดับ

5.1.2 สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย แต่ละด้านพบว่า ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน รองลงมา ด้านการวางแผนงานคุณธรรม ด้านการปฏิบัติงานตามแผน และด้านการติดตามนิเทศงาน ตามลำดับ

และสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

แต่ละด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติงานตามแผน รองลงมา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามนิเทศงาน และด้านการวางแผนงานคุณธรรม ตามลำดับ

5.1.3 ผลการเรียงลำดับความสำคัญจำเป็น เพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี วิเคราะห์โดยใช้สูตร (Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified}) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู จังหวัดปทุมธานี มีความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการปฏิบัติงานตามแผน มากที่สุด รองลงมา ด้านการติดตามนิเทศงาน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านการวางแผนงานคุณธรรม ตามลำดับ

การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วย 1) ด้านการปฏิบัติงานตามแผน 2) ด้านการติดตามนิเทศงาน 3) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) ด้านการวางแผนงานคุณธรรม เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นย่อยรายด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1.3.1 ด้านการปฏิบัติงานตามแผน สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีมาตรการให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงานตามระยะเวลาที่กำหนด

5.1.3.2 ด้านการติดตามนิเทศงาน ส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน) ร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระตุ้นครูเพื่อพัฒนาทีมงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยนิเทศอาสาส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย

5.1.3.3 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จ ส่งเสริมให้บุคลากรประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น

5.1.3.4 ด้านการวางแผนงานคุณธรรม

1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ

2) การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จัดตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม

3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

4) การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน กำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการ สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.1.4 แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามความต้องการจำเป็นสูงสุดแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

5.1.4.1 ด้านการปฏิบัติงานตามแผน มีดังนี้ 1) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ภายนอก 2) สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 3) มีมาตรการให้บุคลากรปฏิบัติ ตามแผนงานตามระยะเวลาที่กำหนด

1) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ดังนี้ (1) หน่วยงานภายนอกเข้า มามีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง และ (2) ดำเนินงาน ให้เห็นภาพการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จากนั้นจึงดึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม

2) สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ดังนี้ (1) บุคลากร ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน (2) จัดกิจกรรม/โครงการโรงเรียนคุณธรรมควรเน้นให้นักเรียนเป็นผู้คิดและลงมือปฏิบัติเอง และ (3) สร้างความตระหนักการรับรู้ถึงสิ่งที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

3) มีมาตรการให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงานตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้ (1) ผู้รับผิดชอบควรมีแผนการดำเนินงานและเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน และ (2) มีกรอบการ ปฏิบัติงาน โดยอาจสร้างในรูปแบบปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรรับทราบ ตามลำดับ

5.1.4.2 ด้านการติดตามนิเทศงาน มีดังนี้ 1) ส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน) ร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) กระตุ้นครูเพื่อพัฒนาทีมงานนิเทศ ภายในโรงเรียนโดยนิเทศอาสา 3) ส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย

1) ส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน) ร่วมกัน ถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ (1) จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในกลุ่มเครือข่ายเข้ามามีบทบาทร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม (2) สอดแทรกกิจกรรมการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและ ชุมชนในกิจกรรมวันประชุมผู้ปกครอง และ (3) ถอดบทเรียนให้ดูที่ตัวนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญในการ สะท้อนกิจกรรม/โครงการ

2) กระตุ้นครูเพื่อพัฒนาทีมงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยนิเทศอาสา ดังนี้ (1) นิเทศอาสาต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก่อน จากนั้นหาวิธีการ/เทคนิคในการกระตุ้นเพื่อถ่ายทอด ความรู้ และ (2) จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ตามลำดับ

3) ส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย ดังนี้ (1) จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการผ่านทางออนไลน์ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย (2) จัดการศึกษาดูงานระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (3) จัดกิจกรรม เปิดบ้านวิชาการ โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย

5.1.4.3 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีดังนี้ 1) มีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรม เมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง 2) ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จ 3) ส่งเสริมให้บุคลากรประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น

1) มีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรม เมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง ดังนี้ (1) จัดกิจกรรม PLC ติดตามความก้าวหน้าและประชุมกลุ่มย่อย โดยประเมินผลกิจกรรมความสำเร็จที่เกิดขึ้น และ (2) ประเมินผลควรจัดประเมินเป็นระยะ ตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของกิจกรรม

2) ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จ ดังนี้ (1) จัดกิจกรรม PLC กลุ่มย่อยภายในโรงเรียน และ (2) บุคลากรทุกคนร่วมมือกันในการประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของกิจกรรม

3) ส่งเสริมให้บุคลากรประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น ดังนี้ (1) ผู้รับผิดชอบสร้างองค์ความรู้ เป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน และ (2) จัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนสร้างความรู้ความเข้าใจ เป้าหมายของการจัดกิจกรรมให้กับบุคลากร

5.1.4.4 ด้านการวางแผนงานคุณธรรม

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ มีดังนี้ 1) สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ 3) สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่ผู้ปกครอง

1) สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ดังนี้ (1) นำเสนอให้ความรู้ในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา โดยอธิบายถึงเหตุผล ความจำเป็นในการทำโรงเรียนคุณธรรม (2) ให้ความรู้โดยการจัดทำสื่อ แผ่นพับ หรือใช้การสื่อสารผ่านทางนักเรียนเป็นตัวกลาง และ (3) จัดทำเอกสาร/แผนงานกิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน จากนั้นกำหนดวันในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อชี้แจงแนวทาง

2) ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้ (1) จัดประเด็นการประชุมเรื่องโรงเรียนคุณธรรมให้อยู่ในวาระการประชุมประจำเดือน และ (2) จัดกระบวนการ PLC เพื่อให้บุคลากรร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคของกิจกรรม

3) สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่ผู้ปกครอง ดังนี้ (1) บูรณาการให้ความรู้ในการจัดประชุมผู้ปกครอง อาจมีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการ/กิจกรรมให้ผู้ปกครองรับทราบ และ (2) ให้ความรู้โดยการจัดทำสื่อออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ เพจของโรงเรียน สารข้อมูล แผ่นพับต่างๆ

การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ มีดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2) จัดตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร 3) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม

1) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนี้ (1) ครูและนักเรียนแกนนำเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาจศึกษาหาความรู้จากผู้รู้หรืออินเทอร์เน็ต (2) ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูและนักเรียนแกนนำได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และ (3) ครูและนักเรียนแกนนำมีโอกาสได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกโดยจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่

2) จัดตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนี้ (1) จัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานที่ชัดเจน ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน และ (2) ผู้บริหารจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน โดยเริ่มจากผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

3) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม ดังนี้ (1) จัดกิจกรรม PLC เพื่อให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียน แบ่งปันถ่ายทอดความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการ และ (2) จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างชั้นเรียน/ช่วงชั้น เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด กล้าเป็นผู้นำ-ผู้ตามในกิจกรรม

การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน 2) ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน 3) ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

1) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน ดังนี้ (1) จัดประชุมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน และ (2) บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนยอมรับข้อตกลงและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

2) ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน ดังนี้ (1) จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกันกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน

3) ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ดังนี้ (1) จัดประชุมให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกันกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และ (2) จัดกิจกรรม PLC ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีดังนี้ 1) กำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการ 2) สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน 3) สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้

1) กำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการ ดังนี้ (1) บรรจุโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการ และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน และ (2) จัดการประชุมเพื่อชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน

2) สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน ดังนี้ (1) การจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมนั้นต้องให้นักเรียนเป็นคนคิด และลงมือปฏิบัติในกิจกรรมนั่นเอง (2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ เพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง และ (3) สามารถนำไปใช้ได้จริงและให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง

3) สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้ (1) โครงการคุณธรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดและปฏิบัติต้องสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ (2) โครงการคุณธรรมของโรงเรียนควรดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมในทุกส่วน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยอภิปรายผลจากประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.2.1 ด้านการปฏิบัติงานตามแผน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่สามารถบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมได้เพียงผู้เดียว ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมภายในโรงเรียนขับเคลื่อนและดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับ พัชรพิมล จัตุรัตน์ (2555) พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนได้รับความร่วมมือจากวัดในชุมชนเป็นอย่างดี โดยการเข้ามาร่วมจัดการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนา อีกทั้งทางโรงเรียนยังได้นิมนต์พระสงฆ์มารับบิณฑบาตและแสดงธรรม แนะนำการปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนทางศาสนาให้กับนักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยการจัดกิจกรรมได้รับความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานราชการหน่วยงานเอกชนภายนอกเป็นอย่างดี และมีการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จในบางกิจกรรม สอดคล้องกับ เสน่ห์ คำปิ่น (2558) พบว่า การจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน ให้เน้นการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์การภาครัฐเอกชนให้ทราบถึงความสำคัญของกิจกรรมและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้ดำเนินโครงการ กิจกรรมและสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรมในกระบวนการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าการที่จะแก้ไขปัญหาวิกฤตทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของสังคมอย่างจริงจัง จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน จะต้องหันมาร่วมมือกันนำวิธีการต่างๆ มาดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.2.2 ด้านการติดตามนิเทศงาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน) ร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากทุกฝ่าย จะช่วยทำให้ผู้รับผิดชอบงานเห็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรม และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปพัฒนาเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับ ปัญญเดช พันธุ์วัฒน์ (2560) ที่กล่าวว่า การถอดบทเรียนด้วยการเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Assist-PA)

เป็นการเรียนรู้ก่อนการทำกิจกรรม โดยใช้หลักการรู้เขารู้เรา ในการเรียนรู้ร่วมกัน สิ่งที่เราเรียนรู้ร่วมกันสร้าง (เกิดความรู้ใหม่) โดยใช้การประชุม/ประชุมเชิงปฏิบัติในการสร้างความเข้าใจโครงการร่วมกัน และใช้การถอดบทเรียนระหว่างทำกิจกรรมด้วยวิธีเล่าเรื่อง (Story Telling) ในกิจกรรมย่อยในการเรียนรู้ก่อนหรือระหว่างทำกิจกรรม ร่วมกับการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) อย่างเป็นขั้นตอนในการจับความรู้ที่เกิดขึ้นสั้นๆ ภายหลังการทำกิจกรรม แล้วนำไปสู่การวางแผนในครั้งต่อไป ทำให้กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วม มีความตื่นตัวและมีความรู้สึกร่วมกันกับโครงการและกิจกรรมที่เป็นกระบวนการในการขับเคลื่อน จากการถอดองค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อยของโครงการ ได้นำมาสังเคราะห์การถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) โดยเป็นการรวบรวมความรู้ในระยะยาวสำหรับคณะทำงาน และเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อการขยายผลและต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการ โดยนำผลจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมทั้งหมด โดยนำมาใช้เป็นสารสนเทศในการตรวจสอบเป้าหมายของโครงการ และพิจารณาถึงจุดเด่น จุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการเพื่อดำเนินงานนั้นต่อไป หรือจะยุติการดำเนินงาน หรือนำข้อมูล ปัญหา อุปสรรคที่พบไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และสอดคล้องกับสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2561) ที่พบว่า โรงเรียนมีการกระตุ้นให้คณะทำงานเกิดความตื่นตัว และติดตามปรับปรุงการทำงานแต่ละครั้งอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการสังเคราะห์บทเรียนที่ได้รับและสรุปข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงก่อนนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนมีการสรุปบทเรียนที่ได้จากกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามคุณธรรมอัตลักษณ์อย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ว่าควรจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนใดบ้าง ซึ่งกระบวนการสรุปบทเรียนและการทบทวนกระบวนการ วิเคราะห์เหตุปัจจัยทั้งด้านบวก และด้านลบหลังการปฏิบัติงานจะช่วยให้สามารถปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ให้ประสบผลสำเร็จและสามารถสรุปองค์ความรู้และถ่ายทอดให้กับผู้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในรุ่นต่อไป

5.2.3 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง สอดคล้องกับ เสน่ห์ คำปิ่น (2558) พบว่า โรงเรียนได้กำหนดให้มีการประเมินผลในระหว่างดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ฯ เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการประเมินผลโครงการคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจะต้องกระทำควบคู่กับการกำหนดโครงการกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารคณะครูได้เห็นภาพรวมของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ ทราบปัญหา ข้อจำกัดอุปสรรคในขณะดำเนินการแต่ละขั้นตอน ตลอดจนทราบถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว และความก้าวหน้าเพื่อนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และเป็นแนวทางในการดำเนินงานในโครงการต่อไป และสอดคล้องกับ พระสามารถ ไชยทน (2552) พบว่า การประเมินผลต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนให้มีส่วนร่วมประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งผู้บริหารต้องกำกับให้ผู้ที่รับผิดชอบควรติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อนำมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่อไป ในการประเมินผลของโรงเรียนคุณธรรมบุคลากรในโรงเรียนต้องมีความเข้าใจใน

หลักการและมีเครื่องมือในการประเมินที่ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและนำมาประเมินการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องมีบุคคลที่ร่วมรับผิดชอบ ซึ่งทำให้เห็นผลของการปฏิบัติงานและเป็นแรงกระตุ้นในการแก้ไขปัญหาและนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

5.2.4 ด้านการวางแผนงานคุณธรรม

5.2.4.1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานภายนอก โดยต้องเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจให้เห็นถึงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมก่อน สอดคล้องกับ เสน่ห์ คำปิ่น (2558) พบว่า โรงเรียนได้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ฯ เพื่อให้บุคลากรทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจและมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องได้รับทราบ และมีความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมของโรงเรียนอย่างครบถ้วน เนื่องจากการดำเนินงานไปตามแนวคิดเดียวกันจะทำให้ได้ผลงานที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของทุกฝ่ายจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุดจิตร์ ไทรนิมมวล (2553) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากร เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการบริหารและความสำเร็จของโรงเรียนเป็นผลสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ปกครอง ชุมชน วัดและสังคม และสอดคล้องกับ สุวรรณ หล่อโลหการ (2544 อ้างถึงใน สุดจิตร์ ไทรนิมมวล 2553) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนการคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างวิสัยทัศน์ ทีมงาน และกระบวนการดำเนินงานร่วมกันด้วยความเข้าใจ ความเชื่อมั่น การฝึกทักษะการบริหารจัดการ เป็นสิ่งสำคัญในความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

5.2.4.2 การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและนักเรียนแกนนำเป็นผู้ที่บทบาทสำคัญในการร่วมกันขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งถ้าแกนนำเป็นผู้มีความใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอจะช่วยให้การทำงานนั้นประสบผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับ ปัญญเดช พันธุ์วัฒน์ (2560) กล่าวว่า การถ่ายทอดความรู้ความเหมาะสมของขั้นตอนความต่อเนื่องของกิจกรรมระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ครูแกนนำนักเรียนแกนนำมีความสอดคล้องของโครงการในการดำเนินงานของวิทยากร ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด ความพร้อมเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม และความต่อเนื่องของโครงการ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ครูแกนนำนักเรียนแกนนำที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ มีความสอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นได้ และการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อน โครงการสามารถนำองค์ความรู้จากกิจกรรมไปพัฒนาปรับปรุงประยุกต์ใช้กิจกรรมในการขับเคลื่อน “คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน” ภายใต้อุดมการณ์ต้นทุน “โตไปไม่โกง” ที่ส่งผลต่อการพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และส่งเสริมทักษะชีวิตที่ดีทางสังคม

5.2.4.3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมกันกำหนด เช่น ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมดำเนินต่อไปได้ สอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2560) พบว่า โรงเรียนมีการประชุมครูและนักเรียนเพื่อระดมสมองในการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นว่าขั้นตอนการปฏิบัติที่ต่อเนื่องกันซึ่งควรเริ่มดำเนินการจากการประชุมครู และนักเรียนเพื่อระดมสมองในการพิจารณาพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ต้องการมากำหนดคุณธรรมเป้าหมาย แล้วจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย เพื่อกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ วีรวิท คงศักดิ์ เขียนให้ “โพสต์ทูเดย์” 8 ธ.ค. 2557 ว่าการสร้างองค์กรต้นแบบมากมายตั้งแต่โรงเรียนชุมชนองค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม “คิดและทำ” เพื่อพัฒนาให้เกิด “องค์กรแห่งคุณธรรมความดี” ซึ่งทำให้ทุกคนมีความสุขในการอยู่ร่วมกันและสามารถทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าได้โดยง่าย ปรัชญาหรือความรู้ทางวิชาการที่ใช้ คือ หลักการบริหารงานยุคใหม่ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรร่วมกันคิดเพื่อวาง “ความสามารถหลัก” (Core Competencies) และ “ค่านิยมร่วม”(Core Values) ขององค์กร และ สอดคล้องกับ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) กล่าวว่า คุณธรรมอัตลักษณ์ที่สามารถนำไปแก้ปัญหาในโรงเรียนได้จริง จะต้องได้มาจากการประชุมระดมความคิดของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหาร ทุกกลุ่มมุ่งแก้ไขประเด็นปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบจากการระดมความคิด คุณธรรมอัตลักษณ์จึงประกอบด้วย คุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของทั้ง 3 ฝ่าย (นักเรียน ครู ผู้บริหาร) หลักสำคัญของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรม คือ การแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรมหรือพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

5.2.4.4 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการ สอดคล้องกับ บัญชร จันทร์ดา (2559) พบว่า โรงเรียนต้องบรรจุโครงการไว้ในแผนพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษาทั้งระยะยาว ระยะปานกลาง และแผนปฏิบัติการรายปีการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบรรจุโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการจะช่วยทำให้การดำเนินโครงการทำได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว และ สอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2560) พบว่า การใช้โครงการหรือกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ เช่น การจัดทำโครงการ และมีการออกแบบโครงการหรือกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเรื่องการรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นต้น อยู่ในระดับมากเหมือนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นว่าโครงการหรือกิจกรรมเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้ปฏิบัติได้พัฒนาตามกระบวนการทำงานจริง ดังนั้น จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถวิเคราะห์ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และร่วมกันแก้ไขปัญหาได้ดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านการปฏิบัติงานตามแผน โรงเรียนจะต้องมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีมาตรการให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงานตามระยะเวลาที่กำหนด

2) ด้านการติดตามนิเทศงาน โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน) ร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย รวมทั้งควรกระตุ้นครูเพื่อพัฒนาทีมงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยนิเทศอาสา

3) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนควรมีมาตรการให้บุคลากรประเมินผลกิจกรรม เมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่ง มีการส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จ และส่งเสริมให้บุคลากรประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น

4) ด้านการวางแผนงานคุณธรรม

(4.1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ โรงเรียนต้องสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ

(4.2) การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม รวมทั้งควรมีการจัดตั้งคณะทำงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

(4.3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ทุกคนควรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน และร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน

(4.4) การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของ โรงเรียนต้องกำหนดให้มีโครงการต่อเนื่องด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการ และสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการด้านคุณธรรมของโรงเรียน

5.3.3 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรมในสังกัดอื่นๆ

2) ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลทำให้การบริหารโรงเรียนคุณธรรม เพื่อไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและเพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

บรรณานุกรม

- กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องรูปแบบการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต. (2555). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน สำหรับครู. [ม.ป.ท.].
- แก้วตา พึ่งตนเอง. (2555). การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ในภาคตะวันออก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- คณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.
กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จำลอง ราชโยธา. (2552). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการ
เรียนรู้คิดวิเคราะห์ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต1. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- ชนานันท์ อุ่นเป้ง. (2555). การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
อำเภอเม็งราย จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ทะนงศักดิ์ ระดาจันทร์. (2554). สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- นุชรินทร์ ปามูล. (2560). การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียน
คุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย).
- ประเวศ เวชชะ. (2559). การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินการเรียนรู้. เชียงราย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์. (มกราคม-มิถุนายน 2560). การติดตามประเมินผล และการสังเคราะห์
องค์ความรู้โครงการโรงเรียนคุณธรรมในสังกัดกรุงเทพมหานคร. บทความวิจัยและ
วิชาการ, 10(1)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระวิบูล ญาณธมโม(พนฺธมฺตร). (2555). ศึกษาพฤติกรรมด้านความกตัญญูทศเวทีต่อบิตามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ตำบลเขวาสอง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2552). พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม. กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). ธรรมานุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม (พิมพ์ครั้งที่ 56). กรุงเทพฯ: มูลนิธิบรรจงสนธิ และสหปฏิบัติ.
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ. (2547). มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า. คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม วุฒิสภา. [ม.ป.ท.].
- พระสามารถ ไชยทน. (2552). การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- พัชรพิมล จิตฺตรัตน์. (2555). สภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- พิชิต ขำดี. (2561). แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- พุทธทาสภิกขุ. (2536). กตัญญูทศเวทีเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของโลก. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). คู่มือการจัดทำรายงานการประเมินตนเองโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำปีการศึกษา 2550. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). คู่มือดำเนินการประเมินเสนอแนะและพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.

บรรณานุกรม (ต่อ)

โรงเรียนบ้านโคกยาง ตำบลกันตัง จังหวัดตรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต 2. (2554).

โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ(วิถีพุทธ). สืบค้นจาก <http://www.bankokyangschool.ac.th/theresult/180-first-class-virtue-school.html>

วิระพล บดีรัฐ. (2543). PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: ประชาชน.

วิริยยุทธ ชาติตะกัญจน์. (2552). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภชัย อาชีวะรังษ์โรด. (2547). PDCA แก้ปัญหาและปรับปรุงเพื่อความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: ซีโน ดีไซน์.

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2558). คู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม. กรุงเทพฯ:

สมมิตรพรินตังแอนด์พับลิชชิง.

_____. (2560). กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ. กรุงเทพฯ:

สมมิตรพรินตังแอนด์พับลิชชิง.

สถาบันการส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ

สมปอง ใจดีเฉย และคณะ. (2554). การสังเคราะห์องค์ความรู้กระบวนการสร้างโรงเรียนต้นแบบ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม (บางมูลนากโมเดล). (ปริญญาณิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2550). เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ, 14:1-50.

สุภัคศิริ นิลวงศ์. (2552). ปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เขตพื้นที่การศึกษา

สุราษฎร์ธานี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

สุภา ผ่องบุล. (2556). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุจิตร์ ไทรินนวล. (2553). การบริหารจัดการของโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมตาม

โครงการต้นแบบโรงเรียนวิถีพุทธ : กรณีศึกษาโรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย

ศิลปากร).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เสน่ห์ คำปัน. (2558). การดำเนินงานโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ของโรงเรียนชัยบาดาลพิทยาคม จังหวัดลพบุรี. วารสาร OJED, 10(3), 113-125.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ประจำปีงบประมาณ 2560. กรุงเทพฯ. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2559. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาตรฐานและตัวชี้วัด. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. เชียงราย: สำนักฯ.
- อนุสรณ์ คงเจริญเมือง. (2556). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับค่านิยมความพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา. (ปริญญา นิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- อังคณา บุญสีสด.(2551). คู่มือพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Ackoff, Russell L. (1970). *A Concept of Corporate Planning*. NY: John Wiley & Sons.
- Andrea, F. P. (2005). *New York State School Board Member's Attitudes towards School Governance, Finance Practices, Conflict, Teamwork and Board Effecttiveness*. Retrieved from : <http://www.lib.umi.com/dissertations/>
- Carol, D. (2005). *Teacher Morale as Related to school Leadership Behavior (Morale Leadership Behaviors)*. Dissertation Abstracts International.
- Elliol, T. (2007). *The Development of Morality*. Handbook of child psychology. Retrieved from : <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/97080470147658.chpsy0313/full>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

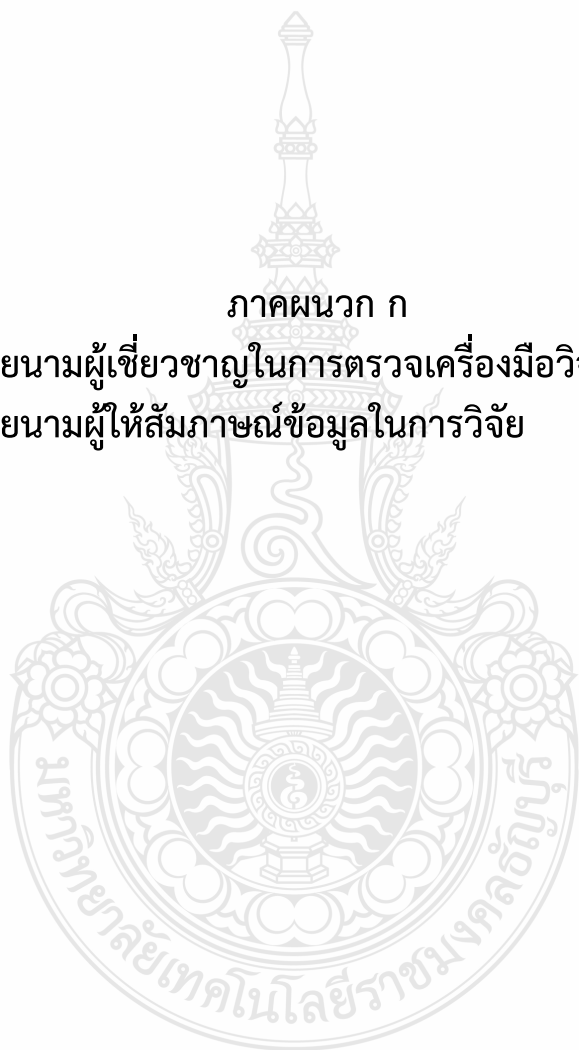
- Henson, K. (2000). **An Investigation of School Morale and Perception of School Climate among Minority at Risk Students (at Risk Minority Students)**. Dissertation Abstracts International.
- Helen, J. (2011). Raising the Bar: Ethics Education for Quality Teachers. **Australian Journal of Teacher Education**.
- Mckillip, J. (1987). **Need Analysis Tools for the Human Services and Education**. Newbury Park: Sage Publications.
- Nweze, T. (2010). Management of Examinations: Ethical Issues. **Edo Journal of Counselling**.
- Robbins & Coulter. (1996). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**.
- Witkin, B. R., and Altschuld, W. J. (1995). **Planning and conducting needs assessment: A practical guide**. Thousand: SAGE Publication.
- York, R. O. (1982). **Human Service Planning : Concepts, Tools, and Methods**. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Stoll, L., & Louis, K., S. (2007). **Professional learning communities: Elaborating new approaches. Professional learning communities: Divergence, depth and dilemmas**. [n.p.].

ภาคผนวก



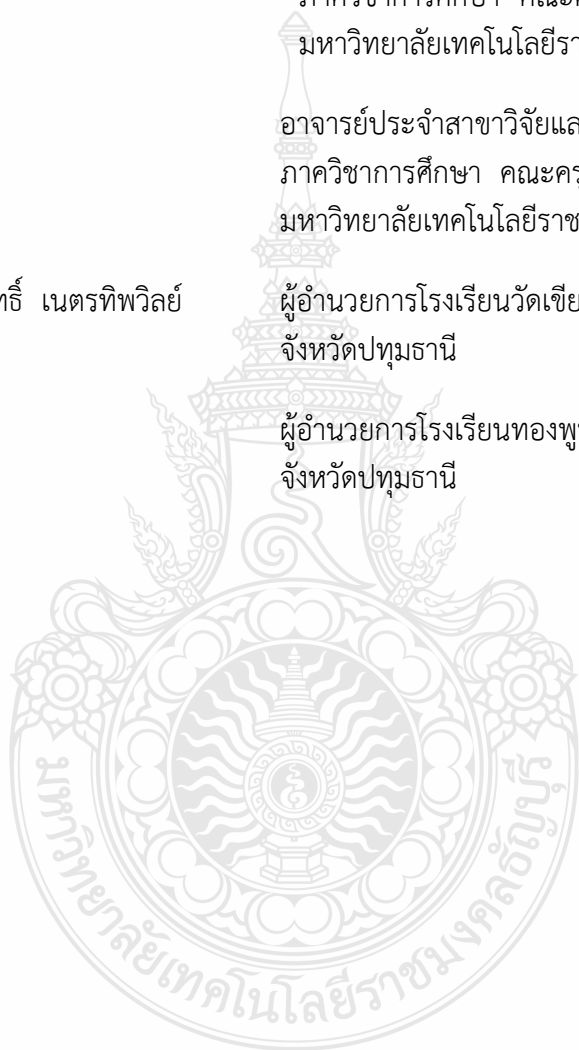
ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย
- รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการวิจัย



รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ศรีสงคราม อาจารย์ประจำสาขาการแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ดร.สุกัญญา บุญศรี อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. ว่าที่ร้อยตรี อรรถสิทธิ์ เนตรทิพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขยันท
จังหวัดปทุมธานี
5. ดร.สมชาย สังข์สี ผู้อำนวยการโรงเรียนทองพูนอุทิศ
จังหวัดปทุมธานี



รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการวิจัย

1. นายสมบัติ จันทรมีชัย ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 1
2. ดร.ชนาธิป สำเริง ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 2
3. นายวิรุฬห์ แสงงาม รองฯ ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 2
4. นางเกศรินทร์ จิตรสิงห์ ผู้อำนวยการ กลุ่มศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
5. นางอมรรัตน์ งามบุญสร้าง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
6. นางนภสกร ผ่องอำไพ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2
7. นายจตุรงค์ สโรบล ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดลาดสนุ่น
8. นางสาวพิมพ์วิสาข์ สารประสพ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเจริญบุญ
9. นางวงศ์สิริ เทพหนู ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดเขียนเขต
10. นางสาวมุกดาภาณี ศรีพงษ์เพริศ ครู โรงเรียนวัดสุวรรณจินดาราม



ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๐๒ ๕๔๙ ๓๒๐๕

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒ / ๐๗๓๕

วันที่ 29 กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุกัญญา บุญศรี

เนื่องด้วย นายเกรียงไกร ผาตโธสง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นายเกรียงไกร ผาตโธสง เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/ ๐๒๒๗



คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์

เนื่องด้วย นายเกียงไกร ผาดไธสง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นายเกียงไกร ผาดไธสง เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒ ๕๕๙ ๓๒๐๕

โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๓๒๐๗



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๐๒ ๕๔๙ ๓๒๐๕

ที่ ศธ ๐๕๓๘.๐๒ / ๐๗๖๔

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.วิไลวรรณ ศรีสงคราม

เนื่องด้วย นายเกรียงไกร ผาดไธสง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นายเกรียงไกร ผาดไธสง เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/๐๖๖



คณะกรรมการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยตรี อรรถสิทธิ์ เนตรทิพย์

เนื่องด้วย นายเกียงไกร ผาตไธสง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณะ บุญธรรม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นายเกียงไกร ผาตไธสง เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมพล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒ ๕๕๙ ๓๒๐๕

โทรสาร ๐๒ ๕๕๗ ๓๒๐๗



ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒ / ๐๒๒๗

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สมชาย สังข์สี

เนื่องด้วย นายเกรียงไกร ผาตไธสง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นายเกรียงไกร ผาตไธสง เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมพล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒ ๕๕๔๔ ๓๒๐๕

โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๓๒๐๗

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/๐๓๕๖๑



คณะกรรมการการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑

เนื่องด้วย นายเกียงไกร ผาตโธสง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้นายเกียงไกร ผาตโธสง นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยรายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๕๔๔ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐๒ ๕๕๓๗ ๓๒๐๗

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/๐๒๕๖๒



คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒

เนื่องด้วย นายเกียงไกร ผาดโสง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ นายเกียงไกร ผาดโสง นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยรายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๔๔ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๓๒๐๗

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัย (ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน)

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายเกรียงไกร ผาดไธสง นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป โดยแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนตามรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา สังกัด ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เป็นแบบสอบถามตอบสนองคู่ (Duel-response format) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

ดังนั้น ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเป็นความลับและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ซึ่งจะไม่เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน และโปรดส่งแบบสอบถามคืนผู้ประสานงานโรงเรียนของท่านภายในระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อผู้วิจัยจะได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามและทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นายเกรียงไกร ผาดไธสง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตอนที่ 1 แบบประเมินเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง				
2	อายุ ☐ 20 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 – 60 ปี				
3	ตำแหน่ง ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ ครูผู้สอน				
4	ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก				
5	สังกัด ☐ สพป.ปทุมธานี เขต 1 ☐ สพป.ปทุมธานี เขต 2				

ตอนที่ 2 สภาพความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

คำชี้แจง การปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในสภาพที่เป็นอยู่จริงในระดับใด และสภาพที่ควรจะเป็นในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องรายการที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

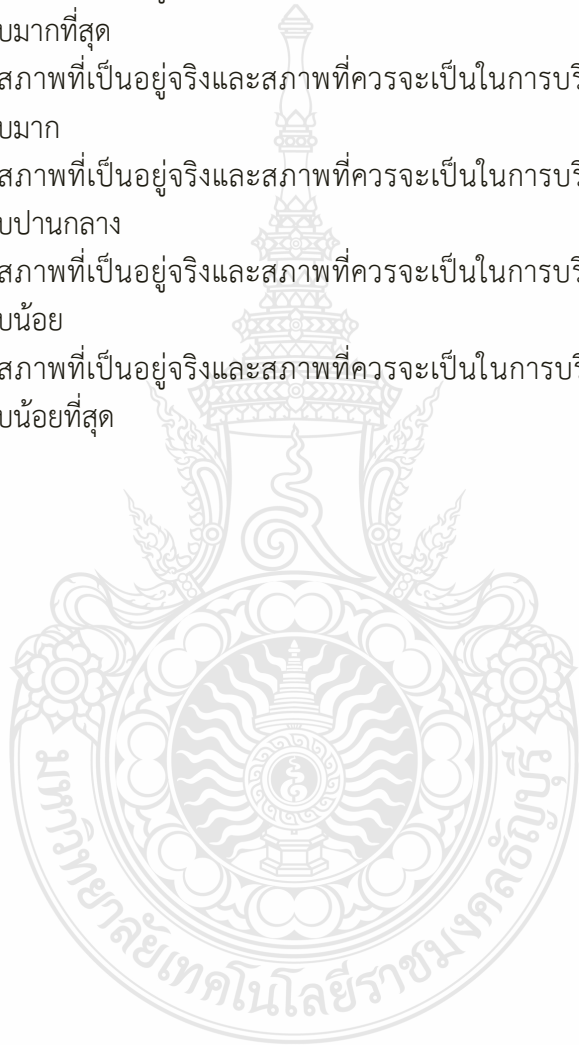
5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด



ข้อ ที่	การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพที่เป็นอยู่จริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การวางแผนงานคุณธรรม											
1.1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ											
1	ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน										
2	ท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม										
3	เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ										
4	เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาของท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ										
5	ท่านวางแผนการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม										
6	ท่านประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนทราบถึงลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ป้ายนิเทศ ต้นไม้พูดได้ เป็นต้น										
7	ท่านปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการน้อมนำพระราชดำริสมาใช้เป็นหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน										
8	ท่านจัดกิจกรรมผ่านแกนนำด้านคุณธรรมในการเล่านิทาน หรือแสดงละครคุณธรรม										
9	ท่านทราบขั้นตอน รายละเอียด ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม										
ข้อ ที่	การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพที่เป็นอยู่จริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10	เมื่อมีการประชุม ท่านรับทราบถึงกรณีศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม										
11	ท่านได้ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียน										

	คุณธรรม													
12	ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโครงการ													
1.2 การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ														
1	แกนนำของโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน													
2	แกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร													
3	ผู้บริหารและแกนนำของโรงเรียนร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม													
4	การคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับ													
5	โรงเรียนจัดตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม													
6	ผู้บริหารของโรงเรียนให้คำแนะนำปรึกษาในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ													
7	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างแกนนำรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง													
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ													
9	ผู้บริหารส่งเสริมให้แกนนำของโรงเรียนมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม													
ข้อที่	การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพที่เป็นอยู่จริง					สภาพที่ควรจะเป็น							
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
1.3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน														
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน													
2	ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน													

3	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และหา แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ร่วมกัน												
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน												
5	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญ ของคุณธรรมเป้าหมาย												
6	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรม เป้าหมายที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีของโรงเรียน												
7	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น												
8	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลง ของคุณธรรมโรงเรียน												
1.4 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน													
1	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิด โครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรม เป้าหมายที่กำหนดไว้												

ข้อ ที่	การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพที่เป็นอยู่จริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน										
3	ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม										
4	ท่านนำกิจกรรมด้านคุณธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน										
5	โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ต่อเนื่อง										
2. การปฏิบัติงานตามแผน											
1	ท่านลงมือปฏิบัติงานในโครงการคุณธรรมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้										
2	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม										
3	โรงเรียนปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นหลัก										
4	ท่านปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด										
5	โรงเรียนของท่านร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม										
6	ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม										
3. การติดตามนิเทศงาน											
1	หน่วยงานต้นสังกัดจัดนิเทศอาสามา นิเทศติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม										

ข้อ ที่	การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพที่เป็นอยู่จริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2	นิเทศอาสาให้คำปรึกษาแนะนำกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร										
3	นิเทศอาสากระตุ้นให้ครูภายในโรงเรียนพัฒนาสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน										
4	โรงเรียนมีการนิเทศติดตามภายในให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ										
5	กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม										
6	โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม										
7	โรงเรียนนำโครงการ/กิจกรรมแนวปฏิบัติที่ดีขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย										
8	โรงเรียนรวบรวมรายชื่อนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ										
9	โรงเรียนจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมเพื่อขยายผลและยกระดับมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ดีขึ้น										
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน											
1	โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม										
2	โรงเรียนมีการประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้นในการบริหารโรงเรียนคุณธรรม										

ข้อ ที่	การบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพที่เป็นอยู่จริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3	โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรม คุณธรรมเมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของ แผนปฏิบัติงาน										
4	โรงเรียนมีการประเมินโครงการ/กิจกรรม คุณธรรมโรงเรียนประเมินผลความสำเร็จ ของงาน										
5	โรงเรียนนำคุณธรรมเป้าหมายมาใช้เป็น เป้าหมายในการประเมินผลโครงการ/ กิจกรรมคุณธรรม										
6	โรงเรียนนำผลการประเมินภาพรวมของ โรงเรียนมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม										
7	ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม จากผลการประเมินโครงการ/กิจกรรม คุณธรรม										
8	ท่านร่วมประเมินผลและถอดบทเรียน ความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม										

**แบบสัมภาษณ์ แนวทางส่งเสริมความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม
การบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 359 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งหลายขั้นตอน จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาและอำเภอ และสุ่มอย่างง่าย ซึ่งจากการวิเคราะห์การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้วิธี Modified Priority Index (PNI_{Modified}) ผลการวิเคราะห์โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามแผน
2. การติดตามนิเทศงาน
3. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
4. การวางแผนงานคุณธรรม

ด้านการปฏิบัติงานตามแผน

ประเด็นที่ 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงานโครงการคุณธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการติดตามนิเทศงาน

ประเด็นที่ 1 ท่านให้ข้อเสนอแนะอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมระหว่างกลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมให้นิเทศอาสากระตุนให้ครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม/โครงการแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ประเด็นที่ 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม เมื่อดำเนินงานมาถึงกึ่งหนึ่งของแผนการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกัน
ประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการให้บุคลากรมีประเมินการเตรียมความพร้อมขั้นต้น
การบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมอย่างไร

.....

.....

.....

ด้านการวางแผนงานคุณธรรม

1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ

ประเด็นที่ 1 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรมแก่คณะกรรมการ
สถานศึกษา เมื่อมีการจัดประชุมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมเข้าร่วมประชุมเรื่องโรงเรียนคุณธรรมกับบุคลากรอย่าง
สม่ำเสมอ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องโรงเรียนคุณธรรมแก่ผู้ปกครอง เมื่อมีการ
จัดประชุมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2) การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ

ประเด็นที่ 1 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมออย่างไร

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำของโรงเรียนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ประเด็นที่ 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วม กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

4) การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ประเด็นที่ 1 ท่านมีแนวทางการส่งเสริมให้มีความสำคัญในการบรรจุโครงการ/กิจกรรมด้าน คุณธรรมในแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือ ปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิด โครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้

.....

.....

.....

.....

ขอแสดงความนับถือ
นายเกรียงไกร ผาดไธสง
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี



ภาคผนวก ง
การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)



การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC)

ตอนที่ 2 การบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล	
		1	2	3	4	5			
1. การวางแผนงานคุณธรรม									
1.1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ									
1	ท่านประชุมร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้	
2	ท่านได้รับการกระตุ้นทราบถึงการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้	
3	เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้	
4	เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้	
5	เมื่อมีการจัดประชุมเรื่องคุณธรรม คณะกรรมการสถานศึกษาของท่านเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้	
6	ท่านได้รับเชิญประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้	

ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
7	ท่านประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนทราบถึงลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมด้วยวิธีการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ป้ายนิเทศ ต้นไม้พุดได้ เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
8	ท่านปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการน้อมนำพระราชดำริมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
9	ท่านจัดกิจกรรมผ่านแกนนำด้านคุณธรรมในการเล่านิทาน หรือแสดงละครคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
10	ท่านทราบขั้นตอน รายละเอียดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
11	แกนนำมีการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	0	+1	+1	+1	-1	0.400	ใช้ไม่ได้
12	เมื่อมีการประชุม ท่านรับทราบถึงกรณีศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
13	ท่านได้ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
14	ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกโครงการ	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
1.2 การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ								
1	เมื่อแกนนำของโรงเรียนได้รับการอบรมด้านคุณธรรมแล้ว ผู้บริหารของท่านมอบหมายภาระงานในการปฏิบัติหน้าที่	0	+1	+1	+1	-1	0.400	ใช้ไม่ได้
2	แกนนำของโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	-1	0.800	ใช้ได้
3	แกนนำของโรงเรียนได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร	+1	+1	+1	+1	-1	0.800	ใช้ได้
4	ผู้บริหารและแกนนำของโรงเรียนร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
5	การคัดเลือกแกนนำของโรงเรียนมาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับการยอมรับ	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
6	โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนคุณธรรมและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
7	ผู้บริหารของโรงเรียนให้คำแนะนำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
8	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างแกนนำรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
9	แกนนำของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
10	แกนนำของโรงเรียนมีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรมให้กับบุคลากรภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
1.3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน								
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
3	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญห และหาแนวทางการแก้ไขปัญหพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
5	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
6	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
7	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียน เช่น ข้อปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
8	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้

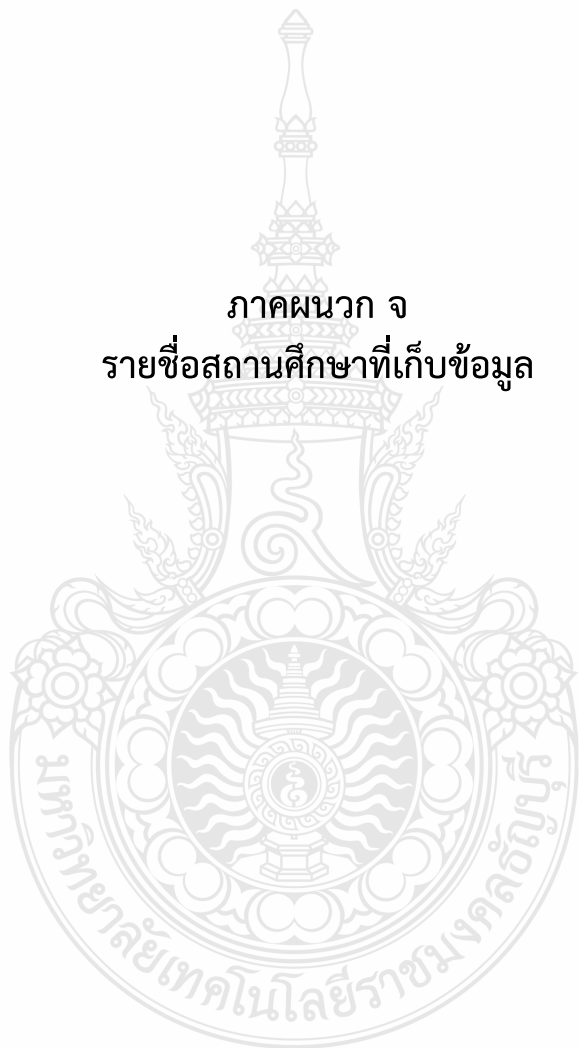
ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
9	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและข้อตกลงของคุณธรรมโรงเรียนร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
1.4 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน								
1	โรงเรียนมีโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
2	นักเรียนมีส่วนร่วมคิดโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
3	นักเรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
4	ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	0	+1	+1	+1	0	0.600	ใช้ได้
5	โรงเรียนสะอาด มีบรรยากาศร่มรื่นสวยงาม	0	+1	+1	0	-1	0.200	ใช้ไม่ได้
6	มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี	0	+1	+1	0	0	0.400	ใช้ไม่ได้
7	ท่านนำกิจกรรมด้านคุณธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
8	โครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมเป็นการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ต่อเนื่อง	0	+1	+1	+1	0	0.600	ใช้ได้
9	โครงการ/กิจกรรมของโรงเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน	0	+1	+1	+1	0	0.600	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
2. การลงมือปฏิบัติ								
1	ท่านลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้	+1	+1	+1	0	0	0.600	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
3	การปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นหลัก	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
4	ท่านปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการตามระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
5	โรงเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
6	ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
3. การติดตามนิเทศงาน								
1	หน่วยงานต้นสังกัดจัดนิเทศอาสามา นิเทศติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
2	นิเทศอาสามาให้คำปรึกษาแนะนำกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร	+1	+1	+1	+1	-1	0.600	ใช้ได้
3	นิเทศอาสามาสนับสนุนการสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	-1	0.600	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการนิเทศติดตามภายในให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
5	โรงเรียนมีการร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
6	กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครองและกลุ่มชุมชนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้
7	โรงเรียนมีการสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
8	โรงเรียนนำโครงการ/กิจกรรมที่เป็นเลิศขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่ายใช้เป็นปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
9	โรงเรียนรวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
10	โรงเรียนจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมเพื่อขยายผลและยกระดับมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน								
1	โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
2	เมื่อเริ่มโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนมีการประเมินการเตรียมความพร้อมและกิจกรรมที่ปฏิบัติงานขั้นต้น	+1	+1	+1	+1	-1	0.600	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่าIOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
3	โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมในช่วงระยะครึ่งแผนการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
4	เมื่อสิ้นสุดโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนประเมินผลความสำเร็จของงาน	+1	+1	+1	+1	-1	0.600	ใช้ได้
5	โรงเรียนนำคุณธรรมเป้าหมายมาใช้เป็นเป้าหมายในการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
6	โรงเรียนนำผลการประเมินภาพรวมของโรงเรียนมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.000	ใช้ได้
7	ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจากผลการประเมินโครงการ/กิจกรรมคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	0	0.800	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
รายชื่อสถานศึกษาที่เก็บข้อมูล



รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
1	วัดบางกุฎีทอง	เมืองปทุมธานี
2	ชุมชนวัดบางกะดี	เมืองปทุมธานี
3	วัดชินวราราม(เจริญผลวิทยาเวศม์)	เมืองปทุมธานี
4	อนุบาลวัดบางนางบุญ	เมืองปทุมธานี
5	วัดบางคูวัด	เมืองปทุมธานี
6	วัดบางเตือ	เมืองปทุมธานี
7	วัดไพร่ฟ้า	เมืองปทุมธานี
8	อนุบาลปทุมธานี	เมืองปทุมธานี
9	วัดฉาง	เมืองปทุมธานี
10	วัดโคก	เมืองปทุมธานี
11	วัดหงส์ปทุมवास	เมืองปทุมธานี
12	วัดเวฬุวัน	เมืองปทุมธานี
13	วัดบางพูน	เมืองปทุมธานี
14	วัดดาวเรือง	เมืองปทุมธานี
15	วัดเปรมประชากร	เมืองปทุมธานี
16	วัดราษฎร์ศรัทธาทำ	เมืองปทุมธานี
17	วัดโพธิ์เลื่อน	เมืองปทุมธานี
18	วัดโบสถ์(บวรธรรมกิจวิทยา)	เมืองปทุมธานี
19	วัดมะขาม(ศรีวิทยาการ)	เมืองปทุมธานี
20	ขจรทรัพย์อำรุง	เมืองปทุมธานี
21	วัดเทียนถวาย	เมืองปทุมธานี
22	ชุมชนวัดเสด็จ	เมืองปทุมธานี

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
23	วัดรังสิต	เมืองปทุมธานี
24	สุลักขณะ	เมืองปทุมธานี
25	วัดนาวง	เมืองปทุมธานี
26	อินทรวินิจฉัยราษฎร์อุปถัมภ์	คลองหลวง
27	วัดอู่ข้าว	คลองหลวง
28	ปากคลองสอง	คลองหลวง
29	ลำสนุ่น	คลองหลวง
30	สังข์อำวิทยา	คลองหลวง
31	คลองสอง	คลองหลวง
32	วัดกล้าช่อม	คลองหลวง
33	สามัคคีราษฎร์บำรุง	คลองหลวง
34	วัดเกิดการอุดม	คลองหลวง
35	วัดกลางคลองสาม	คลองหลวง
36	บ้านบึง	คลองหลวง
37	ไทยรัฐวิทยา 69 (คลองหลวง)	คลองหลวง
38	วัดสว่างภพ	คลองหลวง
39	วัดมงคลพุการาม	คลองหลวง
40	วัดตะวันเรือง	คลองหลวง
41	บึงเขาย้อน	คลองหลวง
42	วัดเพิ่มทวน	คลองหลวง
43	วัดมูลเหล็ก	คลองหลวง
44	เจริญวิทยา	คลองหลวง
45	วัดหว่านบุญ	คลองหลวง
46	วัดผลาหาร	คลองหลวง
47	ลั่นจี่อุทิศ	คลองหลวง

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
47	ลั่นเจือทิศ	คลองหลวง
48	ประถมศึกษาธรรมศาสตร์	คลองหลวง
49	บุญคุ้มราษฎร์บำรุง	คลองหลวง
50	จารุศรบำรุง	คลองหลวง
51	วัดพีชนิมิต	คลองหลวง
52	วัดคุณหญิงส้มจีน	คลองหลวง
53	วันครู 2502	คลองหลวง
54	ชุมชนวัดบางชัน	คลองหลวง
55	คลองหนึ่ง(แก้วนิมิตร)	คลองหลวง
56	คลองห้า (พฤษชัย ๖)	คลองหลวง
57	ชุมชนวัดหัตถสารเกษตร	คลองหลวง
58	บางชวดอนุสรณ์	คลองหลวง
59	วัดศิริจันทาราม	คลองหลวง
60	บ้านคลองเจ้าเมือง	ลาดหลุมแก้ว
61	คลองพระอุดม	ลาดหลุมแก้ว
62	วัดสุวรรณจินดาราม	ลาดหลุมแก้ว
63	วัดบ่อทอง	ลาดหลุมแก้ว
64	วัดจันทาราม	ลาดหลุมแก้ว
65	บางโพธิ์ใหม่	ลาดหลุมแก้ว
66	คลองบางโพธิ์	ลาดหลุมแก้ว
67	วัดลำหามเมฆ(ประชาราตรีอนุสรณ์)	ลาดหลุมแก้ว
68	วัดบ่อเงิน	ลาดหลุมแก้ว
69	สังฆรักษ์บำรุง	ลาดหลุมแก้ว
70	ชุมชนวัดบัวแก้วเกษร(วรพงศ์อนุกุล)	ลาดหลุมแก้ว
71	วัดบัวสุวรรณประดิษฐ์	ลาดหลุมแก้ว

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
72	วัดลาดหลุมแก้ว	ลาดหลุมแก้ว
73	บ้านคลองขวางบน	ลาดหลุมแก้ว
74	วัดบัวขวัญ	ลาดหลุมแก้ว
75	วัดสุทธาวาส	ลาดหลุมแก้ว
76	ชุมชนวัดหน้าไม้	ลาดหลุมแก้ว
77	คลองลาดช้าง	ลาดหลุมแก้ว
78	วัดเนกขัมมาราม	ลาดหลุมแก้ว
79	สว่างราษฎร์บำรุง	ลาดหลุมแก้ว
80	คลองลากค้อน	ลาดหลุมแก้ว
81	สามวาวิทยา	ลาดหลุมแก้ว
82	โรงเรียนวัดบางนา(เส็งเลิศประชานุกุล)	สามโคก
83	ชุมชนวัดไก่อเตี้ย	สามโคก
84	วัดสามัคคิยาราม	สามโคก
85	วัดสหราษฎร์บำรุง(วงศ์กล้าแข็ง)	สามโคก
86	คลองสระ(สภาวิทยาอุทิศ)	สามโคก
87	ศาลาพัน	สามโคก
88	วัดเมตตาราม	สามโคก
89	วัดบัวหลวง	สามโคก
90	วัดบ้านพร้าวใน	สามโคก
91	วัดท้ายเกาะ	สามโคก
92	วัดเชิงท่า	สามโคก
93	สี่แยกบางเตย	สามโคก
94	สุเหร่าใหม่เจริญ	สามโคก
95	บางโพธิ์เหนือ	สามโคก
96	วัดสองพี่น้อง	สามโคก

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
97	วัดปทุมทอง	สามโคก
98	วัดถั่วทอง	สามโคก
99	คลองบ้านพร้าว	สามโคก
100	วัดบางเตยใน	สามโคก
101	ชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ	สามโคก
102	วัดบางเตยนอก(ตามรภาคอุทิศ)	สามโคก
103	วัดสะแก	สามโคก

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต2

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
1	ชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ	ธัญบุรี
2	ชุมชนวัดพิชิตพิทยาราม	ธัญบุรี
3	ทองพูลอุทิศ	ธัญบุรี
4	ธัญญสิทธิศิลป์	ธัญบุรี
5	วัดชุมแก้ว	ธัญบุรี
6	วัดเขียนเขต	ธัญบุรี
7	วัดนาบุญ	ธัญบุรี
8	วัดมูลจินดาราม	ธัญบุรี
9	วัดสระบัว	ธัญบุรี
10	วัดแสงสรรค์	ธัญบุรี
11	วัดอัยยการาม	ธัญบุรี
12	กลางคลองสปี	ลำลูกกา
13	เจริญดีวิทยา	ลำลูกกา
14	ชุมชนเลิศพินิจพิทยาคม	ลำลูกกา
15	ชุมชนวัดท่าเลทอง	ลำลูกกา
16	ร่วมจิตประสาท	ลำลูกกา

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
17	ร่วมใจประสิทธิ์	ลำลูกกา
18	รวมราษฎร์สามัคคี	ลำลูกกา
19	วัดกลางคลองสี่	ลำลูกกา
20	วัดเกตุประภา	ลำลูกกา
21	วัดคลองชัน	ลำลูกกา
22	วัดแจ้งลำหิน	ลำลูกกา
23	วัดชัยมงคลาราม	ลำลูกกา
24	วัดดอนใหญ่	ลำลูกกา
25	วัดทศทิศ	ลำลูกกา
26	วัดธัญญะผล	ลำลูกกา
28	วัดประชุมราษฎร์	ลำลูกกา
29	วัดประยูรธรรมาราม	ลำลูกกา
30	วัดปัญจาทิยาวาส	ลำลูกกา
31	วัดพิรุณศาสตร์	ลำลูกกา
32	วัดพีชอุดม	ลำลูกกา
33	วัดโพสพผลเจริญ	ลำลูกกา
34	วัดมงคลรัตน์	ลำลูกกา
35	วัดลาดสนุ่น	ลำลูกกา
36	วัดลานนา	ลำลูกกา
37	วัดสมุทราษฎร์บำรุง	ลำลูกกา
38	วัดสุวรรณ	ลำลูกกา
39	วัดโสภณาราม	ลำลูกกา
40	วัดอดิศร	ลำลูกกา
41	สหราษฎร์บำรุง	ลำลูกกา
42	คลอง 11ศาลาครุ(เทียมอุปถัมภ์)	หนองเสือ

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ
43	คลองสิบสาม(ผิวศรีราษฎร์บำรุง)	หนองเสือ
44	ชุมชนบึงบา	หนองเสือ
45	ชุมชนประชาธิกรอำนวยเวทย์	หนองเสือ
46	นิกรราษฎร์บำรุงวิทย์	หนองเสือ
47	นิกรราษฎร์บูรณะ	หนองเสือ
48	ราษฎร์สงเคราะห์วิทยา	หนองเสือ
49	วัดจตุพิธวรवास	หนองเสือ
50	วัดจุฬาจินดาราม	หนองเสือ
51	วัดเจริญบุญ	หนองเสือ
52	วัดธรรมราษฎร์เจริญผล	หนองเสือ
53	วัดนพรัตนาราม	หนองเสือ
54	วัดปทุมนายก	หนองเสือ
55	วัดโปรยผน	หนองเสือ
56	วัดพวงแก้ว	หนองเสือ
57	วัดราษฎร์บำรุง	หนองเสือ
58	วัดศรีคัคณางค์	หนองเสือ
59	วัดศรีสโมสร	หนองเสือ
60	วัดสอนดีศรีเจริญ	หนองเสือ
61	วัดสุขบุญทวีการาม	หนองเสือ
62	วัดแสงมณี	หนองเสือ
63	ศาลาลอย	หนองเสือ
64	แสนจำหน่วยวิทยา	หนองเสือ
65	แสนขึ้นปานนุกูล	หนองเสือ
66	หิรัญพงษ์อนุสรณ์	หนองเสือ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นายเกรียงไกร ผาดไธสง
วัน เดือน ปี เกิด	17 สิงหาคม 2532
ที่อยู่	116 หมู่ 8 ตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
การศึกษา	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปริญญาโท ศีษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2559 – 2561	ครูผู้ช่วย โรงเรียนสหราษฎร์บำรุง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2561 - ปัจจุบัน	ครู ค.ศ.1 โรงเรียนสหราษฎร์บำรุง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
โทรศัพท์	092-8895416
อีเมล	konanbom17@gmail.com

